

UNIVERSITATEA
DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„VICTOR BABEȘ” DIN TIMIȘOARA

Elena Jebelean
(coordonator)

texte de **Atelier**
călătorii

Editura „Victor Babeș”
Timișoara, 2024

BELETRISTICĂ

Editura „Victor Babeș”

Piața Eftimie Murgu nr. 2, cam. 316, 300041 Timișoara

Tel./Fax 0256 495 210

e-mail: evb@umft.ro

www.umft.ro/editura

Director general: Prof. univ. dr. Sorin Ursoniu

Colecția: BELETRISTICĂ

Coordonatori colecție: Prof. univ. dr. Octavian Marius Crețu

Prof. univ. dr. Sorin Eugen Boia

Referent științific: Conf. univ. dr. Gabriela-Mariana Luca

Ilustrația copertei: Viorel Toma, detaliu

© 2024

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate.

Reproducerea parțială sau integrală a textului, pe orice suport, fără acordul scris al autorilor este interzisă și se va sancționa conform legilor în vigoare.

ISBN 978-606-786-379-6

Co-editor: Conf. univ. dr. Daniela Șilindean

Fotografiile din acest volum aparțin autorilor textelor.

Invitație la călătorie

Atelierul

de scriere creativă al Universității de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” din Timișoara împlinește un an. Noi – studenți, liceeni și profesori – am străbătut drumuri interioare surprinzătoare, am luat pulsul evenimentelor culturale din oraș, ne-am investigat trăirile și am elaborat scheme de tratament originale. Veți descoperi adunate aici idei catalitice, leacuri amare, corespondențe aproape baudelaire-iene, lame gata să taie ascuțit în carne vie, dar și licori fermecate pentru rămasul pe gânduri. Mai mult decât călătoriile noastre înspre noi înșine, vă dăruim, prin tot ce-am simțit, fire tainice care să vă elibereze din propriile labirinturi. Vă invităm să redefinim culori, să modelăm forme, să înfruntăm furtuni, să dăm glas acestor cântece născătoare de valuri, de mări.

Mulțumim caselor ospitaliere care ne-au găzduit în orașul nostru: Casa cu Iederă, Galeria Calpe, Librăria La Două Bufnițe, Casa Artelor – Galeria Pygmalion, Muzeul Național de Artă, Cazarma U. Mulțumim artiștilor care s-au lăsat cunoscuți și reflectați în oglinzile noastre. Cât despre timp, e vorba doar de cei mai recentți 7000 de ani.

Aici, gata să vă-nsoțim, noi, călătorii-autori:

***Anamaria Bălășescu
Andreea Băloi
Ana Bojoga
Anastasia Crașovan
Alina Filip***

***Liliana Ghera
Elena Jebelean
Diana Katharina
Diana Maroșan
Teodor Maxim
Corina Mărcăuțeanu
Ioana Oprița***

***Clara Orheian
Andrada Orodan
Ariane Paal
Iris Popescu
Anastasia Suci
Alexandra Timiș
Floarea Timiș
Florentina Timiș
Andrei Tiriteu***

acasă

Acasă

Corina Mărcăuțeanu

Acolo unde-mi cântă inima.

Oriunde aş fi în lume,

închid ochii şi sunt acasă.

Nu aleg conştient un acasă anume.

Uneori este Piaţa Unirii scăldată în soare,

alteori, bucătăria bunicii mirosind a zahăr ars,

râsul tatălui meu când am reuşit să spun o glumă, fără să-i uit poanta

sau mâna mamei mângâindu-mi fruntea.

Uneori este mirosul unei cărţi proaspăt ieşite de sub tipar

sau amintirea dulce a unei vechi cărţi, citită şi răscită.

Oriunde aş fi în lume,

închid ochii

şi acasă

mă face de neînvins.

cuib

Elena Jebelean

suspendat deasupra lumii balconul
din care vei merge toată viața pe sârmă
construiești sfera rază cu rază
împingi orizontul tot mai departe
pui pas cu pas
unele după altele
diminețile în care te bronzai
cărțile pe care le devorai
piesele pe care le ascultai
discuțiile cu cea mai bună prietenă
sarea lacrimilor de neputință care săpau noi cărări de urmat în obraji
serile răcorite de furtuni cu tunete și fulgere
la lumina cărora sperai să întrezărești nevăzutul
toate până în punctul în care mama
te chema la masă

și apoi nopțile înstelate
și Carul Mare și Orion
și Calea Lactee

puncte de suspensie...
Anastasia Suciu

ziua pe care o așteptai atât de mult
se aproprie ca un
vârtej nemilos și parcă
orice faci ca să oprești galopul e în zadar
să mai stai o seară în parcul de lângă casă
sau să mai bei o cafea
în grabă
de la colțul școlii,
e deja un vis pe care nu ți-l mai permiți.

iar când trebuie să te desparți
de tot ce știai
de tot ce simțeai c-ai mai avea sub control
când trebuie să lași frânghia
și să te arunci în golul nimicitor
îți pătrunde spaima-n oase ca o
fiară flămândă
ce-ți devorează fără milă tot ce-ți e mai drag.

rămâi singur și privești,
vezi cum casa se schimbă,
pereții se zdrobesc
pozele mai bune își fac loc,
cele ghinioniste își acceptă soarta în gunoi
totul diferă acum,
ceea ce face cu atât mai evident
că tu ai rămas
un copil...

Panglici invizibile ca niște îmbrățișări

Diana Maroșan

Acasă.

Cuvânt straniu, aparent greu de tradus în alte limbi, căci se pierde panglica invizibilă care ține literele la un loc, într-o îmbrățișare luminoasă.

Acasă.

Cuvânt care riscă să fie neînțeles sau interpretat diferit, căci nu desemnează sau descrie nimic tangibil.

Acasă.

Sentiment pe care nu-l putem descifra sau descrie, căci am face un fel de traducere și am pierde firele de praf care plutesc liniștite în lumină. Ce ar mai fi lumina fără lucrurile peste care cade? Am fost obișnuită să spun acasă atunci când mă refeream la casa unde locuiam cu familia mea.

Familie. Alt termen care-mi dă bătăi de cap. Poate că acasa noastră este dată în funcție de familia noastră. Dar ce este familia și ce faci atunci când familia îți stă la mii de îmbrățișări departe de tine? Ce faci când familia își pierde și ea panglica invizibilă care o ține la un loc? Ce faci când nu știi ce este o familie? Ce faci când nu știi ce e acasă? Nu că ai în cap o imagine sau un sentiment clar, dar imposibil de pus în cuvinte, ci pur și simplu creierul îți e gol atunci când auzi călduțe ca niște pâinici tocmai scoase din cuptor fiind rostite cuvintele „acasă” și „familie”. Ce faci atunci? Ce spui când ești întrebat unde te simți acasă? Spui adresa la care stai și speri să fie acceptat răspunsul. Speri să nu fie suspectat faptul că, de fapt, n-ai habar de cuvântul acasă, acesta pare mult prea blând și în același timp ceremonios pentru a putea fi folosit de tine, cel care vezi numai panglici invizibile și fire de praf în lumină. La fel și cu familia. Rămâi cu răspunsurile tale simple și numești persoanele care ar fi contactate în caz de urgență. Cuvintele alea calde sună într-un fel ca și definitivul „te iubesc”, care ca marmura se întinde din gura celor care-l rostesc. Tu nu te poți înhăma să spui astfel de lucruri, așa că alegi să nu te complici. Ce altceva ai putea răspunde? Celelalte răspunsuri necesită o certitudine pe care tu nu o simți decât vag uneori. Nu poți risca să spui altceva.

Se zice că îți alegi singur familia. Când eram la grădiniță, de fiecare dată când aveam un sărbătorit se zicea aceeași poveste, cu începutul vieții noastre. Țin minte în special o zi în care împodobită cu o coroană aurie din carton pe creștet și o pelerină albastră, stăteam în fruntea tuturor, căci era ziua mea de naștere și mama și tata veniseră și ei la grădi, pentru a-mi fi alături. Toți ochii clipoceau veseli, căci acolo o zi de naștere era o sărbătoare. Și cu toții așteptam povestea. Era aceeași poveste an de an și aceeași pentru fiecare copil, dar asta nu-i răpea niciun strop din magie. Aflam astfel cum eram pe un nor înainte să mă fi născut, așteptând să fie rândul meu să trec de pragul lumii

și să mă nasc. Însă înainte să fi putut face asta trebuia să merg în lume și să îmi găsesc niște părinți, cu care să vreau să cresc. Mersesem din ușă în ușă, căutându-mi fără încetare părinții, până când, într-un final, îi găsiseam, iar călătoria mea putea să înceapă din casa lor. Se zice că ne alegem singuri familia, iar acolo această propoziție căpăta un sens literal. Acum această propoziție mă jefuiește de cuvinte, căci nu știu de unde să încep. Unde să îmi găsesc familia?

Ar fi de mare ajutor să primim și o busolă atunci când ne naștem. Poate că totuși primim una, dar în altă formă decât cea la care ne-am așteptat. Poate că răceala sau căldura pe care le simțim ne indică când suntem aproape (cald, și mai cald, fierbinte, fierbinte!!!) sau când ar trebui să ne depărtăm (rece, și mai rece, foarrte rrrrece). Ca într-un joc de rece-cald mai complex. Dar cum putem avea încredere în noi înșine? De câte nenumărate ori nu ne înșală trupul, pielea de găină care ne invadează mâinile nefiind, de fapt, un cuvânt al busolei, ci o frică ce vrea ea să decidă în locul nostru. De câte ori nu ne mințim singuri de teamă, de teama de necunoscut, de teama de durere, de teama de singurătate sau sufocare. De câte ori nu acționăm pe baza acelorași principii pe care odată strămoșii noștri din peșteri se bizuiau și așa cum uneori și pisicile sau câinii noștri o fac.

Teamă.

Cuvânt pe care nu-mi e deloc greu să-l traduc, aici panglica ce ține literele împreună e de un violet tremurând și nu se pierde ușor în alte limbi. Poate culoarea nu e aceeași pentru toți, dar tremurul e, cu siguranță, același.

Teamă.

Sentiment necesar supraviețuirii, dar și sentimentul care ne este cel mai mare dușman, împiedicându-ne de atâtea ori. Teamă. Sentiment care mă face să ezit să spun cuvântul *acasă* sau cuvântul *familie*. Îmi e teamă că n-aș ști. Cuvintele acestea par lumină, par valuri eterne de căldură, ca un vis în care ești ținut în brațe și nu mai există singurătate pentru câteva clipe în întreaga lume.

Dar mie mi-a fost și frig acasă. Am dârdâit sub pături și sub cărți. Mi-a tremurat mâna pe hârtie scriind. N-am vrut întotdeauna să rămân în acel loc, am vrut să plec, am vrut să nu mai simt sau să nu mai văd de atâtea ori. Acum înțeleg.

Nu cred că există loc în care gerul să nu poată pătrunde. Credeam până acum eronat că în camera mea era locul în care am ajuns cel mai aproape de sentimentul de *acasă*, căci era locul în care mă puteam încuia și refugia de tot ce se întâmpla afară. Dar nu. Inclusiv acolo gerul a înghețat razele de soare intrând pe fereastră și firele de praf rămăneau suspendate în aer. Mi-a fost frig, foarrte frrrrig și în camera mea.

Nu există locuri în care numai căldura să dăinuie. Există numai locuri în care gerul să poată fi îmblânzit. Locuri în care gerul nu e mortal. Locuri în care nu uităm de căldură, chiar și atunci când ne este frig.

Eu în aceste locuri mă încred și aceste locuri le tot caut oriunde merg. Din acestea car în buzunare firimituri. Am memoria plină de buzunare, așa că am destul loc. Am și puțin noroc, căci am pielea mai sensibilă și chiar și cea mai mică schimbare de temperatură e resimțită intens de mine. Am puțin mai mult noroc, pentru că nu îmi mai e teamă să caut căldură din cauza obișnuinței cu frigul. Din aceste motive îmi găsesc repede locuri în care să mă simt acasă. Fie că e în biblioteca ce te îmbrățișează și ține locul sufrageriei în locuința fostei mele profesoare de literatură universală, doamna Jebelean. Fie că e pe pasarela pe sub care trec trenurile învechite, ducând călătorii la Gara de Sud și sub care uneori câțiva oameni șoptesc cuvinte pe care le auzi cu ușurință și ale căror panglici le simți luându-te în brațe. Fie că e în

bucătăria bunicii, a cărei fereastră naște în mintea mea singurătatea țigărilor de dimineață și frumusețea răsăriturilor, între timp simți mirosurile de bucate din spatele tău începând să sară în aer. Fie că e în camera mea, sub pătură, cu picioarele strânse la piept. Fie că e în cafeneaua micuță de lângă un magazin Marmot, care pe bon îți pune mereu câte o nouă poezie. Fie că e în brațele încăpătoare ale lui Teodor, în care chipul mi se adăpostește în spațiul calduț dintre umăr și gât, iar piatra de pe piept mi se acoperă cu lumină. Fie că e la biroul meu, unde lumina cade fără sfială, iar praful dansează în ea, iar eu scriu sau citesc sau mă gândesc. Fie că e la masa din bucătărie, plină de lăbuțe de pisică uneori, iar alteori de firimituri, locul în care nu sunt mai niciodată singură, mereu acompaniată măcar de mama sau de sora mea sau de o pisică din cele unsprezece care trăiesc cu noi. Fie că e aici.

Sunt acasă acolo unde știu că frigul nu e veșnic, iar căldura mă face să vreau să continui drumul. Sunt acasă.

Și voi pleca imediat din locul în care am cele mai multe „acasă”-uri. Plec la facultate într-o țară străină, în care voi fi nevoită să îmi traduc cuvintele nu numai o dată.

Îmi peticesc bine buzunarele memoriei și mă asigur că n-am să le pierd pe casele mele, că n-am să le uit, că am să le car cu mine oriunde ajung.

Va mai fi apoi mult dor. Iar cu dorul... cu dorul...

Dor.

Cuvânt care pare a curge din *acasă și familie*.

Dor.

Cuvânt care numai în limba mea există.

Dor.

Cuvânt cu panglica de culoarea inimii mele.

Dor.

Consecință și dovadă a vederii luminii și a valsului singuratic realizat de firele de praf, a înțelegerii destrămării panglicilor prin traduceri, a ocupării unei *acase* odată, a simțirii unor oameni atât de aproape de tine încât să îi numești familie.

Dor.

Consecință și dovadă a faptului că am iubit.

AAAA

Teodor Maxim

- Băiatu'?
- Da?
- Cum te cheamă?
- Teo.
- Eu sunt Dragoș. Vrei să fim prieteni?
- Da.
- Hai să ne jucăm!
- Hai...
- ...
- Teuțuu...
- Da...
- Vino la masă, că e gata!
- Imediat!
- Hai, Teo...
- Vin acum! Of...
- ...
- Nu mai pot.
- Lasă în farfurie, mănânci cât poți.
- ...
- Nu mai pot.
- Mai o guriță mai ia...
- ...
- Nu mai pot.
- Hai, mai mănâncă puțin.
- ...
- Nu mai pot.
- Mai mănâncă, nu vezi ce puțin ai mâncat?

- Am plecaat!
- Ți-ai luat geaca?
- Da.
- Portmoneul?
- Da.
- Telefonul?
- Da.
- Cheile?
- Da...
- Să nu uiți să închizi ușa!
- Da!
- Să îmi răspunzi la telefon!
- Daa...
- ...
- Ai încuiat ușa?
- Da.
- Și sus și jos?
- Da...
- Ai verificat?
- Da!
- ...
- Te culci?
- Da.
- Să nu uiți ușa deschisă.
- Da.
- Să o închizi și jos.
- Daa!

- Închizi tu ușa?
- Închizi tu geamul?
- Tragi tu perdeaua?

- Închizi tu becul?
- Imediat ne culcăm.
- Stai, să închid ușa.
- Stai, că închid geamul.
- Nu tragem perdeaua.
- Să închid becul numai.
- Ne culcăm?

- Na, ne ridicăm din pat?
- Na, deci facem ceva?
- Ce facem azi?
- Ne uităm la un film?
- Facem un duș?
- Ne spălăm pe dinți?
- Vrei să gătim ceva?
- Nu am chef.
- Cum vrei.
- Cum vrei.

...

- Auzi?
- Da...
- Ce mâncăm azi?
- Nu știu.

- Auzi?
- Nu mă întreba ce mâncăm azi.
- De unde comandăm azi?

- Alo.
- Alo.
- Ceau. Ai vorbit cu tata de mâncare?
- Da. Când te întorci acasă?
- Nu știu.

- Alo.
- Alo.
- Ceau. Ești acasă?
- Da, sunt sus.

- Alo.
- Alo.
- Ceau. Ești acasă?
- Nu, sunt la serviciu.

- Tata e jos?
- Tata e sus?
- Unde e tata?
- Tata e afară.
- Tata se plimbă.
- Ce face tata?
- Tata lucrează.
- Tata e în meeting.
- Tata se uită la televizor.

...

- Cu tata ai vorbit acum seara?
- Tata te-a sunat?
- Să vorbești și cu tata, vrea să te audă.
- Tata mi-a zis că te-a sunat și nu i-ai răspuns.
- Vrei să te ajute tata la mate?
- Te poate ajuta tata la fizică.
- Să nu uiți să îl suni pe tata.

- Alo.
- Alo. Ceau tata.
- Ce faci, omuleț?
- Teme.
- Mă joc.
- Pictesz.
- Vorbesc cu Dragoș.
- Muzică.
- Bine. Tu?
- Și eu, bine, pe aici.
- Vrei să ți-o dau pe mama?
- Nu, voiam să vorbesc cu tine.
- Ah...
- Ești ocupat?
- Da, puțin...
- Mă suni tu mai târziu?
- Da.
- Bine, Teuțu, spor!
- Ceau, tata!
- Ceau...

...

- Cum a fost la școală?
 - A zis învățătoarea ceva?
 - A zis diriginta ceva?
 - Ceva nou?
 - Nimic.
 - Nu a zis nimic.
 - Ceva de excursie.
 - Ceva de examen.
 - Ceva de albume.
 - Ceva de banchet.
 - Ceva de bac.
 - Când îi ședință cu părinții?
 - Luni.
 - Marți.
 - Miercuri.
 - Joi.
 - De la 6.
- ...
- Ești bine?
 - Ești OK?
 - La ce te gândești?
 - Unde te uiți?
 - Da.
 - Nimic.
 - În gol...
 - Hei, zi-mi, se vede că te gândești la ceva.

...

- E cineva la baie?
- (cioc, cioc)
- Da?
- Ah, ești la baie.
- Oh, scuze!
- Unde ești?
- La baie.
- În cameră.
- În dormitor.
- În bucătărie.

...

- Aspiri?
- Aspiri în casă?
- Azi aspiră cineva în casă. Nu am mai aspirat
de două săptămâni.
- Cineva trebuie să aspire azi.
- Cineva trebuie să ducă gunoiul.
- Cineva trebuie să ducă sticlele.
- Eu șterg pe jos și tu aspiri.
- Aspiri tu?
- Aspir eu.
- Duc eu gunoiul.
- Duc eu sticlele.
- Le-am dus deja.
- L-am dus deja.

- Fă-ți curat pe birou.
- Trebuie să vă faceți curat în cameră.

...

...

- Unde ești?
- Aici!
- Sunt aici.

...

Un tablou

Alina-Alexandra Filip

Dacă aş încerca să privesc tabloul cu ochi noi, ar fi vreo diferență?
În fiecare zi mă trezesc simțind altfel.
Azi îmi place un anume detaliu din tablou,
mâine parcă nu...
dar, oricum, ceva îmi place
de fiecare dată...
O zi da, o zi ba,
azi vreau, mâine nu mai vreau...
Până la urmă contează ce fac azi,
nu ce am făcut ieri sau ce pot face mâine
pentru că azi sunt eu.
Mâine voi fi altcineva,
și ieri am fost, bineînțeles,
nu cea de azi ...

Astfel mă voi metamorfoza... voi deveni un fluture
voi cutreiera muzee și voi privi tablouri
nu ca mine, ci ideal
căci în primă instanță am impulsul de a trece pe lângă,
însă mă opresc și privesc atent,
văd acel ideal pe care îl căutăm toți
și înțeleg.
Nu trăiesc pentru mâine, cum ieri nu am trăit pentru azi.

(Îmi șoptesc ușor,
apoi mă uit spre cer.

Azi mă uit de aici, acolo...

Tot așa,
într-o bună zi,
mă voi uita de acolo,
aici...)

pornind de la expoziția *Respirări* – Horia Bojin, Tiberiu Giucă

Galeria Calpe, martie 2023

Și tu ești eu, și noi suntem
Andrada Orodan

Suflul sufletului său curge
și-mi pătează voalul trandafiriu al spiritului.
El este aici și este peste munți și văi,
iar lacrimile lui mângâie corzile ventriculelor mele.
Cu fiecare bătaie – o sistolă, o diastolă, repetă măsura! –
îi mai pun jăratec și lemn pe focul din soba casei noastre –
și a casei mele, și a casei lui.
Cu fiecare coardă atinsă, el încântă pianul din camera mea înșorită,
iar eu îi răspund, fără ezitare,
creând o simfonie ce traversează toate pădurile și luminișurile,
ajunge la el și-i oferă alinare,
mângâindu-i obrazul cu mânășă de catifea.

Un concert, un flaut,
instrumentele se adună să răspundă vieții lui și vieții mele.
Când vuietul valurilor învolburate vine peste viețile noastre,
viorile continuă să recite jurămintele noastre,
așa cum disonanța vocii întâi cu cea de-a doua reușesc să se reunească
în melodia armonică a zilei de azi.

Peste ani, dimineața, când ne vom trezi, din nou,
în aceeași zi precum toate cele de dinainte,
cu mireasma cafelei încolăcindu-ni-se în jurul corpurilor,
la fel ca inelele din jurul degetelor,
voalul spiritului meu se va agăța de suflul sufletului său,
iar noi vom fi așa cum eu sunt tu și tu ești eu și noi suntem.

Vrăjitoarea
Corina Mărcăuțeanu

Admir exponatele inspirate de versurile poetului care crede că
suntem ceea ce iubim.
Printre forme geometrice și creaturi înghețate într-un urlet mut
descopăr bustul tău în bronz
vrăjitoare a visurilor mele.

Închid ochii și te văd
plete negre în bătaia vântului, ochi scăpărători, râs iscat din triumf și plăcere.

Ai ridicat vălul dintre lumi și ai privit adevărul în față.
Ai fi meritat totul și ai primit în schimb un rug ieri,
o închisoare de bronz azi.

Dar îmi apropii mâna de pieptul tău și simt o inimă care bate, bate încă
așteptând
sperând.

Plâns profund pe soare
Diana Maroșan

„Închide ochii și trage aer adânc, lin, în piept.
Uite, respiri.
E aerul tău propriu, portocaliu.”

De ce portocaliu? De ce aer? De ce-i aripă plămânul? De ce zbor pe loc?
De ce o singură culoare? De ce un singur aer? De ce o singură aripă?

Însă glasul cel dintâi
Nu mi-a mai răspuns,
Cred că datoria i-a fost preluată
De trupul meu de bronz tremurând.

Brr. Zbrr.
„Taci”, i-am spus, „Taci,
Tu nu-ntelegi că la orice mișcare
A aripii, a culorii, a aerului
Riști să schimbi ordinea?
Taci, stai pe loc,
De ce vrei să perturbai armonia?”
Cunoșteam aceste lucruri fără să-mi fi fost explicate vreodată.

Dar glasul meu, corzi de harfă,
n-a fost destul pentru a liniști
bronzul.

Refuză să respire...
„De ce nu mai respiri?” (îl întreb sictirit)
Cică nu-i vina lui
Că i-a fost dat
Acest aer de respirat.

Însă lipsa de aer (aur lichid),
Mă face pentru prima dată
Să simt.

Simt în mine
Cuvânt.

„Lipsă”, rostesc
Fără a mă adresa cuiva.

Lipsă?! ÎN PARADIS!?
Pare ridicol,
Dar e-un adevăr imuabil.

Și-atunci BRFFF.
Intrase cineva în globul meu,
Fu-fu-se-se-se... spart...
Pătrunsă-n lumea mea
Este ea.
Țesută altfel, din albastru.
Albastru.

Glob – sfărmat, ea – așezată lângă mine.
Câteva clipe: tăcere aspră,
Apoi, sosirea ei explicată:
„Nu lipsă se numea,
Ci dor.
Acela era cuvântul potrivit.
A trebuit să intervin, să mă ierți
De aerul infectat cu al meu.”

Întâlnirea cea dintâi
Cu altcineva, cu cuvântul, cu eroarea,
Cu înțelegerea.

Aerul, într-adevăr:
Imperfect, rece, acum.

Se-ntinde către ieșirea din mine.
„Te rog, Dor,
Mai stai puțin.”,
Îi spun.

Iar bronzul meu
Se-ntinde și el,
Însă spre aerul dintre noi,
Comun, al nostru.

Iar portocaliul meu sublim
Începe a se cocli,
A căpăta culoarea ei.

„Dor”, rostesc,
Fără a mă adresa cuiva.

Dor.
Și de parcă lumina devenea lichidă,
De parcă eram în sfârșit liber
Acum că acceptam singurătatea mea de sub apus;
Șiroaie netede au început chipul a-mi curăța.

Am început să plâng profund
Sub un soare auriu.

Astfel, am cunoscut albastrul.
Astfel, am continuat să număr
Mai departe de unu.
Iar aerul devenea plin de sfere imperfecte
Și melci de cristal pe-obraji,
Și cerc moale – brațele noastre împreunate.

Ea și eu,
Deveniți noi,
Hrănindu-ne dintr-un unic aer
Portocaliu-albăstrui.

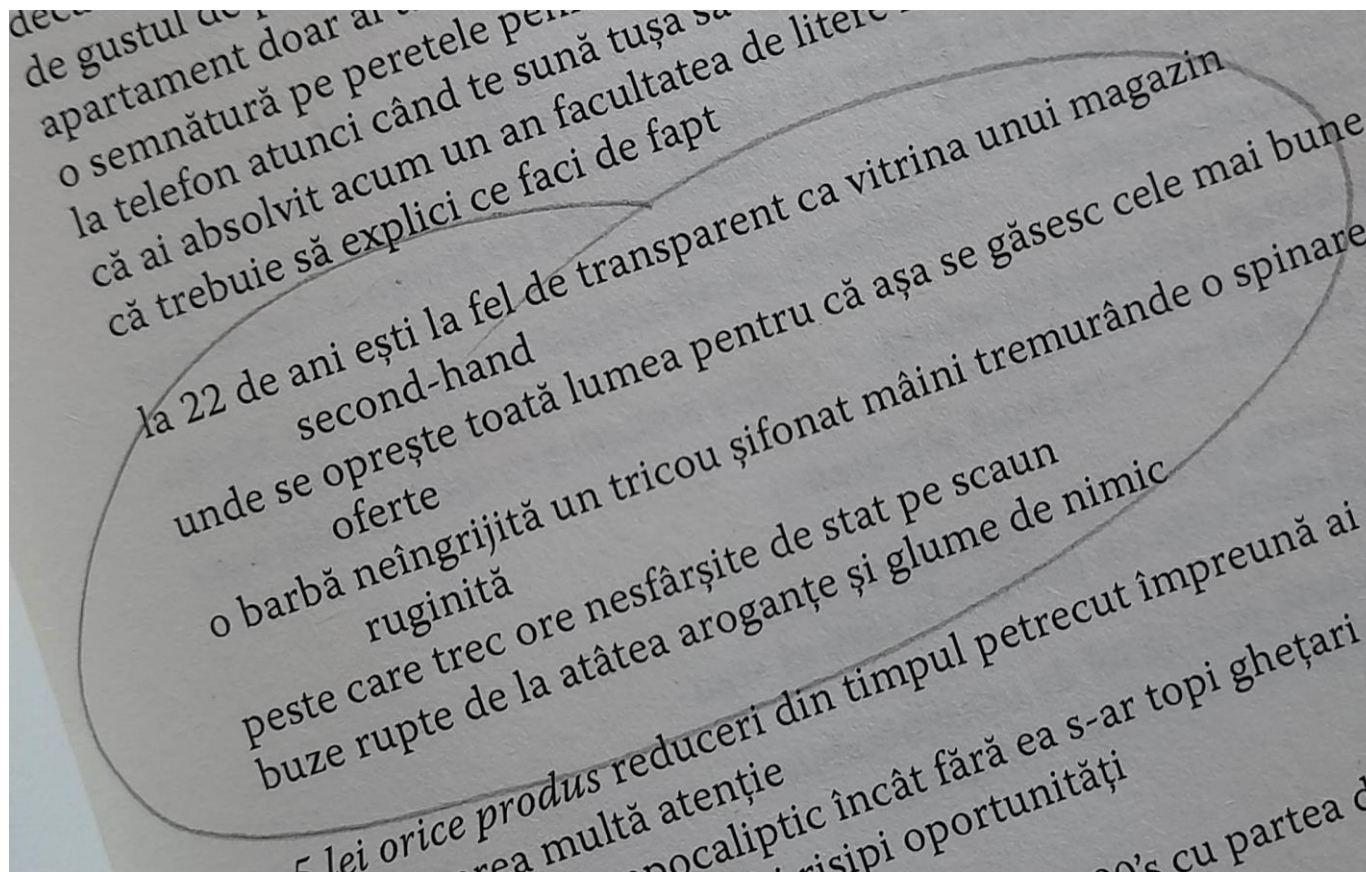
„Ce suntem noi?”
Mă întrebă, expirând.

„Respirări.”
Îi răspund, inspirând.

cântec din turnul catedralei
Elena Jebelean

perechea de mănuși chirurgicale așteaptă
pe masa de operație a Begăi
bisturiul catargului despică un cer
ca o liniște
fierăstrăul furtunii îngropat în asfalt
decupează lent pilonii pietrificați în adâncuri
mlaștina veche-și decantează ecoul în frunze
intra
et
extra
muros
pâinea e grea
dialogul s-așază
din vitralii lumina densă,
albastră
zboară în dangătul clopotelor
trotuarele curg în poeme ce urcă în ploaie pe ziduri

**pornind de la versuri din poemul care deschide volumul
Nimic personal al lui Alexandru Higyed – mai 2023**

3 + 1 din oficiu

Diana Katharina

la 31 mi-am scos ziua de naștere de
pe Facebook
să răspund la urări
mi s-a părut ca un
scuiat
din gât, nu din suflet!

la 31 l-am pomenit pe Ludwig
care i-a spus unei colege că a călcat în scuiat de viclean
pentru că l-a întrebat de ce i-a dat o notă așa mică
3 + 1 din oficiu.

dar viață îți dă oricum note mici
și până la urmă toți călcăm în scuiat
de viclean sau de pe asfalt.

3 + 1 din oficiu
o notă mică la istorie
pe când credeam că dacă tocim un eveniment
el nu se mai întâmplă.

la 31 am patru alarme
una pentru anticoncepționale
una pentru ziua bunicului
una pentru un check-in făcut înainte de pandemie
una de trezire
la 31 viața se reduce la
3 + 1

o pastilă, o iubire, o poveste
și un wake-up call
din oficiu.

maturizare

Ariane Paal

la 19 ani am o vârstă
o vârstă care promite mult
o vârstă legată de mari așteptări
o vârstă pentru care funcționăm

acum sunt mare dar sunt mic
vreau să cresc dar să rămân mic
vreau să ajung dar ceva mă reține
mă grăbesc dar trebuie să încetinesc

închid o ușă deschid alta
pas cu pas mă plimb pe hol
mă uit în stânga mă uit în dreapta
timpul trece mi se face rece

urc scările tot mai sus
simt curentul că mă împinge
balustrada mă susține
sunt mândră că mă prinde

în capul meu mă joc un joc
ca să câștig încep de jos
ajung la capăt ies afară
soarele aplaudă tare

lumea este nouă

Andreea Băloi

la 18 ani începe altfel de lume
altfel de viață
una nouă am de trăit
suntem avertizați de tot ce există
suntem o flacăra
oxigenul lumii noi ne consumă
distrugem accidental dacă ni se oferă ocazia
o flacăra trebuie să fie protejată
dacă nu – ne stingem
Cine mă protejează?
o lume nouă plină de oameni
fără nimeni

The best is yet to come
Corina Mărcăuțeanu

La 59 de ani știu că fericirea eternă nu există.

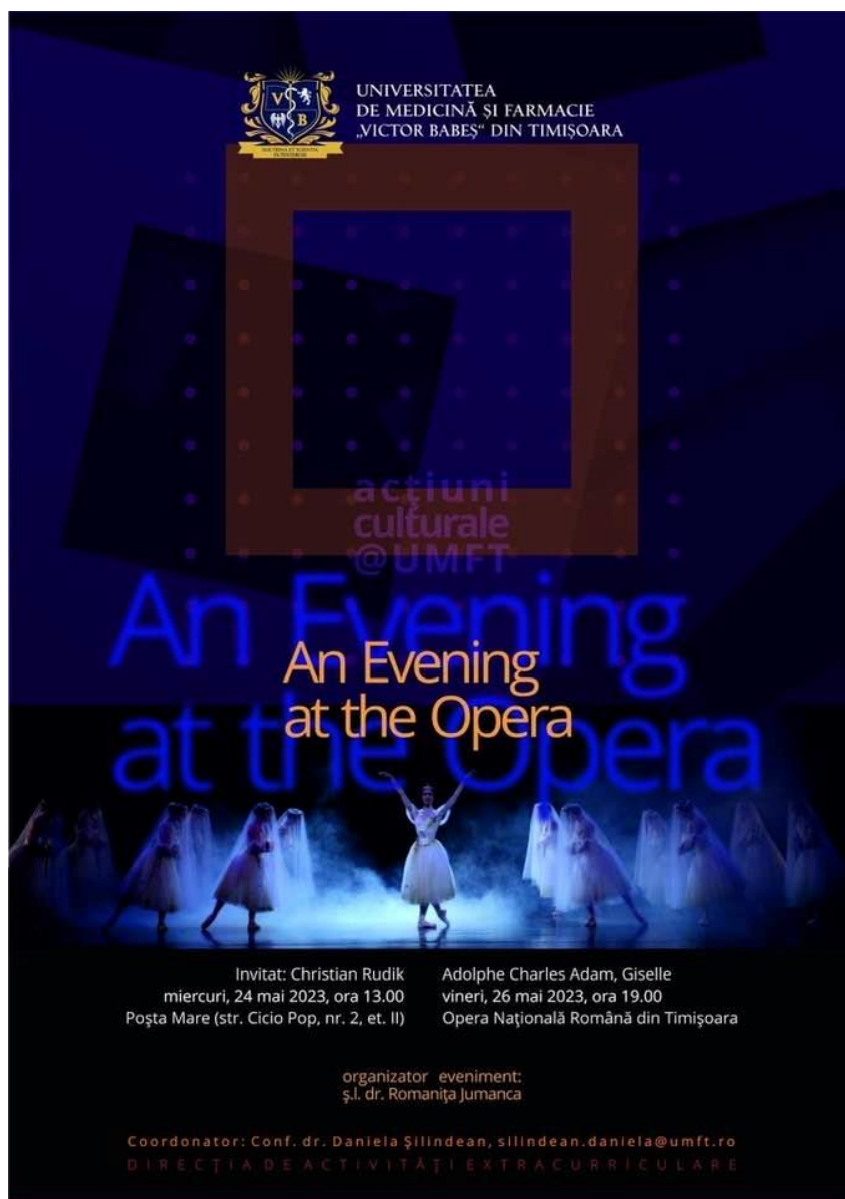
Există mici momente perfecte, asemenea picăturilor de rouă pe frunzele ultimului copac rămas în picioare.

La fel de prețioase, la fel de efemere.

Un veac de singurătate al lui Gabriel García Márquez, zâmbetul unui copil, piatra roșie a Dolomiților în soarele după-amiezii, scrâșnetul schiurilor pe zăpada proaspăt bătută, mirosul ierbii în savana africană...

Faptul că nu ești niciodată singur în lumea minunată creată de Dumnezeu.

La 59 de ani știu că lumea va merge înainte fără mine,
dar sper că inima celor pe care i-am iubit își va aminti.

**pornind de la spectacolul de
balet *Giselle*,
văzut la Opera Națională
Română din Timișoara
– mai 2023**

Ielele

Corina Mărcăuțeanu

Cămătarul își numără banii la lumina lumânării.
Chipul i se schimonosește la amintirea tinerei mame care s-a înecat pentru a-l păgubi pe el.
Aerul cald, nemișcat i se lipește ca un liņtoliu de pielea asudată.
Cu toate acestea, adoarme în cerdac de îndată ce a pus capul pe pernă.

De sub streășină se aude o dulce șoaptă
„Ceasul îi și omul nu-i.”
Cămătarul constată cu uimire că nu este singur.
Trei fecioare înveșmântate în pânză de păianjen incing o horă drăcească în cânt de fluiere și cimpoaie.
Frumusețea lor depășește orice închipuire. Una dintre ele i se pare cunoscută.
„Ceasul îi și omul nu-i. Vino.”
Alaiul se îndepărtează spre Mureș în sunetul unui clopoțel ce se aude tot mai stins.

În lumina zorilor, un cerc de iarbă pârjolită stă mărturie că datoria a fost plătită.

descântec

Elena Jebelean

acoperă oglinzile
pune fântânii capac, iar ferestrele învește-le
fă imposibilă orice oglindire, orice suprafață reflectorizantă
exclde din vorbele tale reflexivele,
elimină subiectivitatea, fugi de confesiune
ca să mai poți supraviețui acum uită-ne
repetă-ți că totul a fost un vis, o părere
lucrurile doar se petrec
nimeni nu are vreo vină
spune-ți asta mereu și mereu
așa cum spui mantrele automotivaționale de tipul
sunt cel mai frumos din orașul acesta
vei ajunge să crezi

noi niciodată
niciodată
în aceeași lume cu tine nu vom mai fi
noi nu ne-amintim
dacă tu nu-ți faci din suflet oglindă n-avem cum să renaștem
dacă nu ridici punte de la tine la noi
nu ne vom întâlni niciodată
așadar, ascultă-ne
suflă în lumânarea de la căpătâiul ei și nu reveni
uită-ne
totul e bine
și întotdeauna
în **tâmplă** tor

**pornind de la spectacolul teatru *Lysistrata 3.0* după Aristofan,
văzut la teatrul German de Stat Timișoara – mai 2023**

Supereroi

Corina Mărcăuțeanu

Moartea a devenit un lucru banal, lipsit de orice semnificație.
Mii de morți de coronavirus de la răsăritul soarelui și până la apus.
Priviri ferite. Suflete oțelite. Izolare.
Apatie.
Prețul plătit pentru a nu înnebuni.
Căci fiecare moare singur.

Și dintr-o dată
Pe aici nu se trece!
Un actor de duzină ne obligă să privim
Oameni, ca mine și ca tine, aleg victoria asupra morții.

Și dintr-o dată
strigătele martirilor Timișoarei
„Libertate, te iubim, ori învingem ori murim”.

Și dintr-o dată
inima noastră începe să bată din nou.
O lacrimă ni se prelinge pe obraz la vederea unei bătrâne despletite, în capot și papuci de casă, printre dărâmături, strângând în pumn
drapelul galben – albastru.
Căci fiecare moare singur, dar nimeni nu trăiește singur.

Și dintr-o dată
moartea se transformă dintr-un lucru banal, lipsit de orice semnificație,
într-un nou început.

după Lysistrata, după Aristofan
Elena Jebelean

noi nu avem nevoie de ei
nu-i vrem
nici ei nu ne vor
vreme de mângâieri nu mai e
ei nu se mai adună în cete
nu mai stau la vorbit în cetate
ei nu mai vânează
nici nu mai poartă oile-n munți
lupii de care le-ar apăra nu mai sunt
nu ne clădesc casă
nu ne trec peste prag
noi nu-i așteptăm
nu toarcem
nu țesem
nu mai aprindem focul în vatră
nu măcinăm grâne
nu coacem pâine
nu aducem dimineața
proaspătă apă de la izvor
nu mai trebuie să le naștem războinici
nici pânțele peste ani roditoare

a fost o vreme când femeile
credeau că vântul le lasă însărcinate
și poate așa și era
vântul poartă semințe spre toate pământurile
care încălzesc și hrănesc
despre cele ajunse în țarină stearpă
pe stâncă în apă în foc
nu știm nimic
cum nu știm despre moarte

nu mai avem nevoie unii de alții
carnea de tun se poate clona
iar euthanasierea la cerere
va pune capăt
iluziei
că
începuturile ar fi
noi

pornind de la expoziția *Laboratoarele memoriei*

Renée Renard – Casa cu Iederă, iunie 2023

Azi cel sticlos acoperit de verde
Diana Maroșan

Noi suntem fereastra
prin care trecutul privește către viitor,
În speranța de-a vedea clar adevărul,
Dar își are privirea-ntâmpinată
Numai de iederă sau viță canadiană
Nestăpânit de vie,
Acoperind fără sfială sticla
Aproape-n întregime.

Rămân fâșii de lumină,
Care se strecoară printre frunze
Și-o fărâmă de speranță
Că se va afla cândva
Ce-i după fereastră,
Fără să se taie, de-i posibil,
Mult prea mulți petici din verde.

lumina de vară la casa cu iederă
Elena Jebelean

soarele printre frunze și apoi
prin geam și apoi
prin aerul de miere și
prin surâsul tău mirat
de timpul care pare legănat înapoi,
unduit în umbra nucului,
topit în faguri grei de parfum,
ținut de mână de floarea soarelui pe scară,
pas cu pas până la pana de pasăre ce așteaptă
pe trepte.
Cineva așteaptă mereu,
cineva știe că dincolo de cheile porții va descoperi
lumina cea veche în lumina cea nouă,
mereu împreună, aceleași mereu

Zgomoteci (20 iunie și veșnic)

Diana Maroșan

Ne-a mai rămas numai materialul care a prelucrat odată Ideea (sau Ideile). Nu mai avem esența primei curiozități sau uimiri (cel mai probabil). Trăim acum, simțind vag prin pieptul nostru că a existat ceva înaintea noastră, iar noi suntem într-un fel diferit, dar prin faptul de a fi ne asemănăm.

Se întâmplă prea multe într-un ritm haotic și amețitor în prezent ca să putem să ne uităm liniștiți și cu răbdare către trecut. Credem eronat că suntem ceea ce devenim. Suntem drumul pe care ni-l propunem, suntem oțelul ce se fabrică-n acest moment.

Sau se mai spune că suntem clipa secerătoare, care trece vulgar fără să ne aștepte. Suntem azi, suntem ce nu mai apucăm să vedem că am fost, suntem atunci când nu ne gândim la cum nu vom mai fi. Astea-s zgomotele care sunt propagate-n jurul meu. Nu știu dacă să ascult, cum să o fac și cum să integrez spusele acestea cu ce sălășluiește în mine.

M-aș încumeta să spun că suntem frânturi din trecut. Suntem dovada că trecutul a existat și că schimbarea a fost necesară. Suntem un fel de promisiune pe care prezentul i-o face viitorului, cu gândul la trecut. Dar am, de asemenea, impresia că numai ce este aici și acum putem noi înțelege pe deplin.

Poate că m-aș simți mai confortabil dacă n-aș dezlănțui haosul din mine în cuvinte, mai mereu neastâmpărate. Dar vreau să am curajul să risc să creez simple zgomoteci, dacă asta înseamnă să dau formă zbuciumului din mine. Vreau să nu-mi fie teamă, precum nu-i mai e de ceva timp lui Renée Renard, care ia lucrurile ce-au rămas înaintea ei și se joacă cu acestea fără sfială, lăsându-și albastrele amprente pe ele. Renée Renard, a cărei expoziție a făcut gălăgie-n capul meu și poate că va ajunge să facă și-n afara lui. Expoziția a avut loc la Casa cu Iederă, o clădire veche, îmbrățișată de viță canadiană, aflată pe malul Begăi, izolată prin felul ei aparte și tăcut de a fi de tot ce-și urla existența în apropierea ei. Interiorul fusese recent renovat, iar noi urma să urmărim acel proces de integrare a vechiului în nou văzut prin ochii lui Renée.

Au fost destul de mulți oameni acolo, toți rafinați în felul lor de-a vorbi și de-a păși și toți îmbrăcați în culori care complementau respectuos interiorul. De la atelierul de scriere creativă (prin care am și aflat de expoziție) am fost însă numai în număr de trei (doamna Jebelean, ale cărei cuvinte fac aerul să se simtă mângâiat, Andrei, student la medicină în anul patru, care avea nespusă răbdare cu ritmul în care cuvintele îi apăreau în gând, și eu, pierdută undeva în drumul dintre unde sunt și unde vreau să ajung, păstrând cuvintele-mi nerostite). Am ascultat-o pe Renée, povestindu-ne, încet și firav, despre cum trecutul poate fi prelucrat, iar aceea era maniera în care ea făcuse aceasta. Erau împărțite în camere ideile sale, de parcă urmam compartimente ale memoriei. O cameră era umplută de muzica lui Bach, interpretată de o tânără confortabilă cu privirea către violoncelul său sau partitură, dar străină către lumea din jur. În camera respectivă erau imagini de la microscop: una a unei petale de trandafir și alta, a unei frunze de viță de vie canadiană. Lângă tânără era un stup în care erau prezentați niște faguri de miere auriți. De miroseai, puteai vag simți miros de matcă. Aceasta fusese laboratorul meu preferat al memoriei. Activitățile care bucuraseră sufletele ce viețuiseră odată în acea casă erau prezentate subtil, accesibile tuturor simțurilor. Celelalte laboratoare urmăreau ba istoria familiei prin poze și fragmente din ziare, ba conexiunea dintre cer și pământ (strămoși și țărâna animată) prin imaginea la microscop a unei pene, găsite la intrarea în casă.

S-a mai șoptit delicat despre cum suntem țigle sparte rămase din acoperișul care au fost strămoșii noștri cândva (sau poate că numai eu am auzit asta). Acolo trecutul era culoarea utilizată pentru conturarea unor forme în gălăgia de azi (asta fără dubiu o spunea întregul aer din casă și putea fi auzit fără neclarități).

Am ieșit din casa aceea ascunsă în văzul tuturor și ne-am lăsat purtați de un aer cald, la granița de a fi insuportabil. Ne-am dus în Parcul Rozelor, pentru a fi în centrul celor privite, luminate cu grijă acolo, anume istoria familiei care deținea Casa cu Iederă odinioară, căci unul dintre membrii amenajase parcul care ne este nouă azi drag. Pentru a ajunge în Parcul Rozelor a trebuit să trecem pe lângă Bega. Blând, aproape timid, umbrea acolo o porțiune de trotuar un dud. Doamna Jebelean, surâzând, spuse: „un dud străvechi”. Ne-a povestit apoi cum Mariei Theresa îi datorăm bucuria de a vedea respectivul dud, căci ea ar fi fost cea care ordonase plantarea lor în tot Banatul. Apoi, cu glasul scăzut, aflasem de iubirea pe care soțul doamnei Jebelean o purta pentru duzi, căruia atunci când aflase că erau îndepărtați de locul lor, îi sângerase inima. Aceași soartă au avut-o și unele căi ferate, închise odată cu trecerea timpului. Am observat cum trecutul e uneori șters.

Unele țigle sparte nu mai sunt recuperate. În locul lor punem oțel impenetrabil. Pe altele însă le lipim la loc cu ajutorul aurului, precum japonezii prin Kintsugi.

Nu tot trecutul îl păstrăm. Unele părți se pierd, de parc-ar fi iarbă, care s-a uscat deasupra uneia proaspete, care așteaptă să crească, iar apoi să se usuce, precum cea dinaintea ei.

Nu credeam în forța vindecătoare a memoriei. Înțelegeam mult prea rar oamenii care țineau în inima lor o cămăruță unică, călduroasă, plină de ce-i mai valoros, pentru a adăposti trecutul în forma fluidă de amintiri, ca o cameră pentru oaspeți. Nu știu dacă acum înțeleg, pretind de multe ori că am deslușit codul covârșitor care-mi este prezentat. Nu realizez decât mai târziu că, de fapt, cuvintele pe care le tradusesem în limba mea se străduiau să surprindă un adevăr îndepărtat de ce se afla în fața-mi. Așadar, n-am încredere în ce zic acum decât parțial. Dar presupun că amintirea este un fel de lumină lichidă, pentru care tot creăm vase. Vase care se sparg, sunt puse la loc (dispar totuși cioburi din ele) sau sunt aruncate. Vase din cauza cărora uneori pierdem stropi de amintiri, dar fără de care ar fi imposibilă păstrarea lor în primul rând.

Acum soarele ne spală spatele, iar umbrele figurilor noastre ne sunt în față, martore ale luminii. Scriem toți trei înflăcărați și fără nicio îndoială, undeva același sentiment anima cândva altele suflete, adunate pentru ca temporar să trăiască împreună. Acum noi suntem acelea. Peste-un timp ne vor lua locul alții, prin timpul lor.

În spate: soare, în față umbre decupate din lumină. Ambele la fel de demne de păstrat și de cărat cu noi, dar efemere-n fragmente. Cine știe cum vom ajunge să le prelucrăm și în ce fel, respectiv măsură, sau dacă măcar noi o vom face sau altcineva.

Scriu acum, la o zi după acest eveniment ultimul paragraf al zgomotecii mele și observ cum, cu cât mai mult se îndepărtează de mine tot ce s-a întâmplat atunci, cu atât mai mult mă minunez de natura memoriei și a timpului. Realizez că răspunsurile pe care le-am exprimat (precum am și prezis) se potrivesc parțial răspunsurilor pe care le-aș da acum, dar asta nu mai contează. Contează c-am avut curajul noi trei (și toți cei care creează sau au creat) să iradiem imperfect momentul mereu mult prea scurt. Iar aceastei lumini am încrederea că-i vor urma altele de la oameni cărora noi, mândri, le vom fi strămoși, cum vom putea și noi, cu minutele acestea din ce în ce mai iuți.

Azi am intrat
Andrei Tiriteu

De câte ori am trecut pe lângă Casa cu Iederă? Am văzut-o, cu siguranță, pentru prima dată în primul an de facultate, ruptă de restul orașului, dar închisă chiar în centrul lui. Mai bine zis, orașul crescuse în jurul ei. Dar sigur am mai trecut pe lângă ea și înainte, dar n-am băgat-o în seamă. Jeleam puțin prin ce trecea și mă gândeam că era una din casele din vremea comunismului, uitată și lăsată pradă iederei pe care tot proprietarii or fi pus-o cândva ca ornament.

Azi am intrat. Interiorul e rupt de restul lumii. Pereți proaspăt renovați sunt întrerupți de geamurile din lemn vechi prin care cu greu îți se strecoară privirea spre lumea din afară. Pe masa de la intrare stă pâinea gătită cu ulei de măsline și vinul care așteaptă să fie băut. Dar e prea cald pentru vin, nu-l poți înghiți. Alături de vopseaua proaspăt uscată, poți vedea în locurile nepeticite cum praful și lumina decoloraseră cândva pereții. Aceleași uși pe care le-au deschis și alții, aceleași scări pe care le-au bătătorit au rămas și acum. Doar oamenii s-au dus, se mai poate ghici amintirea lor închistată între pereții de iederă, ferită parcă de marșul timpului.

Mergi pe aceeași podea ca ei, dar nu-i mai poți găsi.

**lecturi dintr-ale noastre – Casa cu Iederă, iulie 2023,
cu lumina adusă de Adriana Babeți**

Inima din lacune
Diana Maroșan

„Și prin mine privea cineva spre altcineva
și mă durea toată ființa mea de sticlă transparentă
de privirea care mă străpungea,
și nu știam cine privea pe cine privea,
prin durerea transparentă
de sticlă, de geam, a mea.”
N. Stănescu, *Papirus cu lacune*

Privim mereu
Fără măcar o gaură de secundă,
Neagră ca smoala,
Fără măcar una din aceasta,
În care să putem respira repausul.

Privim mereu înainte sau înapoi,
Printr-o sticlă-n formă ciudată de geam
Care pulsează-n ritmul durerii altcuiva.

Un altcineva care ne devine cineva
Prin încercarea noastră de-a vedea
Lumină, lumină fiind.

Suntem privirea,
Geamul prin care-aceasta trece
Sau atingerea lăsată pe locul unde-a ajuns?

Obosiți fără cuprins,
Căci nu există căi
Prin care-un geam să-l facem deschis,
Ne rămâne doar a ne ține ochii deschiși
Și a modifica etern felul acestora de-a privi.

Prizonieri ai unei miercuri
Fără sfârșit,
Înconjurați de alte zile stând de veghe,
Prezentul ne este crudul paradis.

Copilărie părăsită
Teodor Maxim

Stau în iarbă
gâdilat de mici insecte;
o miriadă de simțuri se aprind,
nu numai cinci.
Gâza ce mă mușcă.
Iarba ce mă gâdilă.
Vântul ce mă mângâie
și-mi șoptește despre el,
pe unde a fost și
unde merge.
Puful de păpădie ce-mi alintă nasul
și-mi dăruiește un sărut.
Albina ce-mi zumzăie despre toți macii și toate mușcatele
pe care nu le poate vedea.
Pământul ce-mi sprijină călcâiele, reavăn,
pe ele se sfărâmă, umed.
Soarele ce-mi luminează chipul și mi-l încălzește
alături de norul ce mă păcălește, ascunzându-l;
așa-mi arată el din a sa umbră
căile pe care-a mers prin cer.

Frumoasă natura, așa cum stau în iarba înaltă!

– Aleargă, iubito! Încoace, da, aici sunt!
și-i fac fluturii cu mâna.

Despre mine
Teodor Maxim

Sunt un copac făcut din copaci,
lut făcut din amforă,
clape din pian.

Și de frică tremur,
vibrez întins pe podele de mahon
sfărâmat în opt
ca să cânt o notă joasă
copacilor din frunze,
frunzelor din ei...

V-aș pune o întrebare:
din câte fețe, ce întunecate vă privesc,
curge sânge amar?
Din câți pești, ce cândva au respirat,
curge sânge amar?
Vă întreb pentru că
amare-mi sunt frunzele,
cărămiziu mi-e lutul,
sângerii clapele
și nu știu! (vă rog)
și nu știu! (îmi pare rău)
cum am ajuns așa.
Vedeți voi,
sunt un copac făcut din copaci
și mă țin zadarnic de trunchi cât pianu-mi cântă melopeea
sângelui amar,
cât vasul mi se-neacă
în adâncul lac al sângelui amar.

deznodământ

Anastasia Suciu

ceasul cu aceleași ore
cerul cu nori mult mai asemănători
decât atunci când erau licurici
soarele tot aleargă în maraton
dar e degeaba
pentru că sfera se învârte
eu nici nu observ
cum vântul îmi rupe pagini din calendar
mai reușesc să găsesc
particule incandescente
doar că nu rezistă mult nici ele
nimic nu rezistă

calitatea lasă de dorit
din punctul de vedere al oricărui aspect
relațiile merg doar pe fise
pentru aparate de noroc;
se strică din când în când
nu se mai repară,
nimic nu mai rezistă
nici cana de cafea
nici farfuria preferată
nici pensula premium
nici timpul îndrăgit

eu fug, el fuge mai tare
încerc să-l ajung
aproape-l prind
mai puțin
încerc
pot
mi-a scăpat din nou; sunt prea istovită să mai merg

adolescență

Anastasia Suciu

un ultim sărut este tot ce-ți cer
nimic mai mult nimic mai puțin
nici stelele de pe cer, nici cel mai scump colier
un ultim sărut ca să pot spune că la 17 ani am trăit
să am măcar o adolescență împlinită

dar la 17 ani eu sunt tot ce vreau și vreau să fiu tot ce nu sunt
o gaură neagră, pretutindeni și niciunde
nu prea realistă, dar ca să am tot ce-mi doresc trebuie să
rostesc
vrăji și idei mirifice prea ireale
nici atomii mei nu le-ar putea înțelege

sunt haosul care așteaptă o nestemată să cadă din cer
o fetiță rătăcită în pădurea argintie din copilărie
sunt stropii de ploaie de pe geamul necurățat din camera ta
sunt luna și soarele și toate galaxiile
și totuși eu sunt tot ce nu sunt

8+9

Anastasia Suciu

ricoșez glonțul țintit spre mine
dar nu pot să potolesc
pofta de a înfișe cuțitul
în coaste
știi că nu e bine
și că nu ar trebui să-l vreau
mai ales nu la vârsta mea
totuși sufletul mă doare
și nu reușesc să opresc
durerea asta din oase
îmi e teamă că dacă
nu voi mai plânge
mă voi pierde pentru totdeauna

defect major

Anastasia Suciu

îmi vine să grăbesc procesul
simt impulsul să întorc pagina
chiar dacă nu am terminat de citit
antipatizez finalurile
pentru că n-am fost învățată
cum să-mi închei eseurile
și cum să pun punct;
știi doar să rămân în același loc
indiferent de ce simt
sau să sper că sfârșitul
nu va mai veni

belonging

Anastasia Suciu

nu mi se zice să mă ridic
dar tot mă simt
ca ceasul stricat și atârnat lângă pat
când tu deja ai un telefon mai performant
nu mă simt dorită
nici de particulele de praf
de pe noptiera mea dezordonată

Păsări

Diana Maroșan

Mă gândesc la Paula.

Mama moare în camera alăturată de o lună jumate, iar eu mă gândesc la Paula.

Mama are părul din ce în ce mai rar și nu s-a mai ridicat din pat de ceva timp. Are zile în care nu vorbește deloc și zile în care energică, halucinand, ne dă ordine mie și lui tata.

Paula are părul bogat, castaniu, dar e obligată să îl țină mereu prins la spate, pentru ca nu cumva să-i fluture prin față și să o distrage de la importante lucruri care îi cer atenția.

Mama a avut o tumoare pe creier, care pare a se fi întors și care îi smulge cu fiecare zi tot mai mult din viață, ca și cum zilnic s-ar rupe zeci de flori dintr-o largă câmpie pentru a se face buchete și totuși s-ar mai planta una singură. În zilele în care o văd neputincioasă să se miște sau măcar să urle de durere, îmi vine să îi scot creierul și să tai din el partea defectuoasă, sau măcar să i-l masez, să îl liniștesc și, de nici asta n-aș putea face, aș planta măcar mai multe flori în grădină. Dar nu pot. Stau doar lângă ea, alături de tata și o privim amândoi triști, neștiind dacă să sperăm să o mai avem lângă noi sau dacă să sperăm să-i vină marea pasăre albă care s-o ducă să traverseze ultima apă. Nu sunt gata să îmi iau rămas bun. Nu sunt gata să o pierd. Și nu știu dacă îmi pot permite să mă rog la Dumnezeu, să îi cer să o mai lase măcar o vreme lângă mine, știind că suferă tăcut, că nu știe ce i se întâmplă, că moare zilnic, dar rămâne în viață. Așa că doar rămân în casa în care m-a crescut și în care ea îmi ducea odată lingura la gură pentru a mă hrăni, iar acum eu trebuie să fac asta cu ea, în casa în care ea trebuia să mă convingă să iau medicamentele neplăcute pentru a mă face bine, iar acum eu trebuie să o oblig pe ea să o facă, în casa în care ea mă lua în brațe când îmi era frică și tremuram, iar acum eu îi înfășor slăbitul trup în brațele mele pentru a o feri de frig și de întuneric. Rămân acasă, aici, să îi fiu mamei alături înainte de pasărea albă și să îl ajut pe tata cu clipele dinainte de venirea păsării negre, care îl așteaptă, ne așteaptă.

Paula aștepta clipa în care să fie liberă, precum așteaptă oamenii terfizați de întuneric răsăritul. Se plimba pe lângă coliba pe care tatăl meu o construise de vreo 12 ani într-un sat de lângă Sibiu. Paula mergea îngreunată de o tumoare care nu putea fi vizibilă pe niciun RMN, căci era o tumoare care îi creștea pe suflet, o tumoare care a fost aruncată acolo de părinții ei și lăsată să crească, fără nici un strop de rușine sau îngrijorare. De fiecare dată când am mers la coliba aceea am zărit-o pe Paula cu un nou copil de care avea grijă. Niciodată copilul nu îi aparținea. Sau erau, într-un fel, ai ei? Paula avea șase frați. De toți s-a ocupat ea singură, legănându-i, hrănindu-i, îmbrăcându-i, ascultându-i. Paula a acceptat rolul de mamă resemnată, căci mama ei era mamă pentru o singură clipă: atunci când își năștea copiii, apoi uita de ei, aceștia sfârșind aruncați în necoaptele brațe ale Paulei. De data aceasta, când ne-am întâlnit, Paula împingea un cărucior de un

albastru închis decolorat de la soare, în care dormea un bebeluș. Paula avea doar 16 ani. Am întrebat-o ce face, al cui e copilul și mi-a răspuns de parcă tocmai băuse cel mai acru ceai, cu al cărui gust era deja obișnuită: „E fiul mătușii mele, îl cheamă Mihai, trebuie să am eu grijă de el.”. Mi-a povestit mai târziu tata, care practic avea grijă de toți copiii din sat lipsiți de iubire, că Paula tocmai ce terminase primele opt clase în acel an și avusese Evaluarea Națională, examenul care stabilea unde avea ea să ajungă la liceu. S-a milogit de părinți să o lase să învețe măcar o seară înainte de examen, să aibă ei grijă de copiii măcar pentru câteva ore, iar apoi avea să revină. Dar părinții nu au lăsat-o. Reușise totuși să învețe, ținându-și în brațe fratele cel mai mic, iar cât timp el dormea, ea ținea cum putea, în mâna dreaptă cartea de română și citea ce nu avusese timp să rumege precum majoritatea copiilor, în timpul anului. Nu dormise toată noaptea, dar reușise să ia o notă de care era mândră la evaluare, căci putea cu acea medie să meargă la un liceu mediu din Sibiu.

Ieri mama nu a dormit toată noaptea din cauza durerii. Acum trei săptămâni când a venit doctorul să o controleze, nu se mai aștepta să o găsească atunci când avea să se întoarcă, judecând după starea ei. Dar săptămâna următoare când a revenit, nu numai că a găsit-o pe mama, dar a găsit-o râzând și numindu-l pe tata „nedescurcăreț”, căci nu lua plasele pe care ea le vedea lângă pat, deși nu era nimic acolo. Azi mama nu vorbește, bea apă cu greu, privește absentă sau în gol, își schimonosește de durere chipul atunci când o întoarcem de pe o parte pe alta și mănâncă numai supă clară. Nu știu cât vor mai continua schimbările acestea bruște, dar fără dubiu pot spune că acestea devin tot mai agresive și sunt tot mai efemere. Nu mai e loc de minciuni sau măști: pasărea albă va veni în curând după mama. În timpul zilei, atunci când nu sunt lângă ea, curăț prin casă, încerc să lucrez sau sunt împreună cu tata undeva, ori în cuvânt, ori în tăcere. De e o scânteie în bezna pe care o îndurăm în casă e distanța care s-a risipit dintre mine și tata.

Distanța dintre Paula și părinții ei însă se extindea precum un hău. Desigur că părinții Paulei nu i-au permis să meargă la liceu. S-or fi gândit ei că i-ar lua prea mult timp liceul, ar fi depărtat-o prea mult de casă și n-ar mai fi avut cine să țină ordinea la locul ei, cine să facă mâncarea, cine să ducă responsabilitatea pentru ei. Din acest motiv a venit Paula la tata și i-a spus ținându-și mâinile strânse la piept: „Te rog ajută-mă, vreau să plec de acasă, te rog.” Devenise prea mult pentru ea, acela era momentul în care refuza să mai continue un drum pe care nu ea și-l croise, voia să scape de tumoare în sfârșit. Și se considera destul de mare să o facă. Se simțea pregătită. Avea doar nevoie de ajutorul cuiva. Tata a venit la mine și mi-a povestit totul. Am început să ne sfătuim despre cum să o scoatem de acolo, cum să o ducem la liceu și cum să avem noi grijă de ea.

Între timp, mama vomita în camera alăturată. A trebuit să ne oprim din planurile pentru Paula în acea noapte și am revenit la mama. Se tot foia de câteva zile și mă privea cerând parcă iertare. Mi-a vorbit însă atunci clar și răspicat, curmându-mi neliniștile: „Mă simt tare agitată.”. Deși suflul îmi tremura alături de al ei, m-am bucurat atât de tare să o aud vorbind și să știu ce se întâmplă cu ea. I-am adus un medicament și mă pregătisem să îi țin predica obișnuită: „va fi amar medicamentul, nu îți va plăcea, dar trebuie să îl iei, căci dacă nu, nu te vei face mai bine...” , predică la care ea mereu se împotriva. De acea dată a spus însă numai: „În regulă, înțeleg.” A luat medicamentul liniștită și a adormit după câteva minute, deși îi lua ore bune de obicei. Am sărutat-o pe frunte, întocmai cum mă săruta ea înainte să mă culc și i-am șoptit că o iubesc. Am închis ușa și am lăsat-o în întuneric. Mă gândeam la cât de liniștită se simte, părea ca un copil care a adormit într-un morman de nea. Mă gândeam cum m-aș fi putut despărți de ea dacă aș fi știut că astfel ar fi dus-o pasărea albă pe aripile ei. Următoarea zi avea să aibă niște tulburătoare crize, să lovească tot ce e în jurul său, să fie mai aproape de moarte decât fusese vreodată până atunci. Aveam

să plâng disperată lângă patul ei, dându-mi seama că habar n-am nimic despre moarte, că nu știu ce e boala și că acea femeie pe care o iubeam atât de mult devenea din ce în ce mai puțin ea însăși.

În acea zi, mai spre ora prânzului, Paula urma să afle că nu le mai mergea aragazul vechi, în momentul în care voia să pregătească mâncarea pentru familie. De frica de a fi certată sau bătută de părinți, care aveau să ajungă acasă și să vadă masa goală, Paula decise să se descurce cum poate. Așa că luase cisterna de benzină din garaj și reușise cu chiu cu vai să aprindă focul de la aragaz. Doar că odată cu ochiul care s-a aprins, au luat foc și mâinile ei firave, cu care scrise atât de delicat la Evaluarea Națională o compunere despre cum se simte să zbori printr-un cer fără nori. Avea să se sperie atât de tare încât să scape cisterna întreagă pe ea și să ia foc în întregime făptura care visa la libertate. Pentru prima dată Paula a ieșit din sătucul ei, fiind transportată cu elicopterul de urgență la spitalul de arși din București.

După crizele acelea puternice, mama avea să adoarmă mai liniștită chiar decât în seara precedentă. I-am sărutat degetele subțiri și am vorbit în noaptea aceea cu Dumnezeu, spunându-i că vreau să îi fie bine mamei, să aleagă el orice avea să însemne aceasta. Mama nu avea să se mai trezească ziua următoare. Când eram mică am avut un vis în care Dumnezeu mă ținea în brațe și în întreaga mea ființă izvora iubire. În acea dimineață, mama părea că avea același vis, doar că era etern, era o liniște pe care nici n-aș fi îndrăznit să o rup. O pierdusem pe mama, dar căpătasem în lipsa ei un nou părinte: pe tata. Tata, cu care până atunci vorbeam o singură dată pe an, tata, cu care stăteam incomodă în aceeași cameră, tata, pe care l-am judecat atunci când a construit coliba din sat, gândind că sigur e un fel de-al lui de a se depărta de mama, tata, care de fapt lua sub aripa lui copiii neajutorați, în timp ce eu făceam același lucru în apartamentul meu, în București, tata, care a plâns precum o primăvară lângă patul mamei, ținând-o de mână.

Am aflat abia după trei zile de focul care o strivise aproape complet pe Paula sub flăcările lui. E încă în spital, așteaptă o pasăre. Mă rog să fie cea de care are nevoie. Mă rog să simtă măcar pentru un moment ce înseamnă să zbori printr-un cer fără nori. Mă rog să se descurce cu orice va fi întâmpinată.

Știu că noi, oamenii, suntem extraordinari de puternici, că ne adaptăm chiar și deșerturilor, chiar și izvoarelor de sânge, chiar de ia timp, știu că reușim să mai mergem mereu încă puțin după ce credem că nu ne mai putem mișca, știu că supraviețuim... și totuși nu știu ce păsări ar fi potrivite să străpungă cerul ființei altora. Orice păsări o vor face, oamenii vor zbura cu ele și vor demonstra faptul că rezistă.

De o pasăre roșie și nu albă va veni în fața Paulei, sunt sigură că ea va învăța zborul și va supraviețui. Iar noi avem acum patul mamei gol, pregătit oricând să ia umbra altcuiva în brațe.

Mă gândesc la Paula.

lecturi dintr-ale noastre – librăria *La două bufnițe*, iulie 2023

Trădarea

Alexandra Timiș

Trădarea, ultimul păcat
Și totuși l-am săvârșit
Simți un neant și-o umilință tainică
Urăști simultan mândria și smerenia
Te zvârcolești ca un strigoi speriat de șoapte de blestem
Ai reușit să fii cineva, dar nu cine vrei tu
Și vei zice că viața fără mine e ca pădurea fără vânători până la urmă
Căci nu vei mai fi nevoit să te ascunzi
Îți simți gâtul dilatat atunci când mă vezi zâmbind
Și nu mai știi ce să faci
Urăști să mă vezi că nu stau și plâng
Ai vrut aseară să-mi bați la ușă
De fapt în fiecare seară
Ochii mei voiau doar să te privească
Așa cum ești
Dar am înțeles că inima ta este pe nicăieri
Că nu ai reușit să o aduni
Potolită îmi e mâhnirea
Îți doresc să te îndrepti spre alte depărtări îndelungate
Infinite.
Să te fi întregit.
Îți scriu atât de fericită
Tu nici nu știi
Sau poate ești dezamăgit
Căci ai crezut cu patos și-ai leșinat
Din nou
În altă congruență
În mine.

Calamitatea

lucrului orânduie

Alexandra Timiș

Toți vrem ce are cerul

M-am trezit pentru că imediat îmi beau lumina lipsă
Te clătește de spumă clocotindă
Și îți amintește că marea nu tulbură fără vânt
Rozmarin și romaniță
Rozmarin și cad din ființă
Nu pielii îi datorezi simțirea
Și nici gurii hidoșenia
Plâng cu inimă de graur
Chicotind de toropeală
Și așa, cu ochii limpezi, stăm și plângem pocăință
Nimeni de pe-această lume nu te-oprește din dorință

Vreau

Alexandra Timiș

Vreau să îl doresc așa tare pe celălalt
încât să mă enervez de ce mai trăiesc
Să mă întind pe spate și să hohotesc
Vreau să mă vrea cineva așa de mult
încât să-mi simt gândurile plesnind
M-am rătăcit
Țâșnesc
Mă întorc și nu mai vreau să fac dreptate

La 60 de ani poți să divorțezi pentru că ți-ai găsit aleasa din liceu?

Alexandra Timiș

E așa înălțător.
Ești liber de speranță și de valuri.
De porunci și plasmă.
De doruri și de scări din cărămidă.
Pentru celălalt. Cea mai mare fericire din lume.
i-ai adus împreună.
ai unit două libertăți care și-au promis că se vor cizela.
Și toți tăceau.
Ridicol!
Înseamnă că nu îl iubești.
Platonic se numește, dar eminescian se trăiește.
Străinii.
Lupii.

Respir autoritate

Alexandra Timiș

Respir autoritate
Mănânc prostie și mă prefac că pandișpanul e bine copt
Și nu mai mestec
Căci altfel l-aș scuipa
Aromele sunt la alegere
Însă trebuie să te aleagă cofetarul
Stai la rând, că nu ai variante
Că ai lăsat totul pentru un vis pe care nici nu vei vrea să îl îndeplinești
Și vei ajunge să te întrebi care a fost rațiunea
Ai avut vreuna?
Credeai că poți face dreptate?
Asta rămâne de văzut

Mara

Corina Mărcăuțeanu

Se spune că copiii sunt cei care își aleg mamele.

Mi-i imaginez stând cu fundulețele lor goale și rotofeie pe un nor pufos, roz,
făcut parcă din vată de zahăr.

Gângurind, își îndreaptă degețelul grăsuț spre cea norocoasă.

Privesc cu invidie spre femeia de serviciu care spală scara blocului
și este gravidă cu al treilea copil.

Tristețea se amestecă cu tânjirea după ceva ce am pierdut,
deși nu am avut niciodată.

Ce are ea și nu am eu?

Destrămare

Diana Maroșan

Simt că îmi cad toate cumpărăturile
Din mâini,
Da, uite legumele și fructele sfărâmându-se precum grenadele de trotuar,
Uite șervețelele înmuindu-se în bălți cu noroi în loc de lacrimi,
Bastonul rupt precum un os,
Cărțile de joc răsfirate, precum petalele unei flori uscate,
Sticlele de apă curată sparte, inundând praful de pe jos.

Iar eu nu am puterea să le ridic
Stau în fața pungilor de atâta timp cărate
Și-ncet încet, îmi văd cumpărăturile
De lumea veșnică curgând – călcate.

Cum să continui drumul
Cu mâinile goale?...
Trebuie să mă ridic,
Să reînvăț mersul precum un copil.

Inima mi-a rămas oare-n piept, captivă între coaste?
Sau e roșia strivită, din care a mai rămas numai jumătate?

Legea oamenilor care vor a vorbi cu alții
Diana Maroșan

Ei nu trebuie să știe
Că în fântână
Găleata coboară
Către cea mai întunecată apă.

Ei nu trebuie să știe
Că roata de care-n mod normal te folosești
Pentru a coborî găleata,
S-a blocat
Și acum funcționează de una singură,
Cum i se rupe ei.

Ei nu trebuie să știe
Că de aceea
Tu trebuie să îți vezi chipul mucegăit
În acea apă stranie colorată,
Adusă de găleată.

Ei nu nu nu trebuie să știe
Că te-ai săturat de fundalul de vid
Fără măcar o stea care să fie mișcată de vreo iubire.

Ei nicidecum nu trebuie să știe
De cum tu trebuie la un moment dat să bei apa.

Și în genunchi, te rog,
Cu oasele crăpând livida-mi piele,
Te rog, lasă-i să știe oricare dintre acestea,
Dar numai faptul că apa n-are niciun gust
Să nu le spui... să nu le spui...

Teatrul Noh

Elena Jebelean

Eram prea departe – crezusem,
dar farmecul costumelor a putut ajunge până la mine.
Vedeam croiul, mânecile largi,
poalele ample, brâul care fixează haina în talie,
texturile țepene ca o foaie metalică,
ca un fel de armură.
Impenetrabili îi simțeam.
Poate și măștile,
chip ce nu este chip,
călăuzeau închipuirea.
Acolo nu erau oameni,
ci roluri.
Personajul era și mai mult și mai puțin decât om.
Personajul este și mai mult și mai puțin decât om.
Mai mult pentru că este, în tipizarea sa absurdă, netrecător.
Mai puțin pentru că simbolul, ca să existe,
are întotdeauna nevoie de-un altul care să-l recunoască.
Gesturile lor, sacadat-categorice,
chiar și privirea, gânditor-categorică,
îi impuneau.

Deși doar câțiva,
au umplut scena,
au cucerit sala,
ne-au luat cu asalt.
Noi așezați,
ei liberi sub atenția noastră uimită,
copleșitori
mai ales prin voci și prin sunete.
Modulau glasurile
într-un fel care nu părea deloc la voia întâmplării,
din crescendo-n lamento.

iar instrumentele muzicale – planul al doilea –
cuprindeau lumea într-un vârtej
din care aș fi vrut să mă smulg.
Ritmuri și stridente sonore
completau glasurile actorilor.
Sensul cuvintelor nici nu conta.
Conta doar plierea armoniei și a disonanței pe stare.

În al doilea plan,
lemn de bambus învelit în scoarță de cireș –
Noh-kan
Melodios, gutural, dulce,
vântul, duhul, suflarea.
Apoi Kotsuzumi, cu membrană din piele de cal,
umezită frecvent cu salivă
pentru că e nevoie de umezeală
ca sunetul să ia naștere.
Apoi Ootsuzumi,
cel mai dureros instrument din lume
și pentru interpret, și pentru spectator.
Degetele dureau atât de tare la izbire
încât folosea protecții din metal pentru degete.
Membranele uscate emiteau sunete ascuțite, puternice.
Îți întindeau nervii ca și cum
ar fi avut de gând să-i transforme în sfoară.
Toba Taiko anunța în actul al doilea
evenimentele zdrobitoare,
intrarea demonilor în scenă –
Un cerc din piele de căprioară în centrul membranei
și cele două bețe atingând doar în el suprafața sonoră.
Fără dirijor, interpreții se sincronizau scoțând sunete,
avertizau asupra intrării, se invitau, își cereau loc
în orchestra politicoasă, dramatică.
Țipătul și tânguirea se chemau prin instrumente străvechi –
mii de ani de concepție și perfecționare
în obiecte folosite de sute de ani, cu prețuire, cu reverență.

Al treilea plan – corul
te obliga să-ți aduci aminte de mult mai tânăra tragedie greacă
și te integra publicului primordial ce intervine în piesă.
Dă sfaturi, despletește opinii, cântărește alegeri.
Față în față, publicul și corul păreau arce dintr-o
elipsă difuză în sală, concentrată în scenă.
Sigur, artificial
să aduci în afara conștiinței căința, regretul, nădejdea
într-un vacarm ordonat
devenit insuportabil pentru câteva clipe
care te făceau conștient de greutatea propriului trup,
dureros de conștient că ești prins în propria viață
prin fiecare decizie inspirată
care mai apoi se dovedește că nu,
conștient că spectacolul ți se întâmplă ție, acolo,
piesa e despre tine, oridesprecine-ar fi ea,
că viața ți se reduce la frământarea aceea trist iluminantă
a nonsensului intențiilor bune,
dornic
să se sfârșească
și să pornești, părăsindu-te,
-n noapte.

pornind de la expoziția *după SCULPTURĂ – SCULPTURA după*
Cazarma U, iulie 2023

Reliefuri albastre, Alexandra Satmari

Altă lume, Adriana Popescu

Inimă albastră
Diana Maroșan

Pe-un praf străvechi
am început să scriu despre o inimă,
o inimă albastră,
alergică la praf.

Pe-un perete dur
o tablă sfioasă,
aranjată-n cute, -ntr-o dezordine mută,
pare a spune cuvintele unui tată
care nu-ți aparține, dar a cărui voce o recunoști;
o tablă, o inimă albastră,
asemeni unui gândăcel călcat,
care-apoi, cu eforturi nespuse, a fost reasamblat.

Pe-o masă albă, întinsă,
precum un ocean liniștit,
o altă lume se ondulează,
în forme și culori blânde,
după propriile-i legi, indiferente legilor noastre,
iar tu nu știi, privitorule, dacă să le mângâi
sau să le analizezi.
Printre ele însă: o inimă,
o inimă albastră,
precum o grenadă resemnată,
cu vinișoare și ochi negri,
de parcă își cere iertare.

Atunci te oprești,
Îți pui mâna pe piept.

Ai trecut prin mine, privitorule,
și prin ochii mei ai văzut
camere pline de ființe,
de lumi ale altora care au trăit
și care și-au lăsat firimituri din inimi
în formă de tangibile amintiri.

Ai trecut cu mine prin expoziție,
privitorule,
și cu mine realizezi acum
că e plini de inimi albastre
oriunde te uiți.

Cuvinte

Ioana-Georgiana Oprîța

Cuvinte, cuvinte nesfârșite
Care răsar iar apoi dispar.
Se învârt și pleacă uitate
Nu revin, cele bune ne vin rar.

O spirală albă plină de versuri
Care să apară când ni le dorim cu ardoare
Formează discursuri, ne aduc visuri.
Fără ele, putem noi oare?

Sculptura contemporană intitulată „Sfârșitul lumii” de Andreea An m-a dus cu gândul la persoanele din ziua de azi. Lumea s-a modernizat. Nu mai știm să apreciem lucrurile care ne înconjoară, suntem mereu pe grabă, mereu dornici să aflăm ce este în trend, ce se întâmplă în altă parte. Lucrurile care sunt la modă se schimbă atât de repede, iar lumea înaintează cu atâta forță încât nici măcar nu realizăm schimbarea brutală care are loc.

Dacă stăm să ne gândim cât am evoluat în ultimii cinci ani, am realizat că bunicii noștri au avut acest progres în 50 ani. Asta mă face să mă gândesc la faptul că într-un viitor apropiat lumea se va termina, generațiile viitoare vor fi atât de avansate în tehnologie încât nu vor mai prețui viața, vor încerca să o artificializeze și asta le va aduce sfârșitul.

Întrebările regăsite în tablou „De ce soarele continuă să strălucească?” , „De ce marea se grăbește să-mpartă?” , „Nu își dau seama că lumea se termină?” și imaginea cu un paparazzi punând în grabă *lumea la curent*, mă întristează puternic. Persoanele au aproape mereu în mână un instrument digital, ascultă muzică, scriu , „share-uite”, încât nu observă mișcarea din jurul lor. De ce ar mai continua natura să trăiască când nici măcar nu e admirată de noi?

**Fără sfârșit,
Victoria Zidaru**

Fără titlu

Andrei Tiriteu

Forme organice din materiale sintetice, siluete diafane trasate cu linii drepte, ființele fără viață care trăiesc între pereții clădirii – sunt ecosistemul în care chiar tu te găsești privit de ochii spectatorilor. Nu recunoști existența lor și nici unde le-ai mai văzut. Țesuturile sunt și nu sunt bolnave, le vezi, știi că ceva s-a greșit, dar patogeniile/patologiile nu apar în atlase. Dacă mă gândesc, nici celulele lor nu apar. Pot spune eu că nu sunt normale? Degeaba vreau eu să mă impun în lumea lor, vag seamănă cu ceva ce există deja. Cumva respiră, dar nu o aud, nici nu o simt. Le pasă măcar? Le pasă că nu se mișcă, nu cresc și nu se schimbă? Sunt statornice, calme, mulțumite. Cine sunt eu? Am eu mai multă substanță? Stai o clipă... se uită înapoi la mine?

Altă lume, Adriana Popescu

Rostul

Clara-Elena Orheian

Să începem cu începutul... adică totul începe cu un gând. Acesta, plăsmuire a unei minți raționale de om, este însuși ilustrarea sufletului său. Uneori el începe să încolțească undeva într-un colț al minții, iar alteori doar se sfărâmă în importanța lui insuficientă. Oamenii mai chibzuiți lasă gândul un pic să dospească, pe când alții se molipsesc de tulburarea lor interioară și nu-l lasă la dospit. Pe urmă, judecă fiecare ce-i pare de cuviință a face: uneori se naște cuvântul, alteori se comite vreo acțiune, un gest, însă uneori se mai întâmplă ca același gând să fie lăsat în liniște fără a-i da trebuință și glas.

Orice lucru în lumea asta pare a fi consecința unui lucru ce-i precedă: fie vorbă, fie faptă, fie gând, etc.. ca mai apoi să devină cauză unui lucru viitor. Însă nimic nu e întâmplător. Pe lângă cauze și consecințe, lucrurile mai au și rost sau însemnătate. Dacă privești mai departe, începi să-ți dai seama că uneori rostul lucrului nu-i va putea fi niciodată știință omului care-i poate afla cel mult cauza și consecința

Îmi aduc aminte când am învățat definiția cercului, anume: „Mulțimea punctelor egal depărtate de centrul cercului.“ și mă gândeam că adesea cercul este asemenea drumului parcurs de om. Putem spune că omul se învârtă în jurul aceluiași clișeu. Se zice că istoria se repetă iar omul precum istoria, se găsește la un moment dat în același loc la un moment diferit de timp. Ce poate oare defini mai bine un clișeu decât acestea?

Când eram mai mică nu știam sensul cuvântului „clișeu”, îl citisem într-o carte și imediat am întrebat-o pe mama ce înseamnă. Nu-mi amintesc răspunsul mamei dar știu că devenisem un pic obsedată de acest cuvânt un pic straniu...Cu timpul, însă, am realizat că stă în firea tuturor, totul tinde spre clișeu. Câte nu se învârt în lumea asta? Parcă doar spre a fi aidoma omului. Un pas mare pentru om este acela care tinde să strice cercul în care adineauri se învârtea. Doar un punct în afara sa mai depare de clișeu îl strică, cerând un alt infinit de puncte, tangent cercului. Când omul va strica clișeul firii sale, sufletul abia atunci va începe a-i fi veșnic, se va ridica sau va cădea fără a mai fi supus legilor naturii ci altor legi...

săpunul cel nedeslușit, Pat, Ioana Maria Sisea

Desăvârșit

Anamaria Bălășescu

Îndrăgostit de stele, omul însetat de lumină s-a înecat în adâncul lacului care, la venirea nopții, era oglinda perfectă a fiecărei constelații. Întins, a ridicat o mână, crezând că cerul se va sparge în zeci de valuri la atingerea degetelor sale, destrămând iluzia frumuseții eterne. Dar stelele au rămas intacte – la fel de reci, la fel de distante.

Nevoia de împlinire absolută ne-a înălțat, din generație în generație, mai aproape de Soare. Orbiți de lumină și copleșiți de iubire, faptul că însăși dragostea a dus la sfârșirea noastră în nenumărate bucăți nu ne-a trecut prin minte. Omul de astăzi este umbra incompletă a celui de altădată. Fiecare pas care ne poartă mai aproape de stele ne rupe de realitate, lăsând în urmă întregi suflete fără case.

Când, speriat și înfrigorat, omul a ajuns la poarta cerului, acesta nu mai era decât o cochilie lipsită de viață, un simbol al ființei care a fost odată. Uitându-se în jur, și-a zărit chipul luminat în mii de exemplare și, simțind că nu va mai fi niciodată complet, și-a împlinit nevoia de iubire acceptând sărutul morții.

În acel moment, întreg trupul i-a luat foc, iar de pe Pământ se putea zări nașterea unei noi stele, acum mai frumoasă ca niciodată.

Capstea, Paul Neagu

Înțeleptul

Teodor Maxim

Dragă înțeleptule,
te-ai spălat vreodată pe cap?
Arăți cam mizerabil.
Ah! Cum? N-ai mâini să te speli?
E problema ta, înțeleptule.

Dragă înțeleptule,
ești plin de pânză de păianjen,
dragă înțeleptule...

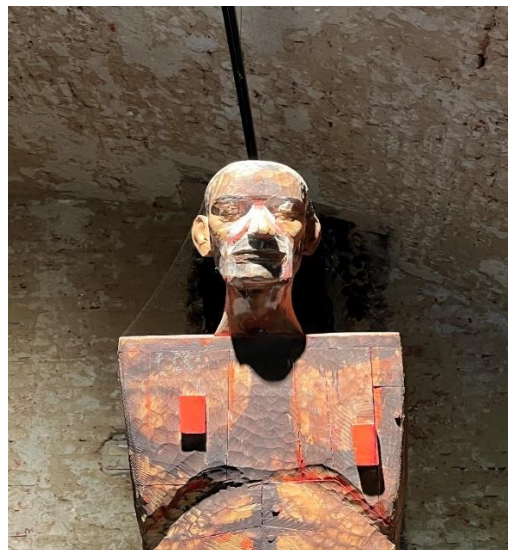
Dragă înțeleptule,
ți-ai cioplit singur silueta barbară?
Arăți cam colțuros.
Da, știu, nu ai mâini...
E greșeala ta, înțeleptule.

Dragă înțeleptule,
până și bubele ți-s colțuroase,
dragă înțeleptule...

Dragă înțeleptule,
tu ai gândit vreodată?
Convinge-mă că nu ești mort,
exponat pătat pe față!
Dragă înțeleptule.

Miroși a milă, la axilă –
ah, nu ai, că nu ai mâini!
Îți curge sânge din joncțiuni,
ești ars pe piept –
plin de defect!
Te rog să pleci
dar n-ai picioare.
Te rog să pleci.

Înțeleptul, Mircea Roman

Timpul care ne-a fost dat
Corina Mărcăuțeanu

O spirală din flăcări.
Pasionale
dogoritoare
corzi cosmice vibrând pe notele unui ritual păgân
miezul universului – chiar și după ce s-au stins de
mult.
Trama din care ne sunt făurite visele.

O spirală din lumânări aprinse.
Unele doborâte,
altele verticale încă, rezistând inutil prăbușirii
inevitabile.
Și totuși există ceva solemn într-o lumânare,
care arde până la capăt,
fără a se închina.

O spirală din nisip, pietricele și bălți de ceară topită.
Ar putea dăinui veșnic.
Și ce dacă.

Corzi cosmice, Gabriela Vanga

De undeva din noi...

Liliana-Monica Ghera

Din pietre, din nisipuri, din aşchii şi din paie,
din pilituri, din fiare,
din fire şi din câlţi, din iarbă,
din pulbere de stele
din tot ce vrei...
prin frământări, prin con-ştiinţă,
cu boabe de sudoare şi cu migală
se nasc butuci, mine, cariere, blănuri
dar şi chipuri.

Or fi fundaţii, ziduri, acoperăminte?
Sunt fulgere de gânduri şi de fapte?

Ce vezi?
Ce vrei să vezi?
Ce anume trebuie să vezi?
Coloane, piramide, colonne... ruine, vechituri...
Abstracţiuni...
Frânturi din toate... şi de toate.

Nu știu ce

Diana Maroșan

*Pentru că arta contemporană
este o reflexie a ceea ce suntem,
ceva fără linii clar trasate,
care îți pune întrebări,
care te pune în fața oglinzii.
Iar uneori a te uita în oglindă
este sinonim cu a cădea în abis.*

Nu știu cine sunteți și de ce veniți cu un astfel de elan în direcția mea. Nu-mi spuneți, vă rog, că e vina mea că am venit aici. N-am știut că, venind aici, voi fi întrebată insistent cine sunt, ce amintiri se ridică-n mine ca niște munți și cine m-a ajutat să îmi relievez astfel felul de a acționa și a vorbi.

Nu știu cine sunt. Nu știu dacă vă pot corecta atunci când vă întindeți degetele spre mine și roștiți iscoditor „Diana”. Nu știu dacă cunosc ce-i cunoașterea, nu știu dacă am frați sau surori, părinți sau casă. Nu știu unde mă adăpostesc atunci când îmi e frig, de altfel încep să am dubii că știu cum se simte frigul. Nu țin minte ce înseamnă o îmbrățișare, o mângâiere sau măcar o palmă. Nu știu, deci, nici cum se simte căldura. Nu știu dacă am greșit cu ceva. Nu știu ce e arta contemporană sau oricare alta. Nu știu la ce vă referiți când vă întindeți brațele către noi, care nu arată deloc a brațe. Nu știu ce să fac în fața voastră. Nu știu dacă vorbiți despre credință, frică, imaginație, durere sau speranță. Am auzit de la cei din jur că ar fi posibil despre asta să fie dialogul pe care îl inițiați. Nu știu. Poate nu înțeleg eu limba în care încercați să îmi vorbiți. Mă întreb totuși cum de ceilalți reușesc să înțeleagă limba sunetelor înfundate și depărtate. Se învață la școală, acasă cu părinții, pe cont propriu, cu timpul?

Nu știu. Nu știu de ce acum mă grăbesc să vă răspund. Bănuiesc că sunteți niște ființe răbdătoare și că știți importanța mișcărilor lente, pareți că din ele ați fost create. Nu știu nimic despre voi sau despre creatorii voștri. Voi fi numiți pe cei care v-au creat părinți? Nu știu cu cine vorbesc, iar voi vreți să vă răspund la tot ce mă întrebați. Sunt mai timidă, mă mișc mereu mai încet decât ceilalți în comunicare, am nevoie să mă simt confortabilă în jurul vostru pentru a continua conversația. Nu știu dacă asta e o scuză pe care am născocit-o ca să nu vă mai răspund. Nu știu, nu mă mai întrebați. Ce ar trebui să îi spun celui care zice că și el ar fi putut să vă facă cu ușurință? Să ascult persoanele care în fața voastră vorbesc despre voi de parcă v-ar cunoaște cele mai întunecate cotloane ale inimii? Să mă alătur? Să îmi dau cu părerea? Să le zic că nu pricep nimic?

Nu știu dacă pot spune că m-ați împins la marginea prăpastiei, astfel încât să pot să mă las să cad, iar apoi să mă eliberez printr-un urlet. Poate că nu ați avut voi destulă forță sau poate am fost eu de nemișcat.

Îmi mut privirea. Știți cumva voi, ceilalți privitori? Abia vă aștept explicațiile mereu bogate, tremur anticipându-vă glasurile mereu pline, valsând din definiție în definiție, iubesc să vă ascult curmând neliniștea din mine, răspunzând cu lejeritate la toate întrebările în fața cărora eu numai am murmurat. Voi știți cine sunteți, știți cum vă cheamă, de ce ați venit aici, ce căutați, ce vă lipsește, de ce aveți nevoie. Eu nu.

Aș putea totuși perora despre nesiguranță și neștiință. Despre ele am impresia că știu destule. Însă de ce v-ar interesa pe voi, oameni care nu vă bălăngăniți, oameni care vă puteți încrede în propriile picioare că au să vă țină, de ce ați vrea să auziți cum mă zvârcolesc eu în colțul meu?

Voi despre ce scrieți? Despre ce discutați? În voi găsiți rezerva de idei, nu în exterior, așa-i? Aveți material din care să creați pentru că știți cine sunteți, pentru că vă puteți oricând întoarce la voi înșivă, așa-i? Înțelegeți ce vedeți pentru că nu vă e frică să răspundeți la întrebări, nu vă codiți atunci când trebuie să vă asumați ce gândiți, vă ascultați propriul glas.

Eu nu știu să răspund. Simt că întreaga mea ființă e o umbră, că glasul meu e un murmur și nu știu, nu știu cum să mă ascult. Simt că voi sunteți ape, iar eu un tremur deasupra lor. Învățați-mă voi cum, vă rog. Eu caut în afara mea răspunsurile, precum Diogene cu lampa sa. Știu că eu caut în locul greșit. Tocmai de aceea vă rog să mă învățați voi cum să caut în locul corect. Voi știți ce faceți. Sau poate că așa-mi pare, poate că asta vă doriți să transpuneți din lumea voastră în lumea din exterior. Și cum ar putea reieși altceva din pasul acela sigur, din formulările acelea alambicate, rostite cu atâta curaj, decât faptul că știți ceea ce faceți? Știți ce faceți, îmi spun, stăpânită de nesiguranță. Dar eu nu știu cum vă înghiți uneori limba, cum vă împingeți cu forța să scoateți ceva din mintea voastră ca dintr-o peșteră, cum la fel ca mine, tremurați puțin la gândul că sunteți purtătorii unei idei eronate. Nu știu că și voi sunteți nesiguri și că vă e la fel de greu ca și mie, poate chiar mai greu, căci voi spintecați pieptul acestor temeri și ieșiți apoi în lume cu hainele pătate de sânge, precum niște eroi, dar vă comportați precum niște oameni simpli, comuni. Eu nu știu.

Caut peste tot o inimă albastră. Până să ajung aici, eram destul de sigură că se afla în mine, bătând de parcă s-ar scufunda. Ați văzut-o? Am de obicei impresia că o văd în tot ce zăresc. Acum, că am pierdut-o, tot ce mă înconjoară e un abis în care mă pierd.

Am mers până la baie și m-am spălat pe față. Am crezut greșit că pot șterge tot praful de pe mine, căci până ce să ajung să opresc robinetul, deja se așezaseră pe mine alte sute de dune de praf. Voi nu vă simțiți împovărați de praf uneori, un praf care parcă nici nu vă aparține?

Pe voi nu vă seceră uneori lipsa sensului? Nu aveți clipe când uitați să înotați în abis? Nu simțiți niciodată cum crește în voi o plantă din aceea din tuburi goale-n interior, de metal, care crește în întuneric? Da, o plantă care vrea să absoarbă tot ce-i lichid din voi, sânge, lacrimi, emoție, voluptate, amintire, sens. Și nu vă simțiți în fața ei neputincioși? Că ești obosit și că tot ce ți-a rămas de făcut e să o lași să te soarbă? Și rămâi gol, căutând veșnic acea inimă albastră pierdută sau mâncată de plantă. Iar apoi, confirmă-mi te rog, într-o zi, te saturi să tot alergi ca un câine maidanez pe străzi, căutând o inimă, care nu-ți va mai reveni, așa că catadicsești, întocmai unui stoic, că e timpul să lași să plece din tine tot ce nu poți schimba și îți să nu îți mai încovoi brațele în jurul a nimic, să nu mai lași să îți crească rădăcini niciunde, să plutești asupra a tot, să refuzi orice-i uman. Întocmai unui înțelept, îți închizi ochii, începi să te gândești la neliniști și la notele disonante și cu întunericul care îți aparține le sufoci, reducându-le la tăcere. Așa-i?

Rămâne din tine un trup tot mai ruginit, nemișcat, peste care se așază praful. Te mângâi spunându-ți că ești înțelept, dar în tine curge sângele, curge în cascade neistovite. Numai păienjenii se mai apropie de tine, numai ei îți țes peste chip un giulgiu fin din pânda lor și fac mai puțin dureroasă acțiunea de a privi către lume, căci o vezi astfel neclar, în ceață. Dar tu, înțeleptul, pari a avea chipul etern de împăcat. Așa-i însă că pe interior simți cum te mănâncă neliniștea și durerea ca niște șobolani? Spune-mi că nu vrei să scapi de ea, că nu mai știi ce să faci, că imuabila figură a înțeleptului pare a fi singura soluție rămasă.

Vă rog, nu fiți de acord cu mine. Vă rog, eu nu știu nimic. Mi-am pierdut inima albastră, iar acum de aceea îmi curg cuvinte aleatorii, cu spini. Vă rog, spuneți-mi că nu mă înțelegeți, că nu știți ce limbă vorbesc. Ce m-aș bucura de mi-ați spune că nu știți despre ce vorbesc. Asta ar fi, într-un fel, expresia speranței că există inimi albastre zbatându-se în voi.

Eu nu știu cine sunteți, nu știu cine sunt. Am fost întrebată neîncetat lucruri la care n-am știut să formulez un răspuns. Și cu toate acestea, încerc acum să răspund la ceva în felul meu întortocheat de a o face, vă rog să mă scuzați.

~~Nu știu ce~~

Poate că n-am nevoie să știu ceva. Gata, refuz să mai hrănesc planta metalică. Ea mă poate jefui de lichid atâta timp cât eu o hrănesc cu zburc. Ea prosperă în întuneric, eu în îmbrățișarea dintre lumină și întuneric. N-am mai avut decât beznă în mine de ceva timp. Mă ridic, aprind becul și deschid fereastra. Gata. Mă duc, iau în brațe înțeleptul și îl sărut pe pleoape, îi vor înflori astfel pe ele boboci de căldură.

Mă mai uit încă odată în jur și realizez că în toți ard domol inimi albastre. Simt cum se întinde din mine ceva. E inima mea albastră, extinzându-se spre celelalte.

Inimi albastre de singure, totuși împreună.

Înțeleptul, Mircea Roman

Pădurea de oțel, Ambrus Nimbert

Toate operele pe care am avut ocazia să le privesc în cadrul expoziției din Cazarma U ar merita să fie menționate, căci ele toate au ajuns la mine.

**desenul lui Andrei Tiriteu,
inspirat și el de poemul
Corinei Mărcăuțeanu**

urma pisicii locului

***Pasăre-suflet,*
David Morar**

ițe

Elena Jebelean

cu ochii închiși, gata să împlinească dorințe,
cântată de Corina,
desenată de Andrei,
vrăjitoarea iese din *vasul de Cucuteni*
ca duhul din lămpile orientale
traversează piața în plin soare
iarba nu se-nfioară
porumbeii dau roată nestingheriți
doar stropii fântânii o văd
cum intră pe poarta cazărmii
din mijlocul curții privește-mprejur
ochi fără pleoape, ferestrele fără canaturi
revarsă spre ea întuneric
urcă și urcă
ajunge în săli
sub pașii ei piatra nu zornăie
mângâie *lemnul de păr, lemnul de tisă*
dă ocol *crucii secolului*
prefiră culorile, umbrele
coboară între rădăcini în adâncuri
cercetează *altă lume*
privește *focuri*
aude *discursuri*
nu se înhamă la *car*
se strecoară printre pașii altora
le prefiră zâmbetele, mirarea
pisica locului o întâmpină cu urme de pași
și o conduce spre *pasărea-suflet*
acum e gata să țeasă

Andrei Tiriteu

Peter Jecza
Paul Neagu

Adriana Popescu
Gabriela Vanga
Mihai Iepure-Górski
István László

David Morar

The poster features a large, detailed terracotta Cucuteni figurine of a female figure on the right side. The background is black. At the top left, there is a row of logos: the Romanian coat of arms, the County Council of Neamt, the National Museum of Art Timisoara (M.N.A.B.T.), the University of Pitesti, and the University of Medicine and Pharmacy of Timisoara. The main text is centered and reads: "APOGEUL ARTEI PREISTORICE EUROPENE" in white, "CULTURA" in large white letters, and "CUCUTENI" in large orange-outlined letters. Below this, it says "MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ TIMIȘOARA" and "18 MAI - 1 OCTOMBRIE 2023". At the bottom left, there is a row of logos for sponsors: Casa de Cultură și Artă Timișoara, TVR Iași, BANATUL TV, TRINITAS TV, and Radio TRINITAS.

**pornind de la expoziția
Cultura Cucuteni –
Muzeul Național de Artă,
iulie 2023**

Și totuși zeițe

Corina Mărcăuțeanu

Vasul de Cucuteni, sălaș al vrăjitoarei, pare mai mic decât în poze.
Tot mici sunt și siluetele antropomorfe feminine modelate din lut.
Unele au chipuri vagi, altele nu au deloc.

Căci unde și-ar fi putut vedea chipul o femeie acum atâta amar de vreme?
În luciul lacului, în bălțile rămase după ploaie, în apa adunată în vase de lut?
În ochii celui iubit?
Pe retina celui ucis?

Dar poate că au ales dinadins
să le modeleze astfel.
Pentru a ne șopti că am fost și am rămas
imperfecți.
Din fericire.
Căci altfel am fi aidoama unui scarabeu superb
în temnița sa din chihlimbar.
Neschimbător.
Fără scăpare în perfecțiunea sa.

Serendipitate
Corina Mărcăuțeanu

Îmi atrage atenția
o cupă de Cucuteni expusă cu gura în jos.
Pe piciorul ei,
simbolul soarelui, Lux Aeterna.
Pe laturile ei, ochi atotcuprinzători sau poate
miezul lucrurilor?

Mă trezesc zâmbind. Se spune că, dacă vrei să
găsești ceva pierdut, trebuie să întorci cana
din care bei apă cu gura în jos și lucrul rătăcit
va apărea ca prin minune. Dar oare ce se
întâmplă dacă expui cu gura în jos un vas vechi
de mii de ani, împodobit cu simboluri care de
care mai puternice, obiect de cult care s-a
încărcat cu fervoarea celor care CRED? Nu pot
decât să îmi imaginez că ar cataliza o GĂSIRE
memorabilă, universală.

Și dacă este așa, ce am găsit eu oare?

Serendipitate,
rostește preaplinul inimii mele.

Am găsit întâmplător ceva cu adevărat
minunat, în timp ce căutam ceva complet
diferit.

Încercând să învăț a-mi pune gândurile pe
hârtie, v-am găsit pe voi.

(a se considera titluri secvențele în italic)

Teodor Maxim

*

Mi-au plăcut animăluțele din ceramică
și că erau femei fertile,
și niciuna gravidă.
Și niciun copil.
Și niciun bărbat.
Și niciun nor.
Și nicio apă.
Mi-a plăcut că erau numai femei
și animale
de ceramică.

*

Când scrii muzică
să sune misterios,
categorică.

*

Cel ce e primul
decide-n ce va crede
strașnic ultimul.

*

Și azi, ca și ieri
căutăm nemurire,
potop de dureri.

Pisicile Războinice
Teodor Maxim

Inspirat de întâlnirea dintre expoziție și *Culesul viilor* al lui Charles-Ferdinand Ramuz

Când eram în clasa a II-a, aveam o pasiune neegalată pentru o serie de cărți, „Pisicile Războinice”. Și când eram în clasa I, și a IV-a, și a III-a. Aveam o pereche de căști albe, pe care o primise tata cu noul său Samsung Galaxy S II și fusese îndeajuns de generos cât să mi-o dea. Luam volumul în mână, îmi luam tableta, mă așezam în fotoliu, îmi puneam un mix de muzică chillstep de pe YouTube care dura cel puțin o oră și, cu căștile astfel în urechi, mă puneam să citesc. Aveam toată viața pentru cele 42 de cărți din ediția principală și cele alte 14 volume din ediția Super. Pasiunea mea se arăta nemuritoare.

Și citeam. Despre pisicile cu ochi de chihlimbar, de ambră, cu blănuri cenușii, cafenii, albe, argintii, despre Roșcovanul, devenit Labă de Foc, Inimă de Foc și apoi Stea de Foc, cu 9 vieți; despre Stea Albastră și Gheară de Tigru, maleficul motan masiv ce complota împotriva conducerii; despre mărinimosul Stea Înaltă, despre tărcatul Labă de Ferigă, despre Dungă Cenușie, prietenul de nedespărțit al lui Inimă de foc care se îndrăgostise clandestin de misterioasa Pârâu Argintiu de peste râu, ce urma a muri de boală. „Focul va salva clanul”, profetia de netălmăcit ce înfoca dilematica citire.

Când se încheia mixul, îl reluam și citeam în continuare. Când se încheia din nou, îl reluam și întorceam pagina. Pe când se mai încheia o dată, până întorceam pagina, tata mă ridica și mă trimitea la culcare. Era ora 10, urma școala, iar pe Pro TV începeau filmele interzise minorilor sub 12 ani. Genul filmului: acțiune.

Mâini

Diana Maroșan

„Când faci artă înseamnă că nu îți mai e foame, frig sau frică.” – Elena Jebelean

Îmi imaginez mâinile lor mult mai mici decât ale mele mângâind gura vaselor pentru a le da fericita formă de cerc.

Îmi imaginez cum își duc mâinile întocmai mie, la buze, din când în când, gândindu-se, contorsionându-și felul de a privi.

Îmi imaginez cum își împodobesc brațele mai pământii în culoarea lutului sau a cărbunelui, întocmai precum noi ne împungem pielea cu ace și lăsăm în urmă culoare.

Îmi imaginez cum se țin de mâini uneori, rugându-se, secerate de frică și în același timp de speranța că vor fi protejate de umbrele care le urmăresc.

Îmi imaginez cum le tremură ușor mâinile în fața a ceva coplesitor, necunoscut sau înfricoșător, întocmai cum îmi tremură mie înainte să scriu, întocmai cum îi tremuraseră Anei înainte să cânte la pian.

Îmi imaginez cum cu palmele lor încăpătoare le dau mai întâi bărbaților mâncarea, iar lor, cele care aveau coapsele odată pline și anticipau copii puternici, le devin coastele clădiri tot mai înalte, străpungându-le pielea.

Îmi imaginez cum își mângâie pântecul și fredonează, cu glasul lor uman, vântul și trilul păsărilor. Le văd chipul aspru, ars de soare, pe care se târăște o lacrimă în care e cuprins tot curajul lor, care are să fie dat și micilor oameni, care-și vor număra asemenea zilele în pietre.

Îmi imaginez cum modelează cu răbdare capete și trupuri de animale în lut, pentru a putea să le ofere un suport imaginației copiilor lor, pentru a le îmbogăți mâinile cu vise tangibile și pentru a-i privi crescând în joc, surâzând, pregătindu-se pentru o lume care le înăsprește palmele.

Le aud limba clocotind lângă limba mea și încerc să o prind cu mâinile mele mult mai puțin îndemânatic decât ale lor au fost vreodată. Le văd mâinile subțiri care trasează linii șerpuite pe vase, imitând linul traseu complex pe care traiul îl ia, întocmai unui șarpe care nu știm dacă e viclean sau nu. Știm despre el numai că se mișcă.

Le simt mâinile întinzându-se spre mine, iar ale mele sunt inapte să se miște, deși înzestrate cu țesuturi, oase și încheieturi. Eu am sânge cald care curge nestăvilnit în mine, ele nu, și totuși sunt mai în viață decât statuia antropomorfă feminină care sunt eu în fața lor. Habar nu am cum e să faci vase simetrice fără roata olarului, habar nu am cum e să nu combini roșu cu negru, habar nu am ce sunt lutul sau cărbunele, habar nu am cum e să nu mănânci de dragul familiei, habar nu am cum e să se coacă în tine, precum o piatră tandră – un copil.

Mâinile lor se mișcă cu măiestrie, chiar și după 4000 de ani, iar ale mele tac solemn în fața lor.

Le simt mâinile, deși ele nu apar în statuetele antropomorfe feminine găsite la Cucuteni. Mă întreb de ce și unde sunt. Atunci le simt acoperindu-mi ochii. Nu aveau nevoie să le reprezinte în statuete, căci mâinile le erau pretutindeni.

Mâinile le sunt aici, tot mai aproape de mine. Aici, unde timpul e o amintire, unde timpul este un lut maleabil, dar care se uscă și se crapă mai apoi de fiecare dată când este atins. Un lut fără formă, pe care îl putem lua în mâini și pe care putem să-l decorăm cu simboluri

care traduc ce sălășluiește în noi. Iar mâinile lor curajoase, precum niște trunchiuri groase și rezistente de copaci, continuă să îl modeleze, ghidând și mâinile noastre puieti să intre în contact cu lutul.

Iar mâinile mele, cărora nu le e foame, frig sau frică se unduiesc, atingând lutul și pentru ele, care au știut și ce e foamea, și frigul, și mai ales frica.

Mi se va stinge odată lumina din mâini și va fi atât de întuneric încât nu se va mai putea desluși nimic. La acest gând îmi întind și mai arzător mâinile către lut, lăsându-mi amprente pe el fără niciun pic de rușine.

Mâinile noastre sunt încă aici. Se strâng în brațe. Cuprind lutul între ele, iar el nu mai are unde să alerge.

soborul zeitelor

vas ritual

reprezentare a fertilității

vas ritual

Pretutindenii

Anamaria Bălășescu

Dacă ai fi aici, aş avea atât de multe întrebări de pus, încât probabil aş rămâne mută.

Te imaginez înconjurată de o aură, părul tău sclipind în razele soarelui etern. Ce culoare sunt ochii tăi? Albaștri, ca cerul? Sau aurii, ca sufletul care ne leagă?

Pășesc peste urmele tale și sper că e destul pentru a mă aduce mai aproape de tine.

Te văd pretutindenii, în umbra frunzelor scăldate în lumină, dansând valsul condus de adierea vântului.

Te văd în iedera cățărătoare, care se înalță spre lumi dincolo de capacitatea gândului meu.

Îmi închid ochii și te văd stând în fața mea, cu un zâmbet cald și brațele deschise.

Ai la fel de multe întrebări să îmi pui.

Acum mii de ani, ai călcat hotărâtă pentru a lăsa urme demne de urmat și ai petrecut nopți nedormite, gândindu-te la fata care le va folosi pentru a își găsi propria cale, dincolo de stele.

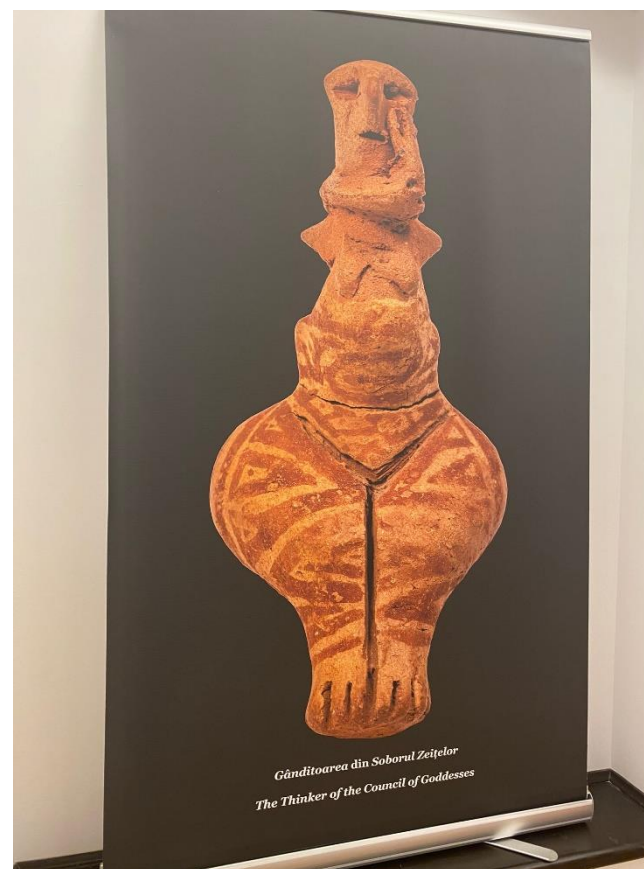
Deschid ochii și te văd din nou.

Gânditoare mea, cu părul împletit din foc, se uită înapoi la mine din oglindă. Iar privirea ei, plină de iubire, mă urmărește prin ochii tuturor femeilor care știu, în adâncul lor, că suntem una și aceeași.

Îmi fac curaj și uit toate întrebările care m-au copleșit cu câteva clipe în urmă. Acum nu mai contează decât una, pe care o rostesc privind spre soare:

Mereu ai fost lângă mine, nu-i așa?

Gânditoarea din Soborul Zeițelor

Roșu, alb și negru
Corina Mărcăuțeanu

Un vas de ceramică
o dublă clepsidră împodobită cu o spirală
mistere ascunse în timp relevate încetul cu încetul.
Transformare și moarte pentru tot ceea ce este viu,
frumusețe eternă pentru vasul de Cucuteni,
uimire și speranță pentru sufletul meu.
Un mesaj căruia i-au trebuit peste 5000 de ani să ajungă.
Mă înclin cu mâna la inimă și șoptesc:
Te aud.

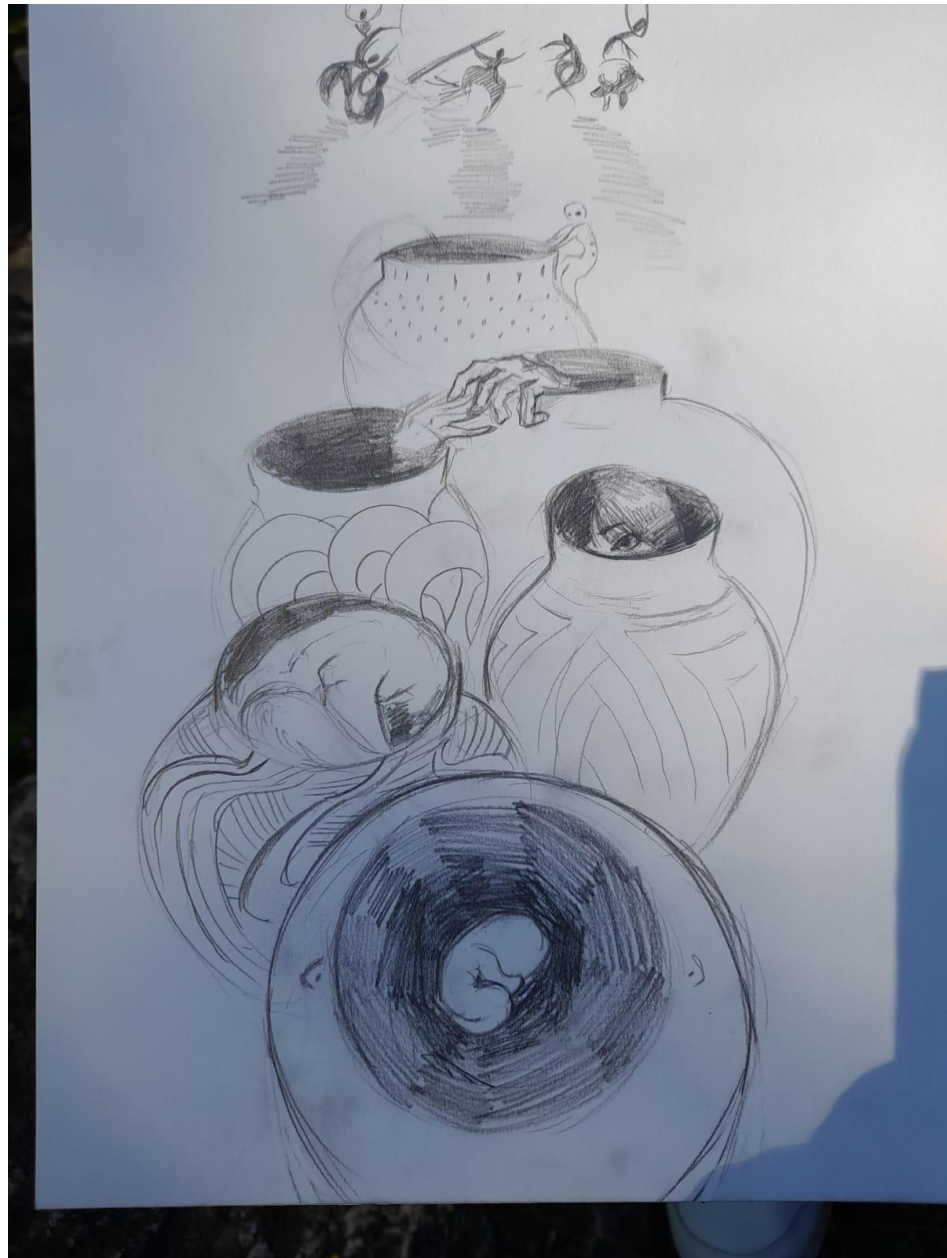
**statuete feminine antropomorfe,
ilustrând cele patru puncte cardinale**

pentru
Elena Jebelean

măinile mele,
pe piatră,
se hrănesc din
lutul umed ce se preface în
cele patru puncte cardinale antropomorfe femei
crucea lor
o voi pune în centrul lumii,
pe vatră
focul le va-mbrățișa și le va pătrunde în
clipa neîncepută atunci,
nenumărată pe boabele douăzeș'patru
peste câte miezuri de soare
vor naște ele-mpreună timpul
încolăcindu-se ca un șarpe bun-rău?
peste câte ceruri cu stele
muzica sferelor îl va hrăni cu laptele ei?
peste câte slăvi brăzdate de fulgere
vântul va ști să închidă urlatu-n șoaptă?
iată – mă-ntreb.
pentru asta am mâini numai eu
pentru asta eu sunt Zeița

Amfore
Andrei Tiriteu

24.07 – 24.08.2023

Radoš Antonijević
 Mrdan Bajić
 Danica Bičanić
 Maja Rakočević Cvijanov
 Nada Denić
 Goran Despotovski
 Tatjana Dimitrijević
 Miloš Fat
 Gabrijel Glid
 Andela Grabež
 Milan Jakšić
 Zdravko Joksimović
 Radomir Knežević
 Stevan Kojić
 Barbara Laković
 Đorđe Marković
 Ivana Milev
 Branislav Nikolić
 Vesna Perunović
 Andreja Petraković
 Dragan Rajšić
 Petar Sibinović
 Mića Stajčić
 Aleksandar Stanojević
 Rastislav Skulec
 Natasa Teofilović

Curator:
 Sava Stepanov

Organizers:
 Bel Art Gallery
 Triade Foundation

During t
 just as i
 found its
 Then, es
 basic fe
 of that t
 achiever

Howeve
 nineties,
 world are
 entered
 overrode
 thinking.
 complete
 materials
 demateri
 are intens

After the
 the art its
 establishe
 constituti
 Sculpture
 insecurity
 an uncert

**pornind de la expoziția
 artiștilor sârbi –
 Cazarma U, august 2023**

Gherghel
Iris Popescu

Au sprit peretii
nu cumva să se vadă
Horie
pe care mama le-a pictat.
R. strach
pe mele umbilic în negru
ca măscuțele de la mănăstire
ca să nu fie văzute
cici asta ar însemna o insultă oculto
deșervită
Pling ca prăvălițorile
și nimeni nu le înțelege.

uite

Elena Jebelean

vino
ascultă-mă
lemnul meu mătășos
se hrănește din piatră
dacă mă vei atinge
voi cânta
din toate corzile mele desfășurate în vânt
ca niște ramuri mlădii
dacă o să le înfășori pe degete
una câte una, pe rând,
vei auzi
respirația dălții
lumina pietrei
zvâcnirea lemnului
cine sunt eu
n-ai putea spune
nici nume doar, nici făptură,
nici întâmplare, nici dor
cine să fiu?
crucea din zid
tânjește
vecină cu umbra
devenită tăcere
ce-ar putea ști despre noi
cărămiziul pământului ars?

**pornind de la expoziția Leon Vreme
Galeria Calpe, Casa Maria, octombrie 2023**

Dezamăgire
Corina Mărcăuțeanu

Prietenia noastră
o vrajă de protecție și alinare
înțelegere de la inimă la inimă
roșu pur care vibrează la unison
pentru totdeauna.

Dintr-o dată
un galben uriaș de gelozie și trădare se prăvălește peste mine de nicăieri.
Privesc îngrozită cum galbenul mă contaminează, prefăcându-se în durere,
mâini amorțite și ochi înecați în lacrimi.
Regrete vechi și resentimente noi își ițesc capetele grotești, săpând la temelia a ceea ce Sunt.

Și apoi
durerea se ascunde înapoia unor gratii de oțel care îmi pecetluiesc buzele,
căci reproșurile par inutile,
zdrobite de enormitatea galbenului.

Iar răsăriturile și apusurile vor avea de acum încolo o nuanță de galben acru – amar, cu tușe de gri.
Măcar pentru o vreme.

Doar o înghițitură...
Florentina Timiș

Când verdele devine maroniu
E sezonul meu fumuriu
Vântul bate împrăștie petele albe
Acoperind casele cu jalbe

Înăuntru simt miros cărămiziu
De pe frunzele cu cafeniu
Puse în borcanul cu cerneală
Având aspect de coloană

Fiecare ia o înghițitură
Rămânând în mână cu o fărâmitură
Păstrată pentru mai târziu
Cu gust de purpuriu

Încolăcite în fier strâns
Cu cleștele constrâns
Să facă ce e bine
El cumpără lucioasele rubine

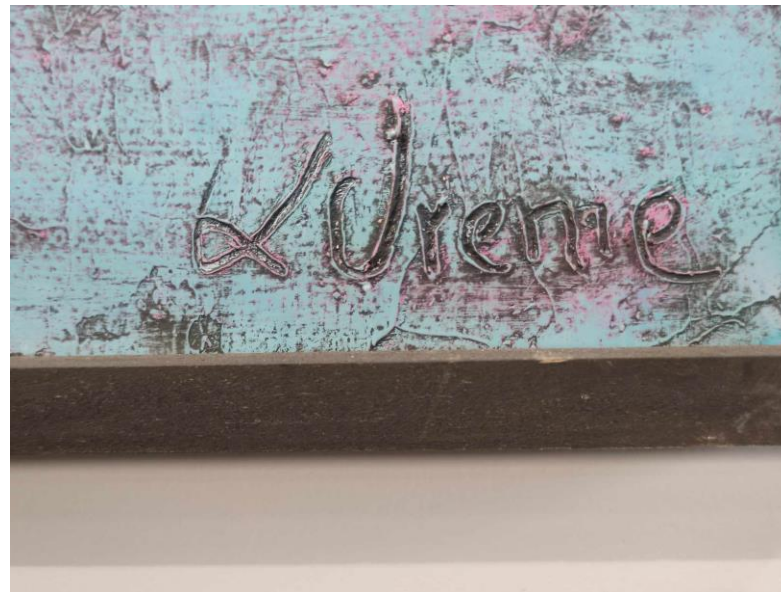
Dar tot nu pot înlocui
Sarea iute din cutii
Ea rămâne veșnică, vie,
Mereu în termen de garanție

stele în noapte cu înger în A
Elena Jebelean

am privit din unghiuri mai multe pe cât am putut și voi continua să privesc
tai timpul în unghi mereu nou
stele portocalii ard albastrul de noapte
percepția mea limitată nu prea reușește să sară în marea adâncă
se-agață mereu într-un țărm ridicat dintre valuri
și te întreb
ce vezi tu?
tu ce vezi?
și asta începe să semene a poem de Nichita Stănescu cu înger
îngerul cald are aripi de A
el vine, nu vine, eu văd
în toate-ale sale
mereu
începutul

**pornind de la fragmente din poeme scrise
de Moni Stănilă – noiembrie 2023**

Un fel de lapte
Diana Maroșan

„Ne răsucim prin iarbă,
cerul respiră aproape de piepturile noastre”
– *Moni Stănilă*

Și eu sunt un fel de mamă,
O mamă care n-a ținut niciodată la piept propriul copil,
Ci numai pe ai altora, atunci când s-au pierdut de părinți,
O mamă, care chiar și așa a încercat a-i hrăni,
Deși pieptul nu-i era de lapte plin,
Numai dacă nu cumva și afecțiunea e un fel de lapte,
Precum eu sunt un fel de mamă.

Și eu sunt un fel de mamă
Îndrăznesc a rosti,
Atunci când m-ascund în iarbă și-i împletesc firele, ca să uite că rădăcinile îi sunt devorate,
Atunci când număr gândacii umbroși urcând pe tulpinile verde crud, deși predomină numărul celor zdrobiți
Atunci când îmi închid ochii și găsesc alți oameni în iarbă ascunzându-se chirciți
Îi găsesc după respiratul lor sacadat, pe care iarba, oricât încearcă, nu-l poate-ascunde.

Și eu sunt un fel de mamă
Când uit ce zi e, când spun că am dormit OK, deși pleoapele mi-au fost țepi,
Atunci când mă strânge stomacul și totuși înghit mâncarea ce am s-o sufăr mai târziu,
Atunci când mă pierd în drumul dintre tăcere și cuvânt, căci uit pe mine însămi să m-ascult,
Atunci când pe mine însămi nu mai am loc să mă iau în brațe și mă vărs pe jos,
Atunci când nu mai înțeleg cine sunt, de ce am nevoie și unde-am greșit,
Atunci când admit că nu mi s-a cerut niciun sacrificiu, dar nu spun că fără vreunul n-ar fi avut cum să funcționeze,
Atunci când îmi cad lacrimile în vasul în care apa fierbe, dar nu mă opresc din a mă gândi la supa ce o gătesc,
Atunci când dau mai încet țiștăul din capul meu ca să-i aud pe ceilalți cum durerile și le șoptesc,
Atunci când mă gândesc la cum râdeam de mama pe ascuns cu tata, iar acum soarta ei mi s-a atribuit,
Atunci când nu pot să mă clintesc din patul ierbii, a ierbii-nfipite-n noroi uscat

Și totuși o fac, suferind la fiecare pas,
Atunci când nu cer ce dau, atunci când nu-mi dau seama când să spun nu,
Atunci când realizez că trebuie să schimb ceva,
Atunci când aproape o fac.

Și eu sunt un fel de mamă,
Când îmi iau mama-n brațe, o țin strâns și-i spun
Că ne răsucim numai în iarbă din când în când,
Dar cerul e infinit și e greu,
Ne-apasă piepturile mereu,
Respiră la fel ca un om – variat,
Respiră aproape, nespun de aproape de piepturile noastre,
E sufocat de același smog ca noi, dar și de aceeași bucurie de nemăsurat.
Atâta te rog, îi spun, să nu întinzi mâna spre el,
Să îl aștepți tu să vină,
Căci de nu, se sperie,
Fă cum faci cu Siegfried, motanul nostru,
Care se sperie numai când îl privim, dar vine tiptil atunci când are nevoie să-l mângâi.
Așteaptă cerul, mama, nu îl grăbi,
Și răsucește-te-n continuare în iarbă, așa cum o facem toți... cum reușim,
Căci cerul va veni, iar pe iarbă o părăsim.

Și eu cred că sunt un fel de mamă
Când mă răsucesc în iarbă, îmi las umbra și urma-n ea,
Un fel de mamă când mă întreb ce înseamnă a fi mamă,
Poate că sunt un fel de mamă
Fără copii,
Care nu-ntinde mâna spre cer,
Ci se-ascunde în iarba pe care-o ține strâns,
Se ascunde și plânge și râde și respiră greu și ușor
Și sacadat.

O mamă
De la a cărei inimă linii groase de tren către celelalte inimi trasate sunt.

O mamă

Care merge cu trenul din când în când
Și se-oprește-n gări și ascultă oamenii răsucindu-se și ei în iarbă
Și fiindcă nu are lapte să dea ca răspuns,
Toarnă cuvinte ca sângele
Și le lasă spre alții să curgă în poezii.

Și eu sunt un fel de mamă,
Numai laptele nu-l am în piept,
Dar sunt sigură că și sângele e un fel de lapte.

Poiana Viselor
Corina Mărcăuțeanu

Locul în care Visele devin speranțe,
speranțele amintiri,
iar amintirile nasc noi Vise.
Locul în care simt tot
ce am iubit vreodată.
Locul în care revin printr-o bătaie de pleoape.
Și unde nu sunt niciodată singură.
Pentru că în jurul meu sunt mulți asemenea mie,
pentru care Visele sunt mai importante decât realitatea.
Ce-i drept, majoritatea sunt tineri și foarte tineri,
dar nu toți sunt dintre cei vii.
Căci poiana nu se ascunde de cei a căror inimă a încetat să mai bată,
ci doar de cei care au încetat să mai Viseze.
Pe spate, legănată de florile lumilor închipuite șoptesc împăcată
„Să stăm aici, să rămânem aici,
Și zilele n-au decât să treacă cum vor“.

Sunt un om care se mulțumește cu puțin
Floarea Timiș

Sunt un om care se mulțumește cu puțin.
Perfidele și binevoitoarele împreună
clădesc experiențe
cu formă sau fără formă
Perspective împrăștiate pe masa de șah
Păcat că nu se poate da mat.

Credința, Nădejdea, Iubirea
inspiră spre această smerenie covârșitoare
Prin dorința absolută
Ratarea e predilectă
Împăcarea cu puținul
Transformă spiritul într-un ascuns, de nepătruns, de neajuns
Într-o adâncime de
lumină.

Eu sunt cel ce sunt
Elena Jebelean

Sunt un om.
Mă mulțumesc cu puțin.
Sunt nemărginire și mă bucur de toate.
Cerul întreg e al meu, luna și stelele,
lumina, norii cu fulgere, ploile repezi de vară,
zăpada din vârful de munte,
țurțurii din zorii primăvăratice, sfioși, cântec de lacrimă,
cuibul de rândunică,
izvorul și nesfârșirea care alină
orice sete,
fir de nisip, sarea pământului, valul de mare.
Tot ce trăiesc.
Tot ce iubesc.
Tot ce pe pânza memoriei ca Penelopa țeș și deșeș.
Tot ce aștept.
Nădăjduiesc.
În necuprinsa mea bucurie încă e loc,
încă e timp pentru ziua de mâine.
Înserarea, amurgul, odihna și moartea
trec prin mine ca niște fire de aur, până departe.
Luntrea lui Charon
plutește-ntr-o boabă de rouă
ca într-un glob fermecat.

însă – dacă – desigur – iar – poate – dacă – însă
Anastasia Crașovan

Noaptea e asemenea unei cutii mari de carton, dosite în subsolul unei debarale sau prin vreun depou uitat de lume, unde apa mustește prin pereți.

În acest perimetru ne învârtim debusolați (desigur, noi nu știm de nicio cutie sau de faptul că ar mai putea exista și altceva în afara spațiului nostru dezolant). Aș îndrăzni să spun că nu știm, și nici nu vrem să știm că apele reci, vâscoase pătrund deja prin cartonul vechi, că tot în cutia noastră am rămas. Și poate e mai bine așa.

Însă tu, dacă știi să privești prin ochiurile ca de sticlă sfărmițoasă ale lacului amorțit cu câteva picături de lună și stele scurse printre cioburi, dacă știi să prinzi iarba aspră cu rouă între degete și flori de mușețel, atunci îți vei afunda capul în tumultul apei de cerneală și poate o să-ți pară... că nu mai ești în cutie. Ai scos de-un deget capul afară, cât să tragi în nări un aer ce vine dintr-o cutie puțin mai mare. Aerul de vară e plăcut, ușor răcoros. Iarna aerul devine aspru și înțepăcios pe alocuri, iar tu iei asta drept un deliciu al libertății abia dobândite.

Noi însă știm prea bine prețul acestei evadări ca să mai facem vreo încercare spre marginea apoasă a cutiei. Această stranie cutie se destramă firesc odată cu zorile, dar pentru tine e doar o alunecare în altă cutie (aceea pe care o întrezăreai). Se strânge tot mai tare, amenințând să te strivească sub greutatea ei ca și cum ai fi un gândac de bucătărie, o ploșniță. Și ești singur.

Iar noaptea (în care cu prima ocazie te vei strecura prin altă crăpătură a ochiului ce se holbează la tine indiscret) pentru noi va fi ceva firesc, echivalentul a două brațe protectoare. În drumul nostru stângaci și oarecum mecanic ce ne zgârie tot mai tare genunchii, ne odihnim doar după răsărit, când în sinea noastră ne rugăm să vină odată noaptea, să ne reluăm mersul sacadat.

Noaptea bâjbâim orbește în aerul umed. Nu vorbim niciodată între noi, nu ne spunem nimic. De prea mult timp am încetat să comunicăm cu exteriorul.

Apa neagră dospită sapă un drum întortocheat prin cutia noastră, iar noi ne afundăm tot mai în adâncuri, închidem bine ochii și așteptăm tăcuți.

Dacă am face o ultimă efortare, poate am ajunge suficient de adânc în măruntaiele negre ale pământului care ne apasă, cât să-i putem vorbi. Buzele ni s-ar descleșta atunci, iar în cavitatea lor ruginită și-ar face loc pământul tare, sfărmițos.

Însă, indiferent cât de mult i-am vorbi, pământul rămâne la fel de tăcut.

În Do major
Florentina Timiș

S-a întors
pentru o jumătate de zi liniștea care vindecă.

Cât mi-aș fi dorit să o prind,
dar am pierdut startul.

Eu, în capătul interminabilului hol,
și ei ajung deja în pragul casei...
Eu blocată în interior,
ei liberi în Do major...

Disperarea deja atinge cote maxime.
Sufletul ca o strecurătoare
Acoperă cu pânza
Cea transparentă și lăbărțată
Găurile construite cu atâta migală.

Of, o imagine care leneșă se târăște.
Niciun rezultat, același răspuns.

Vreau să încep, dar nu știu cum.
Vreau să fac, dar nu știu ce.
Vreau să merg, dar nu știu unde.

1000 de întrebări
Minus 1 răspuns.

Cui îi pasă?
Nimănui, nici măcar mie.
Atunci pentru ce ne chinuim,
Când știm că viața e retorică?
Pentru familie, prieteni, societate?

Să lăsăm lumea deoparte.
Nu spun să trăim în singurătate,
Dar, mai bine decât client fidel al tiraniei,
Fii cel mai devotat fan al moralității.

***O lume din evantaie, pe care să n-o împarți cu nimeni
și pe care nu am citit-o***
Teodor Maxim

Fiindcă se uita bunica mea la WOWBiz pe Kanal D, aveam ocazia să observ cum o ceată de palavragii frivoli chestionau o femeie ce clar nu-și avea locul acolo. Se ridica praf din patul vechi, ce era îmbibat cu un miros aparte îmbătrânit de comunism; mă întrebam în fiecare seară la ora 23 când era difuzată emisiunea aia degenerată „de ce, bunică-mea, de ce te uiți la asta?” Trebuie să fi fost ceva în sufletul ei la fel de îmbătrânit și deteriorat ce să permită înflorirea acelei latențe nimicitoare insuflată de parvenitismul companiei de cablu și de rădăcinile din saltea. Acea femeie, oarecum sensibilă, stătea pe un scaun alb de plastic, înconjurată de ființele alea macabru reduse mintal. Aștepta să-i fie carnea smulsă de pe trup de ciorile chele. Bunica mea vegeta tot mai adânc: își pironea două bile de plumb în seva iluziei tubului catodic, stăruind să aibă loc o dezintegrare alfa; se afla într-un reactor nuclear al Proiectului Manhattan și aștepta binecuvântarea lui Glenn Seaborg.

Atunci s-au năpustit creierele acelea de capucin cu IQ-ul cumulat al unei pietre de moară asupra bieteii femei cu o întrebare discret de indecentă:

— Și acum, că soțul tău e la pat, îți mai satisfaci poftele nebunești ca altădată?

Îmi vine să vomit.

— **Nu ne sărutăm
și nu facem sex. Dar nici nu putem spune că nu trăim
împreună.**

Pe ecran scria masiv „Șoc! S-a stins focul în patul doamnei Șoșoca”, iar din ochii bunicii îți dădeai seama că pe Seaborg nu-l interesase niciodată plumbul, ci piatra filozofală. Eu nu pricepeam o iotă din ce se întâmpla. Îmi dădeam oarecum seama că poate acel „sex” de care vorbea femeia era coada în jurul căreia se învârteau nerozii ăia cu eufemismele lor cretine. Mă întrebam: „de ce, bunică-mea, de ce te mai uiți, dacă poate avea sens?”

În acel moment însă, înfiorați de un subit vânt eteric, ochii bunicii mele fuseseră misterios eliberați de sub mrejele televizorului. Un om trezit dintr-o lânzeală râncedă mă trimitea angoasat la culcare; mi-a curmat așadar intriga unei crude crize existențiale pe care nu aș fi putut-o duce.

*

Și când spunea bunicul „ia și pune burta pe cartel!”, nu știam pe ce carte să mă pun...

pornind de la expoziția *Acasă* – Nora Blaj

Casa cu Iederă, decembrie 2023

Ora de aur
Floarea Timiș

Argintiu, Argintiu
Fără nuanță de maroniu,
Roșul vărsat de un pahar
Care nu a avut habar
Că va transforma
O greșală într-un imaginar.
De nepătruns, de neatins
Ce poate fi atât de extins
Într-un spațiu închis.

Urme de frunze aruncate la întâmplare
Clădesc povești dreptunghiulare,
Cine poate descifra
durerea ascunsă de nea,
pătată de sângele clocotit,
cuprinsă de greșeala de nemărturisit?

— .
Elena Jebelean

negrul
dintre pleoapele grele de noapte tocmai trezită din vis
albul de lacrimă
roșul de jale
auriul compensator ca o ancoră
unde să te tot duci ce să mai cauți
ochi după ochi privește fără să vadă
semnul de întrebare se răstoarnă se alungește devine — .
construiești un relief iluzor
un fel de spumă a mării ca și cum Afrodita oricând

dantela neînțelegerii ordonate simetrice
ascunzând și lăsând la vedere
o profunzime întrezărită o clipă
cât o petală de floare se ofilește curb ondulat
negrul cu negativul său auriu
pe transparența de sânge a timpului
albul ce crește din aur ce crește din negrul ce crește din
ultimul roș
val după val
dinspre carne spre oase
dinspre suflet spre trup
dinspre aurul neprihănit al luminii spre albul translucid al
gheții finale
diafan plutitor
pe muchia unei trepte de redefinit
— .
poate nașterea
poate moartea
poate că nici nu contează

Dacă doar asta
Florentina Timiș

O simplă trecere,
Un fir pe care abia îl vezi
Te face să vrei să visezi.
Observi că n-are capăt și nici sfârșit,
Îmi aduce aminte de un minuscul infinit.

Lipsește golul adâncit de pete
Cu urmele fără contur, doar lente,
Albul care a disociat poza de imagine
Și a lăsat florile în margine.

Aurul înflorește răsuflarea într-o clipită,
Lăsându-mi venele să se destindă,
Mușchii să se antreneze,
Oprind acidul lactic să acționeze.

Of, dacă doar asta ar fi,
Ar fi ușor a povesti.
Când suflare nu mai avem
Trupul e singurul pe care îl vedem.

Sânge

Diana Maroșan

„MEDEA Es ist Blut auf diesem Weg.

Jason.

Das wird niemals vorbei sein.” – Dea Loher,
Manhattan Medea

Buzele mamei însângerate după ce tata a bătut-o bine așezându-se resemnate pe bocancul lui mizerabil. Eu și Filip după canapea privind scena nemișcați, sperând să scăpăm de privirea flămândă de sânge a lui tata măcar în noaptea aia. Tata neobservându-ne și dându-i ușor în gură mamei cu piciorul. Ea căzând pe spate și privind candelabrul umplând sufrageria călduț cu lumină, în care se odihneau pe veșnicie niște muște și molii moarte. Tata descălțându-se, aruncându-și sonor bocancii, plecând în dormitor și oftând. Mama începând să râdă fără zgomot, cât timp i se umpleau ochii de lacrimi și nu mai puteai vedea că îi erau albaștri, părând mai degrabă gri. Pieptul ei zvâcnind de durere. Inima ei vrând să iasă afară. Filip și cu mine, neputând să ieșim de după canapea până ce nu auzeam ușa dormitorului închizându-se. Mama nemișcată pe covor, cu privirea ațintită în sus. Noi ieșind precauți și întinzându-ne lângă ea. Ea continuând să plângă. Eu mângâindu-i părul prin care răsăreau tot mai multe fire albe. Filip ștergându-i buzele însângerate cu mâneca lui, iar apoi luând-o în brațe. Eu începând să plâng. Filip începând să mucăie. Noi trei în sufragerie, pe covor, plângând încet ca să nu ne audă tata, scufundându-ne în lacul lacrimilor noastre.

Urma buzelor ei pe bocanc. Urma roșie înflăcărată a buzelor ei delicate pe bocancul negru, murdar. *Urma buzelor ei pe bocanc.*

E, până la urmă, vorba despre sânge. Cred. Sau am impresia. Dar nu despre sângele care ne curge în vene și care la o analiză ADN ar arăta că suntem înrudiți, ci despre sângele care umple pereții locului pe care-l numim toți, fără să fi căzut de comun acord să o facem, *acasă*.

Acasă nu spuneam *sânge* când ne răneam, spuneam că trece până ce te măriți sau că nu s-a întâmplat mare lucru sau preferatul lui tata: *ce exagerezi așa?* sau preferatul mamei: *nu face pe mironosița acum*. Expresii care arătau tocmai temerile lor, tocmai lucrurile de care se fereau în taină să nu devină, căci deja erau și *nu trebuia* (orice ar însemna asta) să fie. Le era teamă să devenim ca ei, îmi dau seama acum, nu credeau că exagerăm sau că facem pe victimele, ci le aminteau de ei înșiși, cei pe care nu puteau să-i iubească.

Acasă trebuia să fii inventiv dacă voiai să-i spui cuiva că îl iubești, căci trebuia să o faci astfel încât să priceapă ce vrei să-i spui, dar în același timp să nu-l pui într-o poziție incomodă. Iubirea pe care o arătai trebuia să fie îndestul de subtilă încât să fie clară și indubitabilă, dar și cât mai puțin evidentă. Trebuia să fie ca o singură fâșie de lumină furișându-se asemeni unui tâlhar

printre scândurile înmuiate de vreme și mușegai ale unui pod întunecat. Iubirea ta nu putea fi un întreg apus sau o lanternă sau, și mai rău, licurici.

Acasă tata nu a trebuit niciodată să fie inventiv dacă voia să ne spună să curățăm ceva sau să facem ceva de mâncare. Acasă nici mama și nici tata nu au părut vreodată să se chinuie să găsească cuvintele potrivite atunci când se insultau sau își reproșau ceva, așa cum o făceau când voiau să spună că țin unul la altul sau că ar trece prin cascade violente de sânge unul pentru altul.

Acasă, când eu cu Filip eram mici, *trebuia* să ridicăm mâna dacă voiam să vorbim, mama spunea că facem asta ca să nu îl deranjăm pe Dumnezeu, căci el s-ar fi rugat în timp ce noi mâncam și dacă îl întrerupeam brusc din rugăciune se supăra. Presupun că am luat-o de bună, dar mă întrebam totuși de Dumnezeu nu se supără atunci când tata se ceartă cu mama în timp ce mâncam. Nu era atunci Dumnezeu deranjat de gălăgie? Tata nu ridica mâna ca să îi spună mamei că nu-i bună de nimic. Cred că am îndrăznit odată să îi atrag atenția lui tata și am încasat o palmă zdravănă pe obraz. Dar și tata a avut de suferit în cazul acela, ca să mă pleznească a trebuit de furie să își scape lingurița de ceramică și să o spargă. Bănuiesc că eu m-am ales cu o inimă ciobită, iar el cu o linguriță spartă, deci trebuie undeva să fim considerați egali.

De ce m-am pus să scriu? Cine sau ce mi-a provocat din nou dorința de a mă defini și am ajuns din nou să vorbesc despre părinții mei aproape fără să mă gândesc?

Scriu de parcă aș fi Petrarca. El, supărat și simțindu-se insultat, a scris o întregă invectivă *Despre ignoranță: a sa și a multora*, în care încerca să se apere. O face ca să le demonstreze unor discipoli lui Aristotel (vedeau diferit atingerea fericirii) cu care avusese o dispută aprinsă (și fusese luat în derâdere), cât de josnic a fost comportamentul lor, plângându-se de ignoranța și bârfa rușinoasă de care dădeau dovadă cei trei discipoli, care l-au vorbit pe la spate. Nu știu de ce povestesc asta. Poate că simt că într-un fel similar mă plâng de relele ce mi-au fost făcute și nu reușesc să îmi continui drumul parcă fără să vărs constant câteva lacrimi cu gândul la ele. Chiar și acasă, după ce mă certam cu mama sau cu tata (în zilele lui mai bune), eu ajungeam să plâng ore bune în camera mea și a lui Filip. Părinții păreau după doar câteva minute că și uitaseră de tensiune și de sângele dintre noi, care, în loc să ne aducă la un loc, ne depărta. În loc să ne curgă în vene, ni se scurgea pe pereți. Îmi amintesc cum, odată, tata i-a tras una lui Filip atât de tare încât a început să-i curgă sânge din nas. Tata se apropiase atât de tare de el, încât Filip era lipit cu obrazul de peretele din sufragerie. A stat acolo tremurând (încă nu știu dacă de teamă sau de furie) până ce tata s-a îndepărtat și a plecat să-și ia din frigider o altă sticlă de bere. Filip s-a dezlipit ca o frunză uscată. A rămas un șiroi subțire de sânge, scurgându-se pe peretele gri. Nu a îndrăznit nimeni să îl șteargă. L-am privit atingând podeaua. Pentru prima dată mi-a părut peretele sufrageriei auriu. Mă gândeam (cred) la cum noi suntem frumoși pentru că ne curge sângele la fel sau ne curge același sânge. Nu știam că mă înșel. Nu știam că pereții îmi păreau aurii doar pentru că ochii îmi erau plini de lacrimi și vedeam în ceață.

Mă întreb câți se vor întreba dacă ce scriu acum e ficțiune, autobiografie sau autoficțiune. Din moment ce o scriu, o trăiesc, așa că, într-un fel, e autoficțiunea care e atât de laudată în lumea asta plină de labirinturi de semne. Eu aș spune doar că nu e relevant genul în care se întâmplă să cadă cuvintele mele. Tot ce-i literatură e ficțiune, căci realitatea de care vorbim tot în capul

nostru se petrece și tot nouă ne aparține. Tot ce-i literatură e ficțiune, căci în literatură numai de realitățile proprii putem vorbi, care sunt și ele un fel de ficțiuni. Poate ar trebui să mă opresc din a teoretiza, nu m-am descurcat niciodată la asta, am preferat mereu să o las pentru alții mai pricepuți. Poate ar trebui să revin la motivul pentru care am început să scriu în primul rând.

Am pornit vorbind despre ce era odată acasă pentru mine. Când eram mai mică credeam că iubirea e suferință. Credeam că iubirea pe care i-o porți cuiva se poate măsura numai în suferința pe care ajungi (sau ești dispus) să o suferi pentru acel cineva. Desigur că în casa noastră sufeream cel mai mult pentru părinți și desigur că acolo bătaia și urletele erau justificate ca acțiuni mai puțin perfecte ale iubirii. De multe ori mă gândeam că și ura e un fel de iubire, doar că rău intenționată.

Tata spunea că ne bate ca să ne învețe ce e mai bine, mama spunea că urlă ca să o auzim. Tata spunea că o bate pe mama deoarece uneori iubirea nu avea altă cale de a se manifesta, mama zicea că rămâne cu tata pentru că nu își putea închipui o viață fără el. Am crezut destul de mult timp că nu pot evada din felul eronat al sângelui meu de a curge, precum mama nu putea evada casei în care era atât de nefericită.

Când l-am întâlnit pe Cristi, am învățat că iubirea nu se plătește în suferință. Iubirea nu se plătește deloc. Sunt de 25 de ani căsătorită cu Cristi. L-am întâlnit la 17 ani prin niște prieteni, după ce am fugit de acasă. El avea 19, lucra ca mecanic auto și, surprinzător, avea o poveste despre acasă, familie și iubire aproape la fel de *luminoasă* ca a mea. Nu ne-a luat mult să-nțelegem că inimile ne băteau suprapuse. Un an mai târziu, am început să locuim împreună, iar după doi ne-am căsătorit. Am căzut de comun acord să nu facem o ceremonie prea mare. Am început să împărțim un nume și să credem că, de fapt, și sângele ne este similar.

Ne doream parcă o familie la început. Sau cel puțin vorbeam de o clipă în care vom fi fost vindecați și pregătiți să ne creștem proprii copii cum noi înșiși nu am fost crescuți. N-a ajuns clipa aia la care tot visam. Dar nu regret, ci mai degrabă realizez că eram atât de tineri și habar n-aveam ce putea însemna viața, deși ambii aveam chipul adânc brăzdat de suferință.

La 26 de ani Cristi a început chimioterapia. După 6 ani de luptat cu cancerul și simpla dorință de a continua să trăiască, întrebarea unui moment al vindecării căzuse complet. Nici măcar nu mai aveam posibilitatea de a visa la proprii copii (egoist, știu, să fie sângele nostru), căci tratamentul îl făcuse infertil. Am înțeles atunci că aveam o familie, deși era formată numai din doi oameni răniți, care încercau să se ajute unul pe altul cum reușeau. Ne-a fost destul și ne este, căci înțeleg că, deși numai numele mă leagă fizic de Cristi, iar sângele ne este pe cât se poate de diferit, familia e un termen mult mai deschis și flexibil decât vorbeam noi vreodată acasă. Pentru tata era clar că familia e cei care te-au născut. Nu spunea vreodată că ar fi cei care te-au crescut sau cei care te-au făcut cine ești. Mă simțeam mizerabilă la gândul că aveam o familie din care voiam să evadez, pe care nu puteam accepta că o iubesc (deși sucit). Asta până când am plecat și nu a mai trebuit să ascult glasul lui tata dând definițiile la tot, ci puteam să îmi pun mie însămi întrebările, chiar dacă asta însemna (în special la început) să tac nedumerită. M-am întrebat astfel: „Ce înseamnă să fii făcut de cineva?”.

Părinții m-au făcut, dar eu a trebuit să mă desfac ca să reușesc să supraviețuiesc fără să îmi înghețe sângele în vene sau să îl las pe-afară la fiecare pas.

Îmi vine să spun că prietenii care, după ce am fugit de acasă, m-au ținut la ei până ce mi-am găsit un loc pe care să-l pot plăti din câți bani poate face o frizeriță de 17 ani, îmi vine să spun că ei m-au făcut.

Îmi vine să îi șoptesc lui Cristi că el m-a făcut, prima dată când m-am întins goală lângă el și s-a repezit de bucurie, iar eu m-am speriat și m-am făcut ghem de teamă că mă va lovi. Atunci el s-a oprit, s-a întins lângă mine și m-a mângâiat pe spate și mi-a spus ce eu nu i-am putut spune niciodată mamei: „Lumi, mâna mea va cădea pe trupul tău numai în mângâiere. Nu te voi răni niciodată, îți promit. Și am să am grijă de tine ca de inima mea.” Și așa a făcut. Așa a făcut și când am aflat că nu putem face copii. Când a aflat că tatăl meu a murit și eu nu am mers la înmormântarea lui. Când i-am spus că nu sunt sigură că ar trebui să mă iubească. Și, când am plecat de acasă pentru trei zile și m-am întors, el mă aștepta cu ochii plânși și mi-a spus că nu mă ține cu forța dacă nu vreau să rămân, dar că el s-ar bucura să trăim alături în continuare. Și am rămas.

Mă gândesc uneori cum îmi căutam părinți în tot ce făceam. Căutam o grijă, o înțelegere pe care nu o puteam primi de la ai mei. Și, totuși, eu am avut într-un fel trei părinți, din care numai unul îmi spunea nemijlocit și fără să se ascundă că mă iubește. Nu era decât cu doi ani mai mare ca mine, îl chema Filip și împărțeam o cameră și-un sânge. A fost părintele pe care nu l-am găsit în ai mei și care îmi lipsea atât de mult. Chiar și mulți ani după ce ne-am mutat la casele noastre, îl mai sunam uneori doar ca să aud cum mă sfătuiește ce să fac, deși decisesem deja. Chiar și după ce am crescut oamenii mari care ne era atât de teamă să devenim, ne spuneam mereu te iubesc când închideam, și dacă îl sunam numai să-l întreb cum făcea supa aia clară de pui când eram mică și mă-mbolnăveam. Mă gândesc cum sunt mândră, totuși, că sângele nostru rănit ne-a adus aproape și de nedespărțit.

Așadar, nu sunt ei oamenii care m-au făcut? Oamenii pe care îi iubesc – și pot să o spun răspicat, fără să-mi fie teamă.

Am citit *Despre ce vorbim când vorbim despre iubire* de Raymond Carver. Îndrăznesc să spun că știu că se ascunde mult mai mult în spatele a ce spunem noi că este iubirea, în spatele a ce vorbim atunci când vorbim despre iubire. Știu și totuși încerc să scriu despre iubire. Îmi place să scriu despre ce mă face să vreau să continui să trăiesc. Îmi place să scriu că nu sunt perfectă, că, în ciuda acestui lucru, încerc și iubesc. Îmi place să scriu despre lucrurile care-mi aduc lumină și pe care le-aș putea pierde în orice moment. Îmi place însă să scriu și despre întuneric, să îmi arăt că, în ciuda fricii, înaintez, că mă adâncesc unde-i cel mai frig ca să reglez termostatul și să fac căldură în restul inimii și-al trupului. Îmi place să scriu despre memorie și felul ei limitat de a ține realitatea în cutii, stocate într-un pod cu scânduri umede și pline de mucegai. Îmi place să scriu despre iubire, despre familie, despre acasă.

Încă nu știu cum se definește locul care se numește *acasă*. Încă mă emoționează de fiecare dată când cineva vorbește despre *acasa* lui, oricum ar face-o. Eu nu știu încă cum să o fac, de aceea tot continui să încerc.

Acum știu ce scriu. Nu-i nici autobiografie, nici autoficțiune, nici ficțiune pură. Nu mai trebuie să se întrebe nimeni în ce categorie mi-ar cădea scrierea.

Scriu poezie. Scriu poezie despre sânge. Deși nu cunosc poezie care să nu fie despre sânge.

Peste tot unde merg pare că e sânge. N-am cum să scap de el. Visez uneori cum încerc să înot într-un ocean de sânge și mă înec. Mă trezesc însă mereu și îmi simt pulsul domol la încheietură ciocnind. Astfel mă asigur că sângele e în mine și nu în afara mea.

Am început să scriu cu gândul la buzele roșii ale mamei, care nu mai au acum șansa să sărute alte buze, sau un obraz, sau o floare, sau o oglindă. Mă gândesc cum au sărutat bocancul murdar buzele alea delicate, care se făceau pavilion pentru a trage cu ghiulele de cuvinte în zilele în care nu mai suporta chinul. Mă gândesc la buzele ei de pe bocanc ca la un fel de revoltă tăcută, diferită de protestele gălăgioase în care se înhăma în restul zilelor. O revoltă care nu încapă în cuvinte, ca un bocet delicat în fața morții brutale adusă de alții cu arme, ca un copil în fața unui tanc cu brațele deschise, ca o mamă care-și așază buzele roșii, pline de sânge, pe bocancul agresorului ei, care spune că o iubește prin acea violență. Mama a avut curajul să se sacrifice frumuseții în fața brutalității. Nu știu dacă mama scria, nu cred, dar cu siguranță din suferința ei croia un model complex, sângeros de frumos, de poezie. Eu folosesc cuvintele, ea a folosit gesturile, dar amândouă credem din podurile noastre pline de cutii, știu cu certitudine că amândouă credem în poezie.

Urma buzelor ei roșii pe ecranul laptopului meu cât scriu asta. Buzele ei uscate și subțiri nemaimișcându-se.

Mama în patul alb de spital întrebându-mă cine sunt. Eu neștiind ce să-i răspund. Mama întinsă în pat, plângând de ultimele ei dureri, în sfârșit ale ei prin vârsta la care ajunsese, creând poezie. Filip ștergându-i colțul gurii de salivă, eu împletindu-i o șuviță din păr. Eu începând să văd în ceață de la lacrimi, Filip începând să caute un șervețel ca să-și sufle nasul. Noi trei în sala de spital îmbârligându-ne lacrimile unele-ntr-altele.

Urma buzelor mamei sărutând buzele morții.

Cristi în sala de așteptare a spitalului. Soția lui Filip pe drum, în mașină, spre spital. Filip care pe atunci încă era bine făcut și lucra și zâmbea cu toți dinții, Filip, părintele meu, care n-a fost niciodată nevoit să mă adopte, dar a făcut-o, Filip, mama și eu care spuneam fiecare cum reușeam că ne iubim.

Mama murind și eu cu Filip având totuși un loc în care să mergem acasă.

Cădem de comun acord să nu facem o prea mare înmormântare. Să îi incinerăm trupul atât de slab, să ardem cu el buzele ei supte, memoria loviturilor puternice ale lui tata. Să ardem cu el tot sângele care a umplut pereții primei noastre acase.

Îmi promit însă să o pun în poezia mea și să nu-i las niciodată uitată poezia.

Buzele ei obosite sărutând eternitatea.

Armonie

Corina Mărcăuțeanu

Poți citi o viață de om
într-o carte,
în ridurile bătrânei care vinde mere în colțul străzii,
în spatele gărbovit al bătrânului care privește în gol, cu o halbă de bere goală în față,
în zborul lui Brâncuși,
în lucrările Norei.

Straturi peste straturi de vopsea.

Experiențe noi peste experiențe vechi, întrepătrunse.

Amintirea celor trecute bântuind gustul celor prezente.

Adeseori, o mică pată de culoare scapă strălucitoare, neînfrântă de trecerea timpului.

Văd dantela primei mele rochițe și în față îmi suflă o primăvară fără sfârșit.

Modelul floral din șorțul bunicii se amestecă cu mirosul de zahăr ars și dragoste.

Mângâi cu inima galbenul ierbii arse de soarele necruțător al Africii, sub un cer ca în ziua cea dintâi.

Cascade de lumină mă fac să mă reîndrăgostesc, revărsări de ape negre îmi șoptesc Adio.

Văd o viață de om, dar, și mai bine, harta unui suflet roșu strălucitor, dăltuit de amintirile care au rămas după ce ecoul faptelor s-a stins. Un suflet care respiră în armonie cu pulsul unui Univers în care Noi și Ei sunt una.

Un roșu strălucitor amestecat cu auriul unei recunoștințe fără sfârșit pentru tot și toate.

**pornind de la fotografiile făcute de Diana în decembrie, seara,
la Viena, unde era zăpadă ☺**

despre proiecții
Elena Jebelean

și omul de zăpadă e trist
nu pentru că se va topi,
nu,
el nu știe încă asta,
nu pentru că brațele o să-i cadă
sau pentru că praful se va alege de ochii lui de cărbune.
Viitorul nu există pentru el, nici trecutul.
doar prezentul nesfârșit
în care,
oricât ar fi el de alb, de pur, de nepământean, de acvatic,
umbra tot cenușie îi este
și tot degeaba pământului

Minune cu aromă de zahăr ars
Corina Mărcăuțeanu

A fost odată ca niciodată
o iarnă ca-n povești
cu ramurile brazilor încărcate de
zăpadă.
Doi omuleți de zăpadă, mai șugubeți
din fire,
și-au ascuns năsul portocaliu,
hotărâți să se piardă în mulțimea de
oameni veniți să se bucure împreună
de căldură în plină iarnă.
Când ce să vezi? Omuleții noștri au
rămas lipiți locului, fascinați de fețele
celor două prietene care împart un
Glühwein și un zâmbet într-un chioșc
cu pereții de sticlă. Împreună, își ridică
ochisorii de cărbune spre mica zână
aurie desenată pe geam și rostesc, fără
să știe, aceeași rugămintă mută.
Și dintr-o dată

**pornind de la *Scara numelor*
de Burhan Sönmez –
Casa cu Iederă,
decembrie 2023**

Închinăciunea îngerului

Elena Jebelean

Sunt șapte, suntem șapte. Nu avem loc anume, nici timp. Oricare ar fi ordinea pe care o alegi, suprapunerea noastră naște lumina.

*

*La săvârșitu lumii,/ Haida ler și-alerui Doamne,/ Tâmbița-ș-or înjerii.
Din patru cornuri de lume,/ Haida ler și-alerui Doamne,/ La tot omul pe-a lui nume.
Și ș-or trâmbița cu frică,/ Haida ler și-alerui Doamne,/ Domnii și-mpărații-or plânge.
Pă ce buni unde i-or pune?/ Haida ler și-alerui Doamne,/ Pă cei buni unde i-or pune?
I-or închide într-un nor,/ Haida ler și-alerui Doamne,/ Spre binele tuturor.
Pă cei răi unde i-or pune?/ Haida ler și-alerui Doamne,/ Pă cei răi unde i-or pune?
I-or închide într-o piatră,/ Haida ler și-alerui Doamne,/ Lumina să n-o mai vadă. {colindă}*
([Nastacuta Iuga - La savarsitu lumii - \(Cea mai frumoasa colinda Maramureseana \) \(youtube.com\)](#))

*

Țes în înserare descântece. Pentru că iubirea înseamnă neliniște și teamă. Iubitul meu trebuie ocrotit, copiii mei trebuie feriți de foame, de boală, de moarte. Seara, după poveștile spuse la foc, după ce fiecare se cuibărește-n culcuș, în vasul de lut iau un strop de apă curată, neîncepută. Mă umplu de frig coborând după ea la izvor. Poartă în ea chipul lunii și-al stelelor prefirate prin ramuri și focul acela are să izvodească sfârâitul boabei de jar, sfârâit din care se naște prima vorbă, primul ton al descântului meu. Pentru fiecare din nou, drum nou și cânt nou. Până când miezul de noapte se cuibărește în mine și topește toată spaima în somn, ca ziua cea nouă din miezul întunericului să răsară proaspăt și fraged. Atunci, ca o fărâma de jăratric sticlind, ard până în zori, când lumina mă stinge cu rouă. {descântec}

*

Soarele este în capătul cerului. Amiaza de vară a istovit vântul, iar pe basmaua albă cu care mi-am încins fruntea sudoarea naște tărâmurii noi. Nu sunt copaci pe aproape, dar, și de ar fi, foșnetul lor nu m-ar chema spre popas. Vin de pe malul râului, din **casa noastră ce cântă tainic, ascunsă în iedera**, și merg înspre locul unde iubitul meu lucrează încă din zori. Acum se-odihnește la umbră și mă așteaptă – apă rece și hrană. Iubitul meu înalță biserici. Eu merg repejor și încetișor cânt, răsucind un fir de iarbă-ntre degete, despre dorul de el. Cântecele meu urcă în tihna amiezii până în rai. Spre capătul drumului meu, trec peste puntea subțire sub care se răzvrățește involburată viața chinuită pe care nu o cunosc. Decât din auzite. Dar în auzul meu, acum, mai puternic ca toate, e cântecele murmurat pe care-l repet și pe care i-l voi cânta când am să ajung. Cântec de zid viu, cântec de viață. {doină}

*

Fredonez în fiecare seară un cântec de leagăn. Copiii sunt mici, oboseala zilei nu-i adună în somn imediat, au nevoie, cu ochi osteniți, să mai simtă o frânghie de mătase-aurie între trezie și neant. Nu se pot rupe de palpabil cât ai bate din palme, trebuie lămuriiți, trebuie ajutați. Le cânt despre brațele întunericului, le cânt despre licărul stelelor, le cânt despre păsările de noapte înțelepte care-i veghează, le cânt despre leagănul cerului și despre poienile luminoase ale visului. Le cânt despre dimineața de mâine, despre soarele ei orbitor și despre ciripitul de păsări din zori, despre zbor și despre cascada pârâului care nu obosește nicicând. Dar abia după ce pleoapele lor se închid și respirațiile lor regulate îmi arată că îmi cânt, de fapt, mie, pun în cântec toată viața lor abia începută și toată munca mea fără capăt mereu. ~~(cântec de leagăn)~~

*

Sunt dimineți în care plecarea e inevitabilă. Și atunci o petrec cu un vaiet prelung. În bocet rog soarele să rupă nesfârșirea drumului, să o facă potecă spre liniște și uitare. Cer somnului să redevină veghe și amorțirii să redevină viață. Îmi lovesc fruntea de marginea sicriului, ochii mi-au secăt și încep să înțeleg că întoarcerile sunt altfel decât le-aș putea bănuși. Nu e vorba de timp, nici de spațiu, ci doar de senzația că pustiul se întinde mai mult, cu fiecare răsufare, ca și cum din răsputeri ar încerca să ajungă din urmă și să cuprindă pustiul celuilalt. Privirea care ți-a răspuns, mâna care te-a mângâiat, șoapta de atunci amplificată hidos în țipătul de acum. Lipsa de măsură zadarnică, neputința de a da înapoi, de a regăsi, de a-ți aminti... ~~(bocet)~~

*

„Bucură-te Marie, cea plină de har, Domnul este cu tine. Bindecuvântată ești tu între femei și bindecuvântat este rodul pântecelui tău, Iisus. Sfântă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi, păcătoșii, acum și în ceasul morții noastre. Amin” (varianta lui Ioan Iosif de Camillis, în catehismul publicat în 1729). Rugăciunea (în latină): *„Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui Iesus. Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc, et in hora mortis nostrae. Amen”*. ~~(rugăciune)~~

*

„Melc-melc-codobelc,/ Scoate coarne bourești/ Și te du la Dunăre/ Și bea apă turbure...”
(~~invocație infantilă~~)

*

Ca să scrii despre mine ar fi necesar să respecti prea multe reguli. Așa că mai bine doar ascultă-mă. Îmbrățișează-mă și nu povesti nimănui ce simți prin asta. Oricum, fiecare suntem o altă lume și n-are niciun rost să ne pierdem vremea verificând potrivirile. De fiecare dată, printre zimții laterali rămâne o zonă descoperită, prin care flutură suspiciunea și rezerva. Nu te simți vinovat, nu e vorba aici de încercările nereușite ale celor sperați să găsească propriile defecte în ceilalți. Nu e vreme de vină, nu e vreme de judecăți, nici măcar vremea judecății. Dacă te poți apropia, apropie-te. Dacă poți rămâne, rămâi. Dacă nu, du-te mai departe, nu ai nimic de de(s)prins de aici. Iar în asta nu e nici merit, nici vină.

Nu se cuvine nimic. Nu e oprit nimic. Nu e numit nimic. Nu contează ce nume port. Oricum m-ai numi, sunt cu tine mereu.

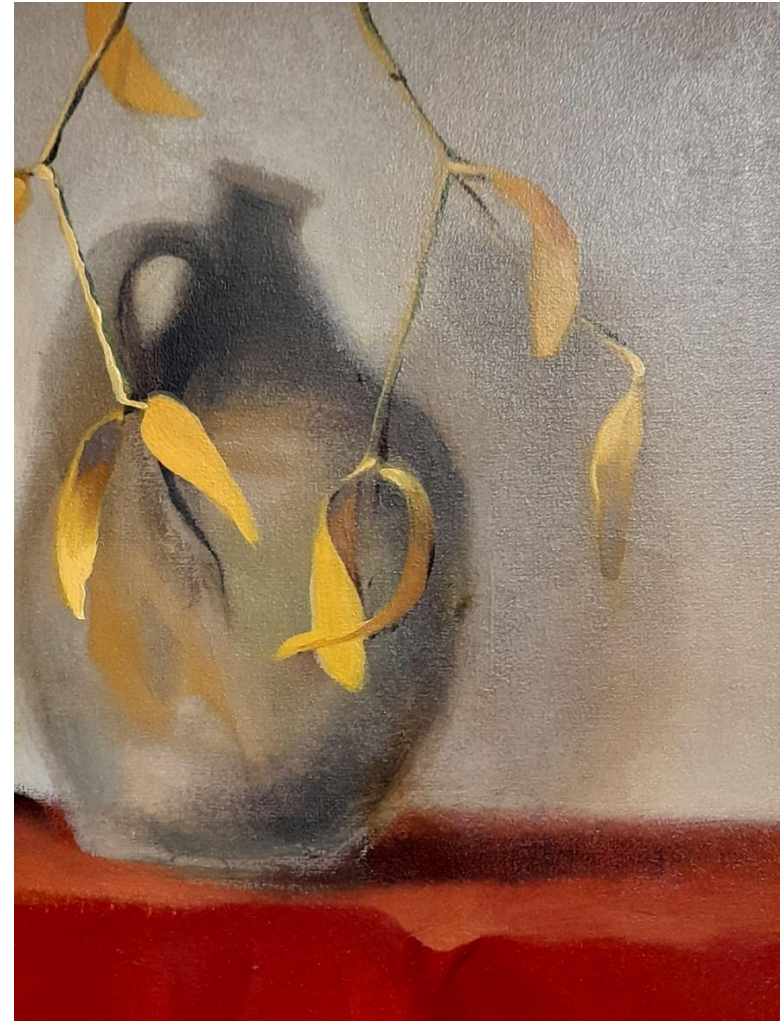
pornind
de la expoziția retrospectivă
Lumină și inspirație - Viorel Toma
Casa Artelor,
Galeria Pygmalion,
ianuarie 2024

după-amiază

Elena Jebelean

cum
galbenul toamnei estompează
cu șoaptele lui rotundele forme în griuri mai șterse,
mai pale dar
cum
le rămâne o aură luminoasă ca ziua
de jur împrejur ca și când
ar arde și-acum și
cum
umbra pe care peretele
o absoarbe tăcut
construiește ecou rotunjit, translucid
că-l aud reverberând, rotunjindu-se mut
ca un izvor în ulcior
cum
din ce curge fără de capăt
mereu amintirea poate păstra
măcar un contur
câtă proaspătă apă e-n ea?
cum
se hrănește din roșul de ambele feluri
ce pe muchie-și cântă alburiu-sângeriu
așteptările albe
-mbrăcând, în pustiu

cum
trece lumina spre seară și
cum
noaptea poate
să-ncapă-n argintu-i de fum

Ce fac porumbeii toată ziua?

Diana Maroșan

Mă întreb de nu se plictisesc nicicând. Cum reușesc și cum nu le vine să își dea cu capul de pereții celei mai apropiate clădiri sau să se așeze pe țepușele special puse pentru a-i îndepărta pe terasele oamenilor, cum, când nu fac nimic toată ziua. Nu merg la lucru, nu găsesc, nu aleargă în cercuri din care nu mai pot evada, nu ajung în relații din care mai bine ar muri decât să ceară divorțul atât de necesar, nu construiesc case rezistente, nu plătesc rate și facturi, nu își fac griji de genul, nu se pot întâlni cu porumbeii din alte părți ale lumii și să fie confuzi sau frustrați că nu își înțeleg unul altuia limba sau inima, nu pot să zboare prea departe, nu merg la înmormântări sau la sărbători ale vieții trecânde, temporare, nu pot visa, nu pot să facă artă, când fac sex o fac fără să se gândească prea mult la asta, pentru ei sexul nu e un transfer de iubire sau o plăcere care îi face să se bucure că au un trup, dacă le e frig, le e frig, dacă le e foame, le e foame, dacă le e teamă, le e teamă, nu știu mai mult de atât.

Ce fac porumbeii toată ziua?

Mă uit la ei în centrul aglomerat al unui oraș în care m-am născut, pe care l-am părăsit și la care m-am reîntors și apoi am plecat din nou din el, dar căruia i-am promis că voi reveni și încă nu am făcut-o, oraș ce s-a bucurat în ultimul timp de renovări de clădiri și de semne cu litere mari galbene care anunțau *Capitală culturală europeană 2023*, oraș a cărui unică constantă au rămas porumbeii. Porumbeii, ușor mai grăsuți decât cei din restul țării; în capitală, de exemplu,

porumbeii păreau subțiri, de parcă cineva ar fi trecut cu guma de șters din greșeală peste liniile conturilor lor și nu s-a mai sinchisit după aceea să le redea forma, porumbei cu ochi goi, înfometați și ușor cam derutați, în această capitală europeană însă porumbeii se plimbau mândri, rotunji și cu ochii plini de auriu. În ei se reflecta toată lumina neabsorbită a orașului. Ei erau spectacolul gratuit, pe care îl putea privi oricine în așteptare, oricine care suferea de ceva boală incurabilă sau de un simplu telefon descărcat sau de un inbox gol.

Ce fac porumbeii toată ziua? Eu nu reușeam patru ore să stau nemișcată într-un muzeu, privind oamenii privind operele de artă, care uneori păreau ca lucruri luate de la gunoi sau pierdute de alții pe stradă, găsite de altcineva și puse la un loc pentru ca niște străini să găsească ceva sens în ele. Eu nu suportam să am un bloc uriaș de ore în fața mea care-mi puneă fără sfială întrebări pe care reușeam oricum, cu puțin efort, să le evit pe parcursul zilei.

Ce fac porumbeii toată ziua?

Se urmăresc unii pe alții. Fug unii de alții. Parcă s-ar juca de-a prinselea și în același timp parcă nu există nimic mai important în acel moment pe lume decât faptul că o porumbiță cu gâtul subțire își întinde aripile și zboară la o distanță considerabilă de porumbelul cu gâtul gros, care încearcă făcând cercuri în jurul ei să o curteze, să o convingă că el e cel cu care vrea să își împartă cuibul pentru tot restul vieții, că ea e ciocul de care vrea să își atingă blând ciocul din când în când și să facă schimb de căldură, iar tu privești porumbelul încercând încă o dată și încă o dată să se apropie de ea, iar ea încă o dată și încă o dată zburând de lângă el și tot ce ai vrea să faci e să te ridici și să îl sperii pe porumbel, să îl ameninți să își păstreze distanța de ea și apoi să o privești pe porumbiță singură în sfârșit ciugulind în continuare de pe jos ceva firimituri, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Se feresc de oameni. Și dacă ai mâncare lângă tine sau pe tine, vor ezita să se apropie. Ciugulesc ce le pică oamenilor din mâncare. Sunt înnebuniți după cojile de pâine sau bucățile puțin mai mari și întărite de pâine, pe care nu reușesc să le bage complet odată în gură și să le înghită, nu, ci pe care sunt nevoiți să le arunce în aer cu nerăbdare, pe care le ciupesec, cu care ajung să joace volei între ei.

Fac zgomote guturale când vorbesc unii cu alții. De parcă ar fi tot timpul răgușiți și vor să își dreagă vocea. De parcă ar fi fost răciți de ceva timp și deja nu se mai chinuie să își ia medicamentele și s-au obișnuit cu starea aceea de răceală care nu mai pleacă, care îți face trupul puțin moale, care nu te face să te simți deloc vinovat că vrei să te acoperi cu căldură.

Din când în când se ridică toți deodată și fac cercuri în aer, de parcă aveau programată în calendar acea despăcare a aerului, de parcă ar fi fost plătiți să fie un inel imperfect rotindu-se deasupra oamenilor care nu îi privesc, orice ar face.

Își fac cuiburi din nuiete, crenguțe, fire de iarbă și alte mizerii ce le mai găsesc prin oraș, uneori folosesc chiar și mucuri de țigară. Sunt niște arhitecți groaznici, nu se chinuie să dea o formă caselor lor, nu se gândesc mai deloc atunci când aleg locurile cuiburilor, își

trântesc materialele fără prea multă grijă și numesc spațiul îngust dintre două clădiri un loc potrivit pentru acasă. Nu se îngrijorează că oamenii care locuiesc acolo le vor distruge casa lor atât de dragă.

Fac sex cu unicul lor partener, pe care și-l aleg cu ușurința cu care noi nu reușim să alegem ce vrem să mâncăm la prânz. Se pun unul peste altul de parcă ar fi un turn de căldură și vocile lor numai atunci par vindecate de răceala aceea insuportabilă, dar blânduță. Numai atunci sună de parcă ar fi găsit unicul adăpost în ploaie, vocile le devin dintr-odată mai calde, de parcă ar fi râuri pe suprafața cărora înflorește soarele în boboci aurii. Nu se plictisesc de unicul lor partener, nu privesc alte porumbițe și nu se întreabă cum ar fi fost viața lor cu ele, nu se topesc când aripa li se freacă din greșală de aripa altui porumbel, nu se uită cu scârbă sau regret în ochii de acasă care bănuiesc ceva și totuși nu știu nimic, nu sunt zile în care turnul de iubire este dărâmat.

La sfârșitul zilei se întorc la cuibul lor prost făcut, în care nu sunt singuri, lucru care face cuibul cel mai frumos loc din lume și pe fundalul unui apus dureros în care lumina moare, își aduc ciocurile unul lângă altul și tu le vezi oprindu-se la un centimetru unul de altul și simți cum lumina se naște între porumbei și te întrebi tu cum naiba mai poți acum să te întorci la apartamentul tău bine făcut, cu intenția de a face bani cât mai mulți, apartament în care nu te așteaptă nimeni, apartament în care intri așa cum ieși, apartament în care apusul e o moarte a luminii și atât. Iar porumbeii pe terasa ta sunt mai fericiți decât vei putea tu fi vreodată și ei nici nu știu ce e fericirea. Iar la întrebarea ce fac porumbeii toată ziua găsești numai răspunsuri despre ce faceți voi, oamenii, de fapt, și nu ei.

La sfârșitul zilei tu scrii despre porumbei și porumbeii sunt afară în cuibul lor, atât de aproape unii de alții că din toată umbra penajului lor la un loc ia naștere o eclipsă de care trebuie să îți ferești ochii. Și porumbeii se estompează, cum dispari și tu, treptat, dar măcar cât erau ei acasă, era lumină.

anti-antiteză

Anastasia Suci

fugi,
armonia mea
du-te departe și nu te mai întoarce
nu mai veni în lumea aspră
nu te mai distruge încă o dată

dă-mi și mie inocența
pe care nici tu nu o mai ai
sau dă-mi pumnalul zilelor tale
să le pot încheia domol
azi sau mâine
în al apusului nămol

cât nu m-am uitat
pentru o secundă, pentru un veac
ți s-au desfăcut aripile sacre
și ai rămas om
la fel ca mine;
haosul meu translucenț
nu mai sălta ca roua de pe plantele de martie
nu te mai înălța
ca ceața din munții mei iubiți
nu mai schimbă noaptea în zi
lasă-mi măcar eterna gheață
în canibalismul tău aparte
lasă-mi sufletul să coexiste cu ghearele tale moi și agasante
nu mai aduna ca un cerșetor
suflul tremurând al orașului frânt
nu mai domni cerul
nu te mai poticni
plângând
nu mai aștepta căci nimic nu se mai întoarce
nu mai suspina și nu te mai cutremura
oricum romanța s-a dus departe
a măcinat-o gaura neagră
cu colții săi de ceară

azi să nu mai fugi
rămâi mort
în speranța unui univers tern și gol

**pornind de la expoziția retrospectivă
Catharsis. La o margine de lume – Suzana Fântânariu
Muzeul Național de Artă, ianuarie 2024**

**Despre expoziția Suzanei Fântânariu
Diana Maroșan**

Viața e un amalgam de lucruri ambigue pe care nu le prea înțelegem, pe care le combinăm în capul nostru, le întoarcem și le răsîntoarcem. Suntem obișnuiți să căutăm arta care să ne spună direct ce e viața, ce-i valoros și ce se întâmplă în jurul nostru. Suzana privește împreună cu noi și colectează din aceste împrejurări și le pune la un loc. Restaurează lucrurile pierdute, aruncate, uitate, ne iubite și le redă iubirea. Împărtășește cu noi ce a văzut, a adunat și a iubit, iar apoi ne întreabă: voi ce vedeți?

Înțelegem atunci că important e cine pune întrebările cel mai bine, nu cine dă cele mai bune răspunsuri.

Cum se sting tăciunii...
Corina Mărcăuțeanu

Dintr-o dată, o durere ascuțită îmi sfâșie pântecul. Lumea din jur se topește în ceață, în timp ce mă prăbușesc, mă prăbușesc...Înghiț chircită pe un scaun. Nici urmă de meditație, suferință pură. Transpirația mă îmbracă precum o a doua piele, în timp ce închid ochii care fac mai mult rău decât bine. Creierul se bâlbâie căutând o explicație, în timp ce inima îmi strigă *Fugi, fugi cât mai departe!* Ca de obicei, îmi ascult inima.

A doua zi mă trezesc ruptă de oboseală. Și a treia. Și a patra. Nu mai am putere să îmi fac griji. Mă prăbușesc, mă prăbușesc...

Se făcea că bunica îmi pune în palmă un fir de ață roșie. *Ai uitat?* mă întreabă ochii ei blânzi. *Da*, răspunde trist inima mea. Dau să o sărut pe obraz, dar ea nu mai este. Viii și morții sunt despărțiți de un hotar pe care doar dragostea poate să îl încalce pentru o clipă.

Tatăl nostru care ești în ceruri... Pe încheietura dreaptă îmi strălucește un fir de ață roșie și o putere reînnoită în inimă. Căci și cei care au fost botezați mai târziu pot învinge.

... să se stingă ochii cei răi din cale.

ramele lipsesc
Anastasia Suciu

s-a mai sfârâmat o zi de iarnă
și s-a mai adâncit o rană
iată,
ramele lipsesc

s-a închis azi în mine toamna
să nu înghețe în ger, doamna
iarăși,
ramele lipsesc

s-a ascuns în membrana celulară pe furiș
ca să nu-mi cadă țiglele de pe acoperiș
acum,
lentilele lipsesc

mă tot așteaptă cartea în veac
dar acestui gol nu-i găsesc vreun leac
uite,
ochelarii incompleți

negrul ochilor reflectă-n jur doar lumina,
iar în neant se va trage cortina
aici,
nu trece lumina.

în gloata imensa te aștept pitiță
ca o fetiță de a sa patrie răpită
azi,
limitele interpretării își aleg o nouă țintă

Oare e mai bine cu o aripă sau nu?
Floarea Timiș

Când eram copil, îmi doream să zbor,
să ajung acolo unde credeam că pot fi de ajutor.
Pluteam deasupra unui nor, văzând întunericul
înălțându-se deasupra aripilor mele, dar speranța nu dezerta.
Toate acestea mă făceau să înțeleg
că nu contează dacă nu voi reuși,
știam că dragostea va birui.
Aveam două ferestre care semănau cu două căi:
calea spre stânga și calea spre dreapta.
De multe ori o alegeam pe cea din stânga,
încercând să o evit pe cea din dreapta.
Calea de jos (stângă) mă făcea fericită pentru moment,
însă ulterior, pe tot parcursul drumului, dezamăgită complet.
Nu am găsit nicio amintire care să mă facă fericită,
cu toate că, la început, mi se părea dulce.
Sunt de combătut speranțele care sunt la răscruce.
Mi-am zis: mai trebuie să fie o cale!
Mi-am adus aminte calea spre dreapta sau,
mai bine zis, calea cea dreaptă.
Inițial, a fost dificil până să înțeleg,
mai târziu, am descoperit un imens de nevăzut,
oare simțirea s-a schimbat de demult?
Analizez și mă minunez!
Pe această cale de sus (dreaptă)
m-am simțit încercată și plină de speranță totodată.
Toate gândurile mi s-au transformat în rugăciuni.
Zburam fără a privi înapoi,
între timp o aripă mi-a căzut,
chiar când îmi era de folos.
Important este că am reușit
să ating cerul cel fără de sfârșit!

Doar o înțepătură?
Florentina Timiș

Cui pe cui se scoate,
Așa se spune și-n străinătate,
Însă din plaiul românesc
Cuiul este pământesc.

Nu doar unul, nici doar două,
Ci opt milioane șaptezeci și nouă
Bătute cu ciocanul, tare,
Crezând că e o rezolvare.

Închidem ochii și înghițim
Uleiul pus în sticlele de vin,
Uităm ce-am promis
Ca să primim un permis.

Trecem cu ușurință din cetate în cetate,
Cărând o valiză în spate.
Am atins culmea făgăduită,
Din toate, din toți construită.

Un nor negru se revarsă
Peste inima vitregită și arsă.
Fragile picături încălzesc
Focul din sufletul ceresc.

O secundă jertfită pe ceas
Mi-a redat nemaigăsitul glas,
Odată pierdut în elocință,
Acum răscumpărat cu ființă.

cartea nescrisă
Elena Jebelean

o carte
deschisă te îmbrățișează
și dintre paginile ei se ridică spre tine
chiar ce-ți doreai să auzi
și te-nvăluie ca muzica sferelor
brațele ei te leagănă
iar tu știi că ai ajuns acolo de unde nu va mai trebui să pleci
niciodată
știi că înaltul albastru și adâncul cernoziomic sunt una
în tine-mpletite, și-n viață și-n moarte,
nu mai atârni deasupra niciunei prăpăstii în cârligele întrebărilor
lumina paginii pulsează blând pe retină
nimic nu-ți mai este străin
lumea ta ești tu însuși
în tine deplin

minus 365 (an cu ghinion)
Anastasia Suciu

neatent colorate și aranjate
zilele dintr-un an
stau încordate și mai urlă în zadar
așa urlă și statuia descompusă din curte
așa urlă nebuloasa supusă existenței crude
așa urlăm și noi
și vom persista ca războinici vioi
până la momentul sepulcral

căci zilele sunt veninoase
sunt doamne rafinate pline de vitris
se alintă și aleargă delicat
ca într-un balet sofisticat
Ceaikovski n-ar fi putut anticipa
moartea asta distructivă
ce ne tot derivă sufletul
din pană în mare învolburată

și când ai murit pentru ultima oară
zilele s-au prefăcut în zâne
soarele a uitat de lume
s-a pitit la mine-n călimară
și va mai trece o vară
plină de grindină și nori;
tu vei mai avea o zi de pace
și o eternitate de nopți fără culori

vitris - golul din suflet (cuvânt inventat)

Nuntă în luna lui Cuptor

Iris Popescu

Peretele din coridor era acoperit aproape în întregime cu pozele noastre: eu, sora mea, verișorii mei, mama și mătușa mea, în diferite perioade ale vieții. Cu toate acestea, bunica înrămasese o singură poză cu ea și bunicul, o poză de la nunta lor.

Într-o zi de iulie, când eram cu toții în vacanță la bunici, am întrebat-o de ce a agățat o singură poză cu ei doi.

-Păi, a spus ea, arătam tineri și lipsiți de griji. Mi se face și mie dor din când în când de vremurile trecute.

Apoi, după o pauză, a continuat:

-Deși n-aș vrea să mai retrăiesc încă o dată ziua aia.

Am rămas uimită. Cine nu și-ar dori să-și retrăiască una dintre cele mai frumoase zile din viață?

-Cum așa? am întrebat-o.

-A fost cea mai stresantă zi din viața mea, mi-a răspuns răsând. Și crede-mă, am avut suficiente peripeții la viața mea.

-Povestește-mi! am rugat-o.

Auzindu-ne, sora mea și cei doi verișori ai noștri și-au încetat jocul și s-au așezat în jurul meu, dornici să audă și ei povestea.

-Nici nu știu de unde să încep, a zis bunica. Era luna iulie a lui '68...

Era ziua nunții mele. Mă rodeau emoțiile de nu mai puteam. Abia de-am putut pune geană pe geană în noaptea de dinainte. A venit mama să mă trezească, așa, blând, cum știa ea, trântind ușa de perete.

-Dă-o-ncol' de treabă! s-a răstit ea la mine. E jumăta' la unșpe și tu tot în pat ești! Scoală odată, că avem treabă!

Am sărit ca arsă din pat, însă, până să ajung la ușă, mama ieșise deja din cameră.

-Mânci-te năpustu! s-a auzit strigătul ei în camera de lângă.

M-am grăbit să văd ce se întâmplase, pe cine blestema mama. Încă din prag se simțea un miros neplăcut.

-A puiat mâța-n pat! a exclamat ea.

Într-adevăr, cearșafurile albe erau pătate cu sânge, iar în centru era Miți, pisica noastră, alături de trei ghemotoace colorate.

-Ce semn mai e și ăsta? am îngăimat eu.

-Nu știu, dar cearșafurile alea au să rămână pătate.

Ne uitam amândouă la Miți, eu îngrijorată, iar mama mânioasă, neștiind ce să facem. Ar mai fi avut vreun rost să o mutăm atunci? Oricum, aveam destule pe cap și nimeni nu putea să doarmă în patul ăla în noaptea respectivă. După câteva clipe de tăcere, am deschis gura:

-Mai bine o lăsăm aici deocamdată. Nu i-a fost nici ei ușor să nască.

Mama m-a aprobat tăcută din cap, ieșind apoi afară.

M-am dus să mă schimb, după care am ieșit și eu în curte. Treaba era în toi, bucătăreasa pe care o angajaserăm învârtea în ceaun, asistată de ajutoarea ei. Copiii rudelor noastre făceau decorațiuni din hârtie creponată, iar bărbații se chinuiau să monteze cortul de nuntă, în care aveau să încapă o sută de invitați. Mesele erau acoperite cu fețe de masă împrumutate, la fel ca ponievile care acopereau băncile de lemn.

-Alo! s-a auzit un strigăt la poartă, însoțit de o ciocănitură.

M-am grăbit să deschis ușa doar ca să dau nas în nas cu baci Viorel.

-Săru-mâna! l-am salutat. Ce căutați aici așa devreme?

-Servus! M-a trimis părintele Tomșa ca să-ntreb dacă părinții tăi au fost cununați la biserică.

-Da' de unde! a răspuns mama în locul meu.

Aproape că am tresărit, nu am auzit-o când s-a apropiat.

-Bună zâua, Livie! a salutat-o el.

-Bună zâua, a răspuns mama. Da' ce vrea să știe dom' părinte trebi de-aiestea?

-M-a trimis să vă spun că nu poate face cununia celor a căror părinți n-or fost cununați la biserică, așa că, dacă vreți să faceți nunta azi, e musai să mergeți înainte să vă cunune pe voi.

-Ș-acum s-a trezit să ne spună?! exclamă mama. Du-te adă-l pe tată-tu, îmi spuse apoi.

-Și să vă aduceți și nași de cununie! preciză baci Viorel.

-Om aduce, n-ai tu grijă, îl repezi mama.

-La a lu' Cocorada ai fost? l-am întrebat eu înainte să plece.

-Am fost, m-a asigurat, și drăguțu' tău n-are de ce să-și facă griji.

Mulțumită, am dat bună ziua și m-am dus să-l caut pe tata.

Nașii lor de cununie aveau să fie vecinii de peste drum, care la rândul lor aveau nevoie de nași de cununie pentru că nici ei nu-și spusese jurămintele în fața altarului. Așa că și-au chemat niște rude care stăteau la câteva străzi distanță, rude bisericose ce procedaseră corespunzător în ziua nunții lor. Acestea fiind spuse, în fața casei s-au înfățișat trei perechi, toți îmbrăcați în haine de nuntași, gata să plece la biserică.

-Hai, muiere, să ne însoțim! i-a spus tata mamei, întinzându-i brațul.

Mama și-a dat ochii peste cap, străduindu-se din greu să-și ascundă zâmbetul, și l-a luat de braț. Erau trecuți de patruzeci de ani, dar în acea clipă arătau ca niște tineri îndrăgostiți, pregătiți să-și petreacă restul vieții împreună. Atât viitorul, cât și trecutul le era bătut în cuie. Au început să-mi lăcrimeze ochii, fără să știu de ce.

După ce au plecat, m-am dus să mă schimb, prietenele și verișoarele mele ajutându-mă să îmbrac rochia albă cu crinolină, lungă până în pământ. Mi-au prins părul într-un coc elegant, folosind niște panglici albe ca să-mi prindă vâlul. Eram ca o Ileana Cosânzeana așteptându-și nerăbdătoare Făt-Frumosul ei.

Între timp, s-au întors părinții mei însoțiți de nașii lor și de nașii nașilor lor. Pe mama au podidit-o lacrimile de fericire văzându-mă în rochia de mireasă. M-a luat strâns în brațe și atunci am văzut că pe mâna ei era un inel simplu, de tablă. O verighetă cumpărată în grabă de tata. M-am întors să-l privesc și mi-am dat seama că se străduia din răputeri să nu plângă. Amândoi mă priveau zâmbind, radiind de fericire și iubire.

Am fost întrerupți de glasul Grăitorului care anunța alaiul de nuntași. Adi era aici.

Era însoțit de nașii de cununie: prietenul său cel mai bun, care avea să-mi devină coleg de catedră, și soția sa. Aveam ochi doar pentru Adi, iar el avea ochi doar pentru mine.

Nu am crezut niciodată în suflete pereche. Dacă ți-a fost predestinat să fii cu cineva, atunci cum poți spune că iubirea voastră e reală, autentică? Destinul e doar pentru a justifica evenimentele neplăcute din viață. Spui *așa a fost să fie* când pierzi trenul. Sau când ești concediat ori *invitat să pleci*. Sau când o persoană iubită se stinge din viață și știi că, orice ai face, e prea târziu. Așa că nu, nu îți e predestinat să fii cu cineva. E o alegere. Alegi să-ți lași inima să se îndrăgostească de acea persoană. Alegi să vezi lumea cu alți ochi. Alegi să te schimbi și, cel mai important, alegi să fii fericit.

Când îl priveam pe Adi, inima mi se umplea de bucurie și știam că, atunci când mă privea, și inima lui simțea la fel. Între noi se stabilea o tautologie care spunea *eu sunt eu, tu ești tu și noi suntem noi*. Și nimic nu mai trebuia explicat, totul era enervant de logic.

A venit și m-a întrebat dacă *poate să mă joace un joc*, cu vocea plină de emoție, iar eu i-am răspuns cu un *da* hotărât. Formația a început să cânte, iar noi am început să dansăm, înconjurați de privirile vesele ale celor din alai. S-au alăturat și alții la dans, iar muzicienii au continuat cu și mai multă înflăcărare. Până să plecăm la biserică, tivul rochiei mele a ajuns negru, însă prea puțin îmi păsa.

Am plecat apoi la primărie să semnăm actele. Baci Viorel ne-a făcut acolo poza, alături de tablourile înrămate de pe pereți și mobila scumpă, cu precizarea să nu prindă în poză și tivul rochiei. De la primărie am pornit la biserică. Ceremonia religioasă mi-a părut lipsită de însemnătate, căci adevăratele noastre jurăminte au fost, de fapt, o invitație la dans. Părintele Tomșa ne-a pus coroanele pe cap, ne-a dat să sărutăm crucea și a predicat cum a știut el mai bine. Eu și Adi am făcut schimb de verighete de aur și, după ce am primit binecuvântarea părintelui, Adi mi-a dat jos vălul și m-a sărutat.

Petrecerea a continuat la casa mea, casa noastră. Plăcintele, pregătite încă de miercuri, au fost aduse la mese, alături de felul principal și de țuică și vin. Petrecerea a fost pe măsura pregătirilor, însă tot la fel de obositoare. Luna era de mult pe cer când Adi mi-a cerut să-l urmez în grădină. Ne-am strecurat printre invitați și ne-am dus în fundul grădinii, sub cireș.

-E cea mai frumoasă zi a vieții mele, însă, acolo printre nuntași, simt că mă sufoc, mi-a spus el zâmbind.

-Crede-mă, i-am răspuns râzând, nici eu nu mi-s departe.

Ne-am privit ochi în ochi și, încă o dată, am simțit că între noi e o legătură ce nu poate fi explicată. M-a sărutat din nou, mult mai tandru decât a făcut-o la biserică. M-am ridicat pe vârfuri și i-am șoptit în ureche.

Ochii i s-au umplut de uimire și bucurie când s-a întors să mă privească. I-am zâmbit cu toți dinții și i-am zis *Te iubesc*.

-S-a întors bunicu'! a exclamat Aurora, uitându-se pe fereastră.

Numaidecât, ea și verișorii Patric și Liana s-au grăbit să-i iasă în întâmpinare, știind că le-a adus dulciuri și bunătăți.

Am rămas doar eu cu bunica atunci când am întrebat-o:

-Și ce i-ai spus, de fapt?

-Că sunt însărcinată, mi-a răspuns, privindu-mi cu subînțeleș fața șocată.

A continuat mai apoi, ca să se asigure că nu transmite mesajul greșit:

-Bineînțeles, eu și bunicul tău ne logodiserăm de aproape un an. Hai, să mergem! Sunt convinsă că toți ne așteaptă.

.tabloul 517abz
Anastasia Suci

corpul nu se mai destramă
doar se contopește
lent și arzător
ca o candelă aprinsă
uitată acolo în colț și în nămol
corpul nu se despică
e la fel ca al tău și al lor și al tuturor
un sistem respirator

o inimă

sau un atom
dar nu pot recunoaște în voi
celulele mele
și nu mă pot recunoaște pe mine
în secundele
când sunt cu voi

în criptă mă alin
și murmur și șoptesc și contemplan
ființele vii sunt vârcolaci ce a
vieții umbră o halesc
fără milă și fără regret
în același tablou mă izolez

în mijloc

mă adăpostesc printre contururi
întoarse
de aliterații și asonanțe

morga nu doarme niciodată
drumul crepuscular s-a mai repetat un
veac

sau doi

sau trei sau cizeci de mii
tânjim după moarte și
fugim de ea

ca o luptă cu un bacteriofag de drag
suntem

celule ale universului ce nu mai găsesc
căi

să se distrugă și să se împungă

Suflet de hârtie
Ana Bojoga

6 februarie. A fost prima dată când te-am văzut. Îmi amintesc totul. Știam că vei fi acolo. Mă gândeam cu o oarecare urmă de teamă la tine, imaginându-mi că vei fi o arătare impunătoare, în mărime naturală, care va părea că se poate mișca și prinde viață în orice secundă.

Am pășit pe coridor și am privit îndelung de la distanță, ca să mă obișnuiesc cu senzația. Nu a fost deloc cum mă așteptam. Nu a fost frică, ci din contră. Mă chemai mut spre tine, ca să-mi spui povestea ta. Povestea ta fără cuvinte, ci numai cu senzații și emoții.

Am intrat în încăperea în care te aflai. Erai pe scaun și nu îndrăzneai să ridici privirea, de parcă eram prea mulți deodată în jurul tău și îți era frică. Sau poate rușine... Părea că te doare. Mă durea că te doare. Toți ochii erau asupra ta. Celelalte obiecte din cameră păleau ușor în prezența ta. Tu erai personajul principal și totuși tu nu voiai asta. Mă simțeam vinovată că ți-am întrerupt veghea din tăcere. De parcă am întrerupt ceva aproape sacru.

Așadar te priveam în tăcere, încercând să îți readuc acel confort prin lipsa mea de cuvinte, acea familiaritate a liniștii. Te admiram. Erai numai tu cu tine. Nu aveai nevoie de cei din jur. Pentru tine, sufletul de lemn fin și cuvinte strânse era totul și destul. Îmi trezeai dorința să te feresc de ochii celorlalți. Să te iau și să te apăr de toate privirile nedorite. Însă nu puteam. Te priveam și eu. Ar fi fost nedrept.

Am așteptat să plece toți. Am rămas în urmă ca să mă asigur. Poate... Poate atunci când vei simți că au plecat, te vei ridica. Vei prinde viață. Am rămas să stau cu tine. Voiam în același timp să te fac cumva să vezi că nu ești singur. Să simți un alt suflet acolo, chiar dacă nu era de hârtie, ci din esență. Dar, până la urmă, care este diferența? Te cunoșteam și tu mă cunoșteai. Nu trebuiau rostite cuvinte, tăcerea era de ajuns. Cu toate că erai mut, spuneai totul.

În liniștea aceea, numai eu și tu. Am simțit nevoia să te ating. Să simt sub degete pielea de hârtie. Îmi tremura puțin mâna și, în momentul în care te-am atins pe umăr, mi-am simțit ochii umezi. Ce ciudat. În mai puțin de o secundă, ai reușit să traversezi de la degete până la inimă și să o îneci în emoție. Adevărul era că ți-am permis. De când am intrat în cameră, numai tu îmi erai în minte. Și tot așa, mult timp după ce am părăsit camera... tot tu îmi erai. În minte, în amintiri.

Un oarecare dor mă cuprinde acum când mă gândesc și scriu aceste rânduri.

Poate... poate ne vom revedea..?

cele 365 de zile ale lui Filip Lungu

Diana Maroșan

Ieri am găsit îndest într-un sertar din biroul lui Filip, plin mereu de hărțulii și de cărți, un carnețel negru, pe a cărei primă pagină stau stângace și curajoase literele *cele 365 de zile ale lui Filip Lungu*. Cred că oamenii ca mine l-ar fi numit simplu *jurnal*.

*

4 ianuarie 2023

M-am decis. Nu voi lua tratamentul, nu voi face chimioterapie, deși Raluca insistase să fac până azi, până când crezuse că orice clipă în care-mi poate fi ținut trupul în viață contează, până când i-am spus răspicat că, dacă mai am puțin timp, câteva săptămâni sau luni, de trăit, vreau să îl trăiesc eu și nu un altul, care vede înfășurat într-o plapumă de ceață tot ce se petrece în jurul lui. Sunt sigur, i-am spus și ei și doctoriței. Sunt sigur, vreau să rămân lucid în ultimele clipe pe care le mai am, altfel aș prelungi un chin pe care nici măcar nu l-aș duce eu însumi. În plus, șansele ca tratamentul să funcționeze sunt atât de mici, că nu mi-aș sacrifica ultimele luni pentru el. Aș vrea ultimele clipe să le petrec alături de tine, Raluca. Să stăm acasă în pat împreună, nu să dormi pe un scaun lângă patul meu de spital, unde eu nu mai îți pot spune nimic. Raluca, mai am puțin. Chiar și atunci când am avut mult, am ales să fiu cu tine. Acum, că am puțin, sunt la fel de sigur că eu, cel ce îl vezi acum, vrea cu tine să fie.

Raluca s-a uitat în ochii mei și mi-a spus „*Bine, Filip*”.

7 ianuarie 2023

Raluca s-a decis și ea. Va face pauză un an de la lucru anul acesta. Va rămâne acasă lângă mine, ne vom plimba pe unde ne mai permit buzunarele și vom sta cu ochii deschiși cât mai mult timp unul alături de altul, alături de prietenii noștri, de familia noastră răspândită peste tot în lume.

I-am spus să nu spună momentan nimănui în afară de părinții ei de cancer. I-am spus că le vom spune când va fi timpul, dacă va fi. Raluca s-a uitat fix în ochii mei, fără să se împotrivească și mi-a spus „*Bine, Filip*”. Mi-a rostit numele blând, cum mi-l rostește întotdeauna când îmi spune că mă iubește și ne sunt ochii ușor umezi și moi de la plâns. Am impresia că începe să înțeleagă că poate nu sunt chiar nebun, deși sufăr de boala asta de care nu pot scăpa.

15 ianuarie 2023

Mi-am promis să scriu zilnic în acest jurnal, dar trec zilele atât de repede că nu apuc, îmi fug din fața ochilor, parcă ar fi cadre care se derulează la nesfârșit și nu mă așteaptă și nu le pasă dacă eu apuc să fiu atent la toate.

Mă gândesc la On Kawara, un artist, care în 4 ianuarie 1966 și-a început seria **10**

Today. Încerca în fiecare zi să facă câte o pictură urmând niște pași clar definiți, o pictură cu data zilei respective pe un fundal roșu, albastru sau gri. Dacă nu termina pictura cu ziua de azi, o distrugea la sfârșitul zilei. A făcut-o pentru vreo 50 de ani.

Nu știu de ce făcea acele picturi, nu știu ce îl motiva, sunt mulți care spun și mai multe, dar habar n-am ce motiv simțea On Kawara umplându-i pieptul blând ca o flacără, o flacără persistentă și rezilientă, care nu se speria de nopțile cele mai geroase, nu știu de On Kawara

nimic în afară de faptul că a pictat zilnic cu strictețe ce însemna timpul, punându-l într-un borcan cu oțet, cum se pun la murat legumele. Nu știu de On Kawara decât că era un om ca mine, care simțea timpul trecând dureros, știu că picturile lui pe mine mă liniștesc și îmi oferă gramul de frumusețe de care am nevoie. O serie de date, care înseamnă atât de multe și, totuși, care nu ne spun nimic.

Mă liniștesc în majoritatea zilelor, cel puțin de când am aflat că am cancer, pentru că dacă un om simplu care se poate îmbolnăvi și care poate în orice clipă muri se poate gândi la timpul pe care îl trăiește și îl poate picta și pune în culoare și îl poate ține în mâini cum ții un pui de pasăre căzut din cuib, dacă un om ca mine poate face asta, atunci viața nu e atât de înfricoșătoare și timpul pare o grădină în care nu pot decide dacă plantele vor muri odată cu iarna sau nu, dar pot avea grijă de ele cât îmi stă în putere. Poate timpul e singurul care e al nostru, cum zicea și Seneca odată, poate timpul e al nostru de gândit, de modelat, de privit, de petrecut, de iubit. Poate timpul e al nostru.

4 februarie 2023

Mă trezesc mai mereu înaintea Ralucai. Când o privesc dormind am certitudinea că e cel mai frumos om de pe pământ.

7 februarie

Când mă trezesc îmi trec peste trup ca niște raze de lumină niște dureri fierbinți. Mă gândesc că e lumina care îmi topește trupul puțin câte puțin. Mă gândesc că e lumina obișnuindu-mă cu ce are să urmeze. Mă gândesc că e lumina învățându-mă că viața e plină de lumină.

13 februarie 2023

Sărbătoresc ziua îndrăgostiților cu Raluca întotdeauna în 13 februarie. Ne place să privim lumea pregătindu-se nerăbdătoare să se îmbrace în roșu și să își ofere flori. Nu ne-am supărat niciodată că trebuie să existe o sărbătoare în calendar ca oamenii să ajungă să sărbătorească iubirea, deși a devenit și o schemă comercială de ceva timp. Eu cu Raluca ne bucurăm că există o șansă ca iubirea să fie sărbătorită, chiar dacă e planificată și așteptată.

Am fost în parc cu Raluca și ne-am plimbat. Ne-am întâlnit cu Răzvan și Ana, doi prieteni de-ai noștri, și am mâncat supă de linte pe care am făcut-o eu cu Raluca.

Am râs din toată și mi se umpleau ochii de lumină. Vedeam zilele mele mototolite în formă de flori, puse toate pe o sârmă la uscat. Mă gândeam câte zile, cât de pline de oameni, de iubire și de lumină au fost.

14 februarie 2023

Un bărbat aștepta la trecerea de pietoni alături de o femeie, de care părea îndrăgostit. Era nemaipomenit de timid, vorbea tărăgănat și a spus la un moment dat „frumoasă lumea la semafor – roșie, nu?”

20 februarie

Am vorbit cu Farid la telefon câteva ore în șir. L-am întâlnit în Viena cât timp eram amândoi studenți și eu mersesem acolo la târgul de carte, răsfățându-mă poate pentru prima dată de când mă știu, dacă lectura în general nu e un răsfăț.

El urma să fie inginer, dar am vorbit în colțul unui festival gălăgios pentru literatură despre tot ce citisem, știam și am învățat. Farid a fost primul meu prieten și, deși acum locuia în Italia, telefonul ne-a devenit și el camarad, căci astfel pot vorbi cu Farid oriunde și oricând și oricât.

După ce am închis apelul cu Farid, care tocmai îmi spusese că ar veni să mă vadă, fără să-i fi spus vreun cuvânt despre cancer, mă gândeam la prietenii care ne fac mai puțin insule, la prietenii care ne leagă ca niște cratime.

3 martie 2023

Un om cu doi câini. Amândoi au la gât zgârzi cu motive roz.

El sună pe cineva, se întoarce cu spatele la ambii și vorbește pentru câteva secunde. Apoi se întoarce și începe să danseze. Din greșeală îl calcă pe unul din câini (cel maro), iar câinele plânge. Bărbatul se apleacă și își cere scuze : „Iartă-mă, eram fericit”. Apoi îl ia în brațe și vorbește cu câinele, povestindu-i de fericirea lui.

8 martie 2023

Plouă.

Și sunt fericit. Străzile miros a ploaie.

10 martie 2023

În plimbarea noastră zilnică, am trecut cu Raluca azi peste un loc în care se construiesc noi blocuri. Se tot construiesc tot mai multe clădiri mai nou. În apropierea șantierului am văzut multe multe cuie. Mi-am amintit de tata.

Tata colecta și păstra cuie. Cuie ruginite, încovoiate, suspect de drepte, în formă de *u*, cuie triste, care îmi aminteau de rănilor teribile din palmele lui Isus. Nu știu dacă știa altcineva din familie lucrul acesta, dar citeam într-o după masă după canapea, eram singur acasă, chiulisem de la ceva oră insuportabilă, în care profesorul îmi amintea prea mult de tata și îmi venea constant la ora lui să plâng sau să urlu și nu voiam să fac nici una, nici alta, așa că pur și simplu chiuleam, așadar într-o zi de genul l-am prins pe tata chiulind și el de la lucru și venind binedispus acasă, direct în biroul lui, unde deschise sertarul, mi-am dat seama după sunete, după care ceva a făcut cling și el a plecat. Desigur că m-am dus apoi să văd ce sunase astfel și am găsit în sertarul lui o mare de cuie. Nu îmi venea să cred. Îmi venise inițial să râd. Simțeam de multe ori că noi trăiam în umbra lui, dar atunci, privind cuiele alea de toate mărimile și formele, tata părea un om de care nu avea cum să îmi fie teamă. Tata cel care colecta cuie era un tată pe care l-aș fi putut iubi.

Mama spunea de multe ori *cartea nunții noastre e un butuc gros în care se tot bat cuie*. Nu explica nimic mai mult de atât, dar eu vedeam butucul gros, pe o față a lui o poză alb negru ușor ștersă, ușor mișcată, cu mama frumos îmbrăcată în alb și cu tata frumos îmbrăcat în negru, iar pe tot restul butucului cuie înfipite după cuie, cuie ruginite, încovoiate, suspect de drepte, în formă de *u*, cuie triste, care mă duceau cu gândul la învierea lui Isus. Voiam să cred că va veni o vreme în care din cartea nunții a lor urmau să fie scoase cuiele. Voiam să văd găurile din butuc lăsate de cuie umplându-se de lumină, arătând că nu e nimic morbid la mijloc, ci doar foarte multă lumină. Voiam să vină învierea cât mai repede, voiam să vină, dar tata s-a sinucis și mama a murit într-un pat de spital, spunându-ne *pentru mine cuiele au avut întotdeauna o conotație luminoasă*.

17 martie 2023

Farid a ajuns săptămâna trecută în Timișoara și ne-am plimbat, l-am dus în mica librărie în care lucram, i-am arătat ce autori iranieni avem traduși mai nou, am râs și am plâns, i-am spus că voi muri, mi-a zis că și el o va face, eu i-am spus că voi muri curând și că zilele mi se făceau mototol, iar el m-a privit cu ochii plini de lumină umedă și m-a luat în brațe.

Cuvintele *voi muri* sunau atât de ciudat ieșind din gura mea, că pentru câțva timp a trebuit să îmi amintesc de doctoriță, povestindu-mi despre cancerul metastazic și tratamente și șansele slabe să funcționeze.

Voi muri.

Când eram tânăr îmi doream atât de des să îmi găsesc sfârșitul pândind după colț, iar acum plâng la gândul că o face.

Apoi am citit împreună câteva din *Rubaiatele* lui Omar Khayyam și m-am gândit toată noaptea la acesta:

„O, inimă scumpă, dacă lumea aceasta te-ntristează,
și sufletului tău curat zilele i le scurtează,
lasă-ți în câmpia verde trupul să se odihnească
până ce iarba cea nouă din cenușa-ți o să crească.”

19 martie 2023

Raluca are mâinile catifelate. Îi strălucesc sub lumina caldă a becului din bucătărie.

27 martie 2023

Am găsit un teanc de scrisori mai vechi, de când eu cu Raluca eram la facultate și încă ne scriam scrisori. I-am citit și ei preferata mea și ne-am ținut apoi în brațe pentru un timp.

Scrisoarea suna astfel:

Azi a fost aniversarea noastră de 10 luni. Am mers împreună după cursuri să mâncăm, însă, înainte să putem face asta, trebuia să liniștim ce ne mânca pe noi de 2 zile încoace. Am spus că ne-am certat eficient, nu pentru că nu a luat mult timp, ci că am lucrat împreună, spre a ne înțelege unul pe altul. Te iubesc, Filip. Și de toate clipele-n care-mi vine să-mi las capul în palme, să respir greu, să nu mă mai mișc, îmi vine în momente ca acestea să alerg. Filip, acum înțeleg cât de importante sunt incongruențele dintre noi, cât de naturale sunt (la cât de diferiți suntem) și cât de bucuoasă sunt pentru provocările pe care mi le oferă. Filip, mă bucur că uneori trebuie să depun efort ca să te înțeleg, mă bucur că alteori, nici nu trebuie să-mi spui prea multe ca să înțeleg. Cred că nu interesele ne-au unit, ci un lucru imposibil de redus la litere (până și azi a rămas acel lucru cel mai bine exprimat printr-o privire înduioșătoare, în care pentru câteva secunde restul lumii se încetează). Interese acum împărțim tot mai multe, căci unul prin intermediul celuilalt ne deschidem unor diferite lumi. Eu citesc poezii, tu ascuți muzică electronică, eu mă uit cu tine la filme, tu înveți să joci șah.

Mi se pare că avem o mulțime de lucruri încă întunecate privirii noastre, dar mă bucur să știu că ne suntem și ne vom fi unul altuia învățători. Te iubesc, Filip. Și prin iubirea ta, învăț, cresc, ascult, mă îmblânzesc, mă dezgheț, mă iubesc. Filip, nu există bucurie mai mare pe lume, decât aceea de a te iubi.

Poate că-s tânără și naivă să văd lumea astfel, dar îmi asum felul meu de a simți existența. Eu mă încred în singura clipă-n care se poate încrede omul, cea prezentă, căci în aceasta, iubiture, sunt fericită. Te iubesc.

I-am spus că a rămas valabil tot ce a scris acum 9 ani. Că nu există bucurie mai mare pe lume, decât cea de a o iubi, că timpul e al nostru, că sunt fericit și încă tânăr, că ea e cu toată lumina asta în piept lângă mine zilnic, că iubesc cel mai frumos om de pe pământ, că moartea nu mai contează cât sunt cu ea, că moartea numai înfrumusețează totul când vorbim.

Voi muri. Și cu mine voi lua o parte din ea.

29 martie 2023

În 29 mai 1966 On Kawara a scris "I am afraid of my 'Today' paintings" ca titlu pentru pictura lui. De când am început să scriu constant, chiar de scriu puțin, ia mult din mine, căci acesta scoate din mine ceva ca seva dintr-un copac, așadar de când am început să scriu astfel, au început să mă bântuie tot mai multe întrebări, să se reîntoarcă în cinema-ul capului meu tot mai multe amintiri, de care am și uitat că au fost într-adevăr clipe pe care le-am trăit. Desigur că trupul mi se descompune, dar nu știam că se va întâmpla asta și cu mintea mea.

30 martie 2023

Am spus tuturor cunoscuților că nu mai am mult de trăit, trupul îmi cedează și nu mai vreau să ascund de nimeni faptul că moartea nu mai are mult și iese din ascunzătoare. Ieri au venit Lumi și Cristi la noi și am comandat pizza. Eu eram întins în pat, iar Lumi a venit aproape de mine și m-a luat în brațe. Filip? Da? Mulțumesc – pentru tot. Și eu, Lumi. Și eu.

Lumi, surioara mea cu care citeam după canapea, surioara mea care scria povestioare despre doi eroi mici care măturau străzile și găseau obiecte pierdute, aruncate, uitate, ne iubite, surioara mea care acum scria povești despre oameni mari, despre redarea iubirii acestor obiecte, surioara mea ale cărei cărți acum se vindeau în librăria în care lucram, surioara mea, pe care am iubit-o tot timpul, sora mea, Lumi, o lumină din viața mea plină de lumini.

2 aprilie 2023

Și mama iubea cărțile, dar, de când se căsătorise cu tata, începuse să își cumpere tot mai puține și să citească tot mai puține, iar pe vremea când eu deja învățasem să îmi citesc singur mie și lui Lumi basmele înainte de culcare, mama nu mai citea deloc.

Chiar mă gândeam cum Lumi a ajuns scriitoare, iar eu librar. Mi se pare potrivit. Mai potrivit de atât nici că se putea. În casă nu prea aveam cărți, tata le distrugea pe cele deja existente și mama începea să arunce multe dintre ele, de dragul lui. Tata refuza să ne cumpere cărți și nici de împrumutat nu prea îndrăzneam, căci dacă vedea o carte se înfuria. Odată citeam *Micul Prinț* împreună cu Lumi pe canapeaua din sufragerie și când a ajuns el acasă beat ne-a întrebat sughițând ce facem nimic da ce aveți acolo nimic ne jucam văd că ascundeți ceva dați-mi aici și a smuls cartea de la noi și i-a rupt câteva pagini, cât să ne învețe minte.

Tata nu știa că la poalele unei pagini pe care o rupse scria „*E foarte simplu: nu poți vedea bine decât cu inima.*”

10 aprilie 2023

Tata s-a sinucis primăvara. Era o zi de primăvară ca azi. Îmi amintesc tare clar. Bine, îmi amintesc și noaptea de primăvară în care l-am văzut pe tata ultima dată respirând.

Mă tot gândesc la tata care stătea în acea zi pe scaun nemișcat, cu fruntea în jos. Mă tot gândesc. Lumi ar fi zis că plânge, că regretă pumnul său de lemn și cuvintele lui de fier, că se simte captiv în viața aceea de care nu se mai putea bucura fără băutură, ce mai, nici nu o putea suporta fără băutură, că de bucurat tare greu ajungea să o facă, chiar și cu ajutor alcoolice.

Mama nu cred c-ar fi zis decât faptul că o doare inima privindu-l astfel. N-am întrebat-o niciodată de ce atunci când îl vedea pe tata beat urlând și aruncând și dând în pereți, de ce, mama, te țineai cu mâna dreaptă de piept. Îmi imaginez cum mama, după ce l-a văzut în acea seară pe tata stând astfel pe scaun, s-a dus în dormitor și cu mâna pe piept a făcut ce înseamnă în limba ei „doare”.

Eu însă mă tot gândesc că se ruga. Lumi și mama ar râde dacă m-ar auzi. Dar eu chiar cred că tata se ruga în ziua dinainte să își lege gâtul umflat și roșu de bara din baie și să își ia adio de la viața în care a crezut.

Eu cred că tata se ruga pe scaunul roșu din bucătărie în acea ultimă zi a lui.

Știu cum e să mori, știu de liniștea și puterea pe care o găsești în rugăciune. Și acum știu că tata murea de ceva timp și că acea seară a fost doar momentul în care îi mai rămăsese foarte puțin de murit.

13 aprilie 2023

Tata în bucătărie, parcă legat de scaun, cu mâinile una peste alta în poală, spatele încovoiat, privirea în pământ.

Mama l-a mângâiat o vreme pe spate după care a plecat și s-a culcat, cred, nu pot însă ști sigur, lumina din dormitor însă era stinsă și nu s-a mai auzit niciun foșnet. Tata a rămas în bucătărie nemișcat. Nici fruntea, nici tălpile, nici omoplații, nici sprâncenele nu și le clintise. Rămăsese în aceeași poziție de când venise acasă. Și eu mă tot gândesc la mâinile mamei care s-au plimbat pe umerii lui în acea seară, la felul în care aproape că pluteau deasupra lui, la felul în care, contrar obișnuitului, mâinile fine ale mamei nu îl mai mișcau. La felul în care eu stăteam ca prostul ascuns după canapea. De ce oare? de ce naiba nu am ieșit de acolo și m-am dus lângă ei? de ce nu i-am luat în brațe? de ce nu am întrebat ce se întâmplă? de ce am lăsat-o pe mama să plece? de ce îl lăsam pe tata să bea, să ne bată, să ne spună că ne iubește în acest hal? de ce am îndurat să fim închiși eu cu mama și cu Lumi într-o cameră câteva zile – naiba știe cât de mult ne-a ținut închiși – de către tata? de ce nu i-am spus niciodată nici mamei nici tatei cât îi urăsc și cât îi iubesc în același timp? de ce n-am luat-o pe Lumi cu mine atunci când am plecat eu de acasă? de ce am lăsat-o cu ei? de ce nu mi-a spus niciodată că mă acuză pentru asta? de ce am simțit atâta timp nevoia de a salva acele trei suflete care erau captive în aceleași suferințe ca și mine și a trebuit să le privesc stingându-se rând pe rând în fața ochilor mei? de ce m-am urât atât de mult? de ce nu știe nimeni să-mi răspundă la întrebări, nici măcar eu? de ce sunt vinovat de faptul că tata s-a sinucis și mama a murit de cancer, cancer pe care și eu l-am moștenit? de ce era iubirea lor mucegăită? de ce, mama, am moștenit de la tine un cancer și o iubire distrugătoare, ambele incurabile? de ce, tata, erai atât de nefericit? ce ți-am făcut noi vreodată? de ce nu te-a părăsit mama? de ce ne băteai? de ce nu ne-ai putut iubi altfel? de ce a trebuit să ne ofere libertate sinuciderea ta?

E stupid să întreb de ce, știu. Lumi nu crede în regret sau în neliniștea trecutului. Dar Lumi nici nu va muri peste o lună sau mai puțin. Mă rod însă aceste întrebări, nu mă lasă să dorm. Am crezut că am uitat de ele în momentul în care m-am căsătorit cu Raluca, dar se pare că ele reapar ca niște buruieni.

Mă tot gândesc la Raluca și la chipul ei adormit. Mă gândesc la ochii verzi pe care îi ascunde sub pleoapele acelea grele, la dinții ei, care în aranjamentul lor imperfect, descoperiți de buzele ei cărnoase mă cutremură. Mă gândesc la iubirea care-mi crește ca un nufăr în piept. Un nufăr tot mai mare și alb. Alb.

Mă gândesc la Lumi și la Cristi care au scăpat de cancer. Mă gândesc cum Cristi a reînceput să lucreze pentru un vecin și să călătorească cu Lumi. Mă gândesc cum își spun *te iubesc*. Mă gândesc la copiii pe care nu-i vor mai avea. Mă gândesc la mama și la tata care, cumva, au reușit să aibă doi. Îi acuz cu putere și, totuși, le sunt recunoscător că au existat în felul lor. Datorită lor poate astăzi să îmi fie nespus de teamă de moarte, lucru care mă face să realizez că e numai pentru că iubesc nespus de mult. Două boli am moștenit de la tine, mamă – cea a morții și cea a iubirii.

18 aprilie 2023

Dimineața în care mama l-a găsit mort pe tata avea buzele roșii.

Mama cu buzele roșii sărutându-l continuu, până ce rujul îi devenise ofilit, până ce tata era plin de roșul ei, până ce mama s-a oprit lângă vană și s-a prins de piept, începând să facă un fel de cercuri pe el cu palma deschisă, cât timp privea în gol. Atunci se ruga mama.

25 aprilie 2023

Am visat că era din nou ziua în care am descoperit colecția de cuie a lui tata și că le-am scos pe toate din sertar, le-am cusut pe un fel de material negru, subțire, dar prin care lumina nu trecea, iar apoi am luat o cretă și am început să desenez flori și linii între cuie. Le legam între ele cu linii albe, cum ne leagă pe noi prietenii ca niște cratime, cum ne leagă suferințele, cum ne petrecea inimile alor mei, a lui Lumi și a mea aceeași panglică roșie, cum se leagă totul, chiar și când nu pare.

Erau multe ferestre. Și multe, tot mai multe flori. Mă întrebam dacă cuiele sunt ruginite sau aurii.

Când m-am trezit, mi-am amintit de ziua mea de 7 ani, în care tata mi-a dat un lăntișor de aur, cu un medalion în formă de inimă, îmi spusese că el îl primise de la tatăl lui când el intrase la liceu, dar că eu îl primesc acum. Îl port de atunci mereu. De atunci, de fiecare dată când eram agitat, neliniștit sau sufeream, luam inima printre degetele mele transpirate și o mângâiam. Inima era crucea mea.

Când m-am trezit, Raluca era lângă mine, a văzut că plimbam inima aurie printre degete și a luat o carte din teancul de pe noptiera mea și a început să-mi citească din Rilke. Am rugat-o să sublinieze dublu următorul paragraf:

“Be patient toward all that is unsolved in your heart and try to love the questions themselves, like locked rooms and like books that are now written in a very foreign tongue. Do not now seek the answers, which cannot be given you because you would not be able to live them. And the point is, to live everything. Live the questions now. Perhaps you will then gradually, without noticing it, live along some distant day into the answer.”

20 mai 2023

Am visat cum viața ca o perdeă de zăpadă groasă, pufoasă, cădea obosită peste moarte. Mă gândeam la cât de în siguranță și cât de plăcut trebuie să fie să fii acoperit de zăpadă și să adormi sub ea.

23 mai 2023

Am visat că eram într-o pădure întunecoasă plină de copaci tăiați și de copaci sumbri, înalți, plină și de pui de copaci care creșteau în umbra celor mari, o pădure plină-plină de copaci.

La un moment dat, din trunchiul gros al unui copac, nici mare, nici mic, potrivit, a căzut o bucată zdravănă. Nu avea nici o formă când a căzut, aterizând parcă în fund. Dar apoi din ea au început să cadă bucățele mărunte de lemn, de parcă ar fi plouat și s-a oprit. Ploaia luase forma unei cărți deschise. M-am apropiat de ea, pasul meu scârțâind pe frunzele umede și închise la culoare. M-am așezat lângă ea și am privit-o numai. Ea părea că mă privește înapoi. Mi-am dat seama numai după câteva minute că privirea mea era un fel de pensulă și că, cu cât priveam trunchiul de copac mai mult într-un loc, cu atât mai mult locul acela se picta în alb. Am privit astfel minuțios fiecare colțișor al lemnului și a devenit tot alb.

Când am terminat, m-am simțit obosit, dar trunchiul arăta ca o pânză goală, care aștepta să fie umplută. N-am știu cum aș fi putut începe să pictez, nu m-am descurcat niciodată cu culorile, cu punerea luminilor în linii și cu îmbrățișarea lor, care să ajungă să emane lumină. N-am învățat niciodată cum să pictez, nu-mi vine să cred că am ajuns la vârsta mea, atât de aproape de moarte, și încă nu am învățat să pictez. Și, în plus, nu știam oricum de unde aș fi putut face rost de culori și de pensule în acea pădure neagră.

O briză de răcoare îmi petrecea inima, o simțeam cum mi se afunda printre coaste și cum trupul tot mi se încovoia. Eram resemnat și puțin obosit de la tot privitul acela în care am pictat trunchiul în alb. Îmi era teamă că mă voi apleca atât de tare, încât o să îmi lovesc capul de lemnul acela masiv, care ar fi lăsat cu siguranță mai mult decât o vânătaie. Și de aia mi-am proptit toată greutatea corpului într-o mână, ce subțire îmi devenise, aproape că puteai vedea prin pielea mea, pielea mea era parcă toată o vânătaie nevindecată, așa că mi-am proptit acea mână de trunchiul copacului și mi-am închis ochii.

Eram obosit. Aș fi vrut să merg acasă, dar ceva îmi dădea de înțeles că nu mai pot pleca din pădure. Și, cum îmi țineam eu ochii închiși, am văzut pătrunzând prin pleoapele mele grele și groase o lumină nemaipomenită. Mi-am deschis atunci ochii și am observat că lumina clocotea sub mâna mea proptită de trunchi. Mi-am luat-o brusc, speriat, și lumina nu se clintea, mă privea înapoi. Era o lumină aurie asemeni căldurii, era cea mai frumoasă lumină pe care o văzusem vreodată și eu nu știam că există lumini diferite. După ce m-am liniștit puțin, mi-am trecut buricul degetelor peste ridurile din interiorul cărții deschise. Unde degetele mele firave atingeau lemnul, acolo răsăreau punctulețe de lumină. Și mi-am trecut mâna din dreapta în stânga și am semănat semințe de lumină în toate cutele aceluși trunchi și, cât făceam asta, mă gândeam la Raluca și la chipul ei ușor umflat, dar nespun de senin atunci când se

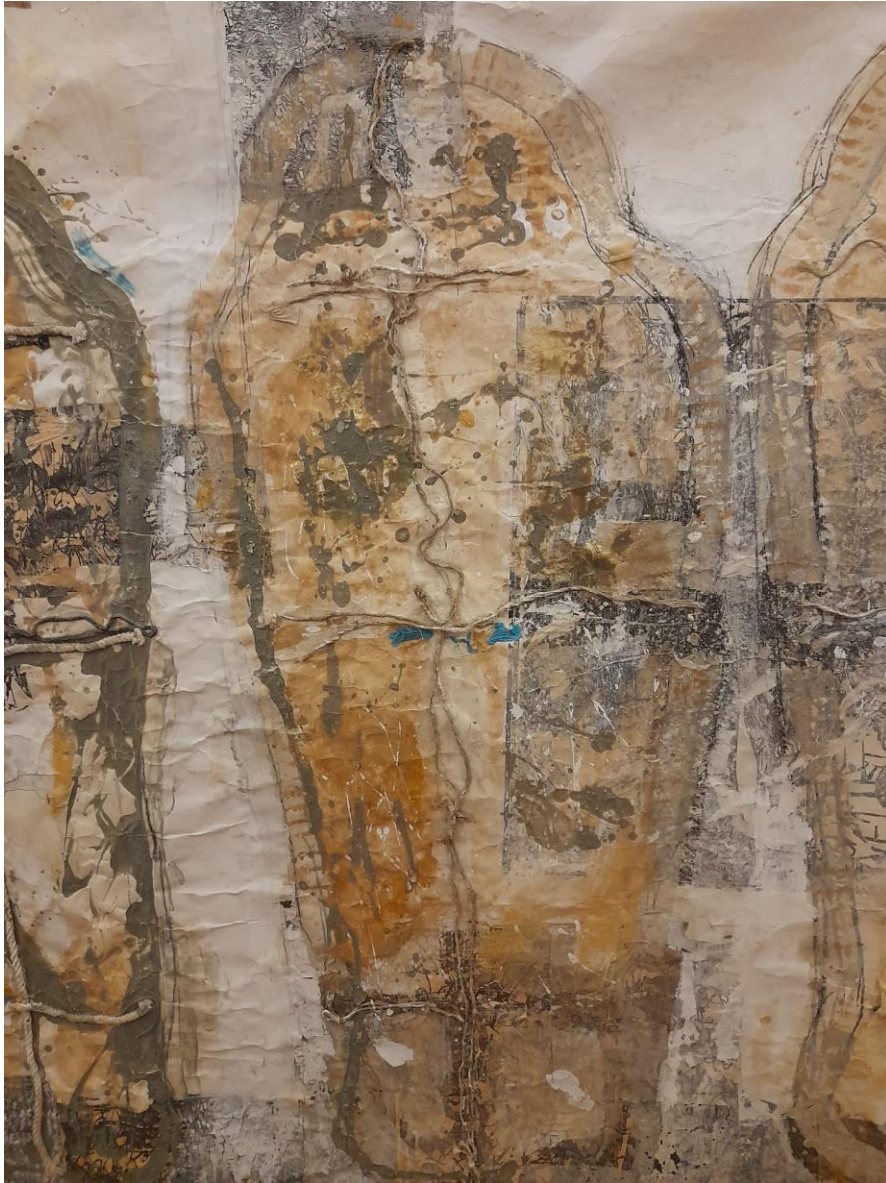
trezea, mă gândeam la supa de pui strălucitoare și clară ca o zi de primăvară, supa de pui a mamei pe care a făcut-o odată de ziua mea și a fost cel mai frumos cadou pe care l-am primit, mă gândeam la colecția ruginită de cuie a tatei, la toate cuiele alea care stau ca într-un buchet încă în sertarul biroului lui, mă gândesc la apelurile lui Lumi în care nu-mi spune nimic și totuși spune în fiecare clipă *te iubesc*, mă gândesc la Raluca cu fruntea ușor aplecată și spatele nespus de drept la biroul ei verde, scriind absorbită de ceea ce face, zărindu-mă apoi dintr-o dată și începând să zâmbească luminos, nespus de luminos, iar apoi să râdă, iar eu mă apropii de ea, o sărut pe frunte și îi șoptesc *te iubesc atât de mult*, deși iubirea nu are măsură și o știm amândoi, iar ea îmi răspunde și eu Filip și eu și numele meu devine o burtă de animal umplându-se de lumină și plesnind, mă gândesc la toți copiii pe care nu i-am avut și pe care i-aș fi iubit, mă gândesc la mama și la tata care atunci când nu se certau se priveau cu ochii umezi de căldură și nu își spuneau că se iubesc niciodată, dar eu cu Lumi știam că o fac și ne întrebam ce poate atunci însemna iubirea dacă vărsarea sângelui nu o limitează, mă gândeam la pisica albă ca neaua pe care am avut-o și care dormea cu noi, la năsucul ei roz și umed pe care și-l lipea de obrajii noștri, mă gândeam la cum hainele ni se umpleau de fire de păr alb și uneori le purtam mândri, de parcă am fi ținut în brațe pisica, mă gândeam la toate cuiele din lume înfipite în oameni care se ridicau și pluteau și aveau capetele roșii de la sânge, le vedeam toate rănile vindecându-se și toate cuiele deasupra, privind în jos oamenii care credeau în renașterea trupului lor, mă gândeam la tata venind în zbor și colectând toate cuiele suspendate în cer și îndesându-le în sertarul lui, mă gândeam ce stupid că nu avem nevoie de mai mult de o viață, deși ne dorim întotdeauna măcar încă una în plus, mă gândeam la toți oamenii pe care îi iubeam ca la un buchet de cuie înflorind, dezbrăcându-se de rugină și devenind aurii, cât timp eu plângeam deasupra lor lacrimi calde ca o ploaie de vară.

La un moment dat trunchiul mi-a spus să îmi retrag mâna. Eu l-am întrebat de ce. Pentru că vreau să mă închid. De ce. Pentru că am strâns destulă lumină, iar acum sunt pregătit. Și eu, cred.

Și mi-am retras mâna, nu m-am gândit la ceilalți copaci care poate nu erau pregătiți, am ascultat trunchiul. Și trunchiul s-a închis ca o carte. Și nu știu dacă eu mi-am închis ochii sau dacă în pădure doar s-a făcut beznă brusc. Cert este că am adormit în vis. Și dormeam somnul pe care-mi doream să îl pot oferi tuturor oamenilor de pe pământ. Am adormit liniștit, neclintit, ca lumina. Mă simțeam ca un ou în cuib.

*

Era o primăvară în care lumina începea să îmbăieze aurie frunzele crude, verzi ale copacilor, era o primăvară în care începeai să te pregătești de vară, te gândeai unde pleci în concediu în anul acela, o primăvară pe sfârșite în care copiii abia așteptau vacanța și începeau să meargă în parcuri, iar părinții le cumpărau cărți ca să citească și pe timpul verii ceva și librăriile se bucurau să fie vizitate, era o primăvară care își spunea ultimul nume, *mai*, era un mai plăcut, în care parcurile noastre preferate erau pline de oameni plimbându-se de mână sau plimbându-și câinii, era un mai ca luna în care ne-am cunoscut, un mai ca luna în care ambii lui părinți s-au născut, era un mai nespus de frumos, era o primăvară și o zi luminoasă ziua în care Filip nu s-a mai trezit. O zi de mai în care cartea lui se umpluse de lumină. Aș mai fi vrut să spun ceva, dar m-am întrebat minute ore zile luni ani în șir *nu e viața, nu e viața - ?*

ce știu tăcerile

Elena Jebelean

mamă, de ce nu vorbesc păsările?

oh, zborul, ce beție
fiecare dintre cei ce mi-au vorbit mi-a spus
despre vârful aripilor ce se prinde și se desprinde de aer
despre articulațiile umărului, îngreunate de ceață
despre cum vântul te ajută sau ți se împotrivese
despre pleoapele care trebuie coborâte ca aerul despicat să alunece mai ușor
de-a lungul penelor capului
dar
nu mi-a spus nimeni
cât va trebui să vânez curenții de aer
cât mă va răvăși fiecare furtună
cât mă va umple până peste margini orișice anotimp prin care voi trece
cât de nesfârșit mă va înspăimânta cerul
cât de departe va fi mereu stâncă înălțată-ntre ape pe care m-aș putea odihni
cât mă va îngreuna până și fericirea oricărei aduceri-aminte
câtă lumină mă va topi și mă va aprinde
cum voi arde până la ultima fibră
și
cum flacăra care voi fi va clipi altor flăcări
cum cenușa risipită în vânt se va coagula
și
cum voi renaște mai adânc în aprinderea mea, mai domol, mai cuminte,
atât de înțelept acum încât mă-ndoiesc că
ar trebui să vă spun aceste vorbe vouă, care în cuibul la care mă-ntorc așteptați,
aceste fără de rost vorbe care nu pot cuprinde nici dorul, nici jalea
zborul vostru va fi altfel decât al meu
și dacă vorbele astea, ca niște cătușe, s-ar încolăci peste vrerea voastră de ducă
care s-ar ofili în mâhnirea cu gheare turcoaz,
așa bine ascunsă,
atunci cuibul n-ar mai fi vouă cuibul prea strâmt

sunt în clepsidră și nu pot alege să fiu
nici nisipul ce curge, nici sticla
sunt trecerea
de asta n-am să fiu niciodată ce sunt

nu știu, puiule

Cuprins

Invitație la călătorie	p. 3
acasă	p. 4
<i>Acasă</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 5
<i>cuib</i> – Elena Jebelean	p. 6
<i>puncte de suspensie...</i> – Anastasia Suciuc	p. 7
<i>Panglici invizibile ca niște îmbrățișări</i> – Diana Maroșan	p. 8
<i>AAAA</i> – Teodor Maxim	p. 11
<i>Un tablou</i> – Alina-Alexandra Filip	p. 15
de la expoziția <i>Respirări</i> – Horia Bojin, Tiberiu Giucă, Galeria Calpe, martie 2023	p. 16
<i>Și tu ești eu, și noi suntem</i> – Andrada Orodan	p. 17
<i>Vrăjitoarea</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 18
<i>Plâns profund pe soare</i> – Diana Maroșan	p. 20
<i>cântec din turnul catedralei</i> – Elena Jebelean	p. 22
de la versuri din poemul care deschide volumul <i>Nimic personal</i> al lui Alexandru Higyed – mai 2023	p. 23
<i>3 + 1 din oficiu</i> – Diana Katharina	p. 24
<i>maturizare</i> – Ariane Paal	p. 25
<i>lumea este nouă</i> – Andreea Băloi	p. 25
<i>The best is yet to come</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 26
de la spectacolul de balet <i>Giselle</i>, Opera Națională Română din Timișoara – mai 2023	p. 27
<i>Ielele</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 28
<i>descântec</i> – Elena Jebelean	p. 29
de la spectacolul teatru <i>Lysistrata 3.0</i> după Aristofan, Teatrul German de Stat din Timișoara – mai 2023	p. 30
<i>Supereroi</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 31
<i>după Lysistrata, după Aristofan</i> – Elena Jebelean	p. 32
de la expoziția <i>Laboratoarele memoriei</i> – Renée Renard – Casa cu Iederă, iunie 2023	p. 33
<i>Azi cel sticlos acoperit de verde</i> – Diana Maroșan	p. 34
<i>lumina de vară la casa cu iederă</i> – Elena Jebelean	p. 34
<i>Zgomoteci (20 iunie și veșnic)</i> – Diana Maroșan	p. 35
<i>Azi am intrat</i> – Andrei Tiriteu	p. 37

lecturi dintr-ale noastre – Casa cu Iederă, iulie 2023, cu lumina adusă de Adriana Babeți	p. 38
<i>Inima din lacune</i> – Diana Maroșan	p. 39
<i>Copilărie părăsită</i> – Teodor Maxim	p. 40
<i>Despre mine</i> – Teodor Maxim	p. 40
<i>deznodământ</i> – Anastasia Suciu	p. 41
<i>adolescență</i> – Anastasia Suciu	p. 41
<i>8+9</i> – Anastasia Suciu	p. 42
<i>defect major</i> – Anastasia Suciu	p. 42
<i>belonging</i> – Anastasia Suciu	p. 42
<i>Păsări</i> – Diana Maroșan	p. 44
lecturi dintr-ale noastre – librăria La Două Bufnițe, iulie 2023	p. 47
<i>Trădarea</i> – Alexandra Timiș	p. 48
<i>Calamitatea lucrului orânduit</i> – Alexandra Timiș	p. 48
<i>Vreau</i> – Alexandra Timiș	p. 48
<i>La 60 de ani poți să divorțezi pentru că ți-ai găsit aleasa din liceu?</i> – Alexandra Timiș	p. 49
<i>Respir autoritate</i> – Alexandra Timiș	p. 49
<i>Mara</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 50
<i>Destrămare</i> – Diana Maroșan	p. 51
<i>Legea oamenilor care vor a vorbi cu alții</i> – Diana Maroșan	p. 52
<i>Teatrul Noh</i> – Elena Jebelean	p. 53
de la expoziția după SCULPTURĂ – SCULPTURA după, Cazarma U, iulie 2023	p. 55
<i>Inimă albastră</i> – Diana Maroșan	p. 57
<i>Cuvinte</i> – Ioana-Georgiana Oprea	p. 58
<i>Fără titlu</i> – Andrei Tiriteu	p. 59
<i>Rostul</i> – Clara-Elena Orheian	p. 60
<i>Desăvârșit</i> – Anamaria Bălășescu	p. 61
<i>Înțeleptul</i> – Teodor Maxim	p. 62
<i>Timpul care ne-a fost dat</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 63
<i>De undeva din noi...</i> – Liliana-Monica Ghera	p. 64
<i>Nu știu ce</i> – Diana Maroșan	p. 65
<i>ite</i> – Elena Jebelean	p. 69

de la expoziția <i>Cultura Cucuteni</i> – Muzeul Național de Artă, iulie 2023	p. 70
<i>Și totuși zeite</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 71
<i>Serendipitate</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 72
<i>(a se considera titluri secvențele în italic)</i> – Teodor Maxim	p. 73
<i>Pisicile Războinice</i> – Teodor Maxim	p. 74
<i>Mâini</i> – Diana Maroșan	p. 75
<i>Pretutindeni</i> – Anamaria Bălășescu	p. 77
<i>Roșu, alb și negru</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 78
<i>pentru</i> – Elena Jebelean	p. 79
<i>Amfore</i> – Andrei Tiriteu	p. 80
de la expoziția artiștilor sârbi – Cazarma U, august 2023	p. 81
<i>Gherghef</i> – Iris Popescu	p. 82
<i>uite</i> – Elena Jebelean	p. 83
de la expoziția Leon Vreme – Galeria Calpe, Casa Maria, octombrie 2023	p. 84
<i>Dezamăgire</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 86
<i>Doar o înghițitură...</i> – Florentina Timiș	p. 87
<i>stele în noapte cu înger în A</i> – Elena Jebelean	p. 89
de la fragmente din poeme scrise de Moni Stănilă – noiembrie 2023	p. 90
<i>Un fel de lapte</i> – Diana Maroșan	p. 91
<i>Poiana Viselor</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 93
<i>Sunt un om care se mulțumește cu puțin</i> – Floarea Timiș	p. 94
<i>eu sunt cel ce sunt</i> – Elena Jebelean	p. 94
<i>însă – dacă – desigur – iar – poate – dacă – însă</i> – Anastasia Crașovan	p. 95
<i>În Do major</i> – Florentina Timiș	p. 96
<i>„O lume din evantaie, pe care să n-o împarți cu nimeni” și pe care nu am citit-o</i> – Teodor Maxim	p. 97
de la expoziția <i>Acasă</i> – Nora Blaj, Casa cu Iederă, decembrie 2023	p. 98
<i>Ora de aur</i> – Floarea Timiș	p. 99
<i>- .</i> – Elena Jebelean	p. 100
<i>Dacă doar asta</i> – Florentina Timiș	p. 101
<i>Sânge</i> – Diana Maroșan	p. 102
<i>Armonie</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 108

de la fotografiile făcute de Diana în decembrie, seara, la Viena, unde era zăpadă ☺	p. 109
<i>despre proiecții</i> – Elena Jebelean	p. 110
<i>Minune cu aromă de zahăr ars</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 111
de la Scara numelor de Burhan Sönmez – Casa cu Iederă, decembrie 2023	p. 112
<i>Închinăciunea îngerului</i> – Elena Jebelean	p. 113
de la expoziția retrospectivă <i>Lumină și inspirație</i> – Viorel Toma, Casa Artelor, Galeria Pygmalion, ianuarie 2024	p. 116
<i>după-amiază</i> – Elena Jebelean	p. 117
<i>Ce fac porumbeii toată ziua?</i> – Diana Maroșan	p. 118
<i>anti-antiteză</i> – Anastasia Suciu	p. 121
de la expoziția retrospectivă <i>Catharsis la o margine de lume</i> – Suzana Fântânariu, Muzeul Național de Artă, ianuarie 2024	p. 122
<i>Despre expoziție</i> – Diana Maroșan	p. 123
<i>Cum se sting tăciunii...</i> – Corina Mărcăuțeanu	p. 124
<i>ramele lipsesc</i> – Anastasia Suciu	p. 125
<i>Oare e mai bine cu o aripă sau nu?</i> – Floarea Timiș	p. 126
<i>Doar o înțepătură?</i> – Florentina Timiș	p. 127
<i>cartea nescrisă</i> – Elena Jebelean	p. 128
<i>minus 365 (an cu ghinion)</i> – Anastasia Suciu	p. 129
<i>Nuntă în luna lui Cuptor</i> – Iris Popescu	p. 130
<i>.tabloul 517abz</i> – Anastasia Suciu	p. 134
<i>Suflet de hârtie</i> – Ana Bojoga	p. 136
<i>cele 365 de zile ale lui Filip Lungu</i> – Diana Maroșan	p. 137
<i>ce știu tăcerile</i> – Elena Jebelean	p. 151